

Res
4971

64

RECORDED
SERIALS
SECTION
MAY 19 1964

30

0

MICROFILM ADD

F.R. 1104

07-02-04

Boyer

~~of Mrs~~

10/10
1/1
...

~~of Mrs~~

~~of Mrs~~

DE PRIMOGENITURA TRACTATUS

super difficult & satis tractata
questione per antiquos & neo
tericos Doctores. An filius se
cundogenitus preferendus sit
nepoti et primogenito matri
tutis, videlicet aut. Et contra sit
te dispositione legis Muzalia
Lutitanae, vti eorū sit praefo
redus ab Iacobo à Saa Equite
Lutitano neper a lucē editus.

PARENTIS,

Apud Martinum Iuriscōm, sub in
signi D. Christophari.

CVM PRIVILEGIO.

IUSTITIA.

Iudicium durissimū in his qui præfunt fiet. Sap. 6.

Potentes potenter tormenta patientur. Sap. 6.

Frater Hieronymus Aboleastro deputatus ad inquisitionem & examē librorū à Reuerēdissimo domino Henrico cardinali generali inquisitori, concedo licentiam D. Jacobo à Saa, ut librū hunc possit typis tradere, asserens me nihil in eo offendisse quod fidei orthodoxæ aduersetur, aut pias offendat aures, in quorum fidem has manus propria feci & muniui 22. April. anni 1550.

Fr. Hieronymus Aboleastro mag.

Roe
4971

AD IOANNEM DEI

GRATIA INVICTISSIMUM REGEM.

Lusitaniæ & Algabiorum, vltra citráque

mare in Africa dominúmque; Gui-

nez ac Indiæ, Iacobi à Saa

Præfatio in tractatum

de Primoge-

nitura.

Inferior hic mundus, inuictissime Rex,
cuti à corporibus cælestibus pendet, ita
rerum publicarum ac populi status princi-
pum præsertim lōge latèque dominantium
consilio stabilitur. Et sicut populi uolūtas
ac studia à nutu pendent regio: ita iuxta Sapientis apo-
phthegma, non caret regia potestate, qui corpori suo noue-
rit recta cum ratione imperare. Verè enim dominator est
terra, qui carnem suam regit legibus disciplinæ. Membra Rom. 6:
nanque nostra (teste Paulo apostolo) arma sunt iustitiæ.
Est ergo in Regibus duplex potestas qua deo seruiunt: Al-
tera, quia homines sunt: altera, quia etiam reges. Quate-
nus homines sapienter uitam instituēdo, quatenus autem
Reges, iusta præcipientes, & contraria prohibentes, le-
ges, summa potestate, & authoritate grauißima sancien-
do domino seruiunt, cum ea faciant ad seruiendū illi, que
nisi Reges facere nō possunt, exemplo Iosæ, Exechiæ, qui 4. Reg. 3.
lucos & templa idolorum, contra præcepta dei constru- & .12.
ta, solo adæquarunt. Cui affine est illud Regis Ninui- Ion. 3.
tarum, qui uniuersam ciuitatem ad placandum dominum
a ÿ compulit.

*Dan. 4. et 3. compulsi. Eodem spectat quod Darius à Daniele admoni-
 tus idolum confregit, & Nabuchodonosor Deum blasphe-
 mantes pœna terribili coërcuit. Nam iustitia nihil aliud
 est, nisi uirtus, qua sua cuique tribuuntur. Ideo que Rex iu-
 stus (ait Salomon) erigit terram, & in multiplicatione iu-
 storum letabitur uulgus: cum uerò impij principatù sum-
 pserint, gemet populus, & sub rectoribus iustus florebit
 respublica. Cum autem iustus sit dominus, & iusta dili-
 gat, & æquitatem uideat uultus eius, potentes non abin-
 cit, quoniam & ipse potens est: sed non saluat impios,
 & iudicium pauperibus tribuet. Suscipienda igitur Dei
 lex est, quæ ad iter dirigat, ut cognoscamus summum bo-
 num esse in rebus, ut ait Gregorius, Iustitiam colere, ac u-
 nicuique sua iura seruare, & subiectis non sinere quod po-
 testatis est facere, sed quod æquum est custodire. Ratio e-
 nim docet mortalem hominem nasci, postea uerò immor-
 talem fieri, cum ex deo uiuere cœperit, id est iustitiam se-
 qui. Iustitia enim (teste Lactãtio Firm.) aut est summa uir-
 tus, aut fons uirtutis. Quam non modo philosophi quæsie-
 runt, & nec inuenire, nec defendere potuerunt, sed poe-
 tæ quoque, qui priores multò fuerunt, hi planè intellexe-
 runt abesse hanc à rebus humanis, eamque sinxerunt of-
 fensam uitiis hominum à terra recessisse, in cœlumque mi-
 grassse. Quod si à philosophis absuit, proiectisq; in terram
 fuerunt diuina ignorando, expedita est hominis ratio, si
 sapiat: cuius propria est humanitas. Nam ipsa humanitas
 quid est, nisi iustitia? quid iustitia, nisi pietas? Pietas autem
 nihil aliud est, quàm Dei parentis agnitio. Imprudenter
 igitur poe-tæ eam ad cœlum confugisse ad Iouis regnum
 cecine-*

*Psal. 10.
 Job. 36.*

In Regist.

*Lib. 5. diui.
 iustit. ca. 8.*

cecinerunt, cū ipsa ratio doceat eundem stultum esse ac
iustum non posse, & eundem sapientem & iniustum cum
rectum à pravo discernere nemo possit, nisi sapiens. Quo
fit ut nūquam iustus esse queat qui stultus est, nec iniustus
qui sapiens. In conspectu itaque omnium sapientum est iu
stitia. Quanto magis in tuo, Rex multæ, qui eam in do
milio pectoris tui collocatam habes? in te habitus ani
mi communi utilitate conseruatus, sua cuique tribuens,
quæ iustitiæ pars est, in qua non ita uersatus sis ut in ea so
la uersatus uideri cupias. Quid autem est in iustitiâ miste
riis, aut etiã forensi cōcertatione, quæ tibi non meditatū
esse uideatur? In te est pax populorum, columē patriæ, im
munitas plebis, munimentū gentis, cura languorū. Tu (ut
ait Cyprianus de rege iusto) es gaudiū hominū, tēperies Lib. 2. abus.
aëris, serenitas maris, terræ fecunditas, solatium paupe
rum, hereditas filiorum, & tibi metipsi spes futura bea
titudinis. Sed hæc cū magis in te splendebant & luceant,
quàm ego oratione exprimere possim, tacendum potius es
se duxi, quàm ut laudes tuas orationis inopia obscurem.
Veruntamen si temporis angustia non premeret, mihi a
nimum adderet ueritas, ut ostendere tentarem ueterum
imperatorum regūque præclare facta minime cum tuis
comparanda esse. Quid tu aliud Rex nobis quàm terras
alias, mare aliud, alios mundos, aliãque postremo sydera
non magis inuenisti, quàm ab æternis tenebris rursus in
hanc publicam lucē protulisti? Est planè ille summus Deus
uera iustitia, quam profecto esuris & sitis, tanto Deo si
militior, quanto esse potes eius participatione iustior. Iuxta
Apostoli sententiam, qui præcepit ne nos ad huius seculi
a iiij figuram

Rom. 12. figuram accommodemus. sed nouam menti inferamus for-
 mam, ut probemus quæ sit uoluntas Dei quid bonum ac-
 De uero cul ceptumque & perfectum. Vnum est enim sapientis &
 tu 13. iusti & uitalis uitæ opus, ait Lactantius, diuitias in sola
 iustitia collocare: qua profecto qui eget, licet ille crassum
 3. repub. diuitiis superet, is pauper, is nudus, is mendicus putan-
 1. de legib. dus est. Est quidem uera lex, quæ Cicero penè diuina uo-
 ce depinxit, recta ratio natura congruens, diffusa in om-
 nibus, constans & sempiterna. Quamobrè nihil esse præ-
 stabilius asserit, quàm planè intelligere nos ad iustitiam ef-
 se natos. Nam qui iustitiam colit, eum necesse est ut uirtu-
 tes etiam ceteræ comitentur. Omnium quippe nutrix &
 mater est iustitia, quæ si in animis uersetur sapientia, si in
 corporibus, bona ualētudo: si in domo, concordia: si in ci-
 uitate, pax: si denique in mundo, prouidentia nominatur.
 Itaque gens Indorum, qui Pedalij uocantur, nihil à diis
 aliud in sacrificiis, quàm iustitiam poscebat. Quæ una
 impetrata omnia se adeptos arbitrabantur. Vnde non im-
 merito poætæ iustitiam ut Deum coluerunt. In hoc igitur
 reges Deo seruiunt, si in regno suo bona iubeant, ma-
 la prohibeant, non solum quæ pertinent ad societatem hu-
 manam, sed quæ ad religionem diuinam. Verùm ad regen-
 dos homines non opus est tam multis & tam uariis legi-
 bus, cum ad perfectam innocentiam Dei lex una suffice-
 ret, & non aliam ob rem per omnes populos diuersa &
 uaria iura sint condita, nisi quod unaquæque gens id sibi
 sanxit, quod putauit rebus suis utile. Quantum autem à
 iustitia recedat utilitas, populus ipse Romanus docet, per
 feciales bella indicēdo, & legitimè iniurias inferēdo, sem-
 perque

p̄terq; aliena cupiendo atq; rapiendo possessionem sibi totius orbis comparauit. Si ergo quicquid gerimus, eò demū gerimus, ut domino placeamus, id profecto solū iustū erit, quod uoluerit, & iusserit, & probauerit Deus, cui place re gestimus, cuius sunt ita mādata seruāda, Cypriano te- In libel. de
ste, ut si aliquid iusserit, quod secū dum homines iniustum singularit.
esse uideatur, iustū credatur & fiat. & si iustum iusse- cleric.
rit, iustum reputetur & fiat: cū absque iustitia esse non possit, quod mandat, qui potius est iniustitiam iustifi-
ficando uocare iustitiam, & iustitiam reprobando iniu-
stitiam probare transuersam, cuius uoluntas est sola & uera iustitia. Cū autem serui Dei sint omnes legistato-
res & reges, & ex semetipsis scire serui nō possint, quid suis dominis placeat, nisi dominorum iussa facebant: & utique homines hominum similitum sibi utilitates cognos-
cere non ualeāt, nisi acceperint quod obseruēt: multi oma-
gu mortales nesciunt immortalis Dei iustitiam cōprehē-
dere, nisi ipse dignetur iustitiæ suæ indicia demonstrare.

Nam quis hominum poterit, Sapiente attestāte, consilium sapien. 9.
Dei scire? Quis poterit cogitare, quid uelit Deus? Quis au Rom. 11.
tem cognouit, inquit Paulus, sensum domini, aut quis ei à I. Corint. 2.
cōsiliū fuit? Rursus, quis scit hominum quæ sunt hominis, 2. Paral. 1.
nisi spiritus hominis qui in ipso est? Ita & quæ Dei sunt nemo cognouit, nisi spiritus Dei, ob idque non aurum, non diuitias, non terrenam gloriam Salomon ille à Deo peti-
uit, sed id solum quod populum bene secundum Dei leges regeret, ac suum cuique ins conseruare posset. Quod cū mēte uoluerem, intelligeremque multas & graues in tua Lusitania controuersias crebro suboriri inter nepotem ex
a iij primoge-

Prover. 21.

primogenito & secundum genitum filium, tam de patris bonorum, quàm corona successione ad hanc maxime accipitem inter doctos concertationem, nec minorem opinionum uarietatem, quod nusquam apparet quo pacto iustitia & ueritas in lucem emergere posset, & cum animaduertentem non minorem & minus uehementem amore in te esse ueram iusticiam exercendi, quàm in ipso Salomone, dum uoluntati ipsius Dei adhaeres. sine qua non solum reges: quorum cor in manibus dei est semper, sed etiam omnis operatio diuina & humana ex seipsis aliquid perfectum operari non possunt, decreui & controuersie aliquid lucis afferr: in qua tot & tam graues niri caligarunt: in qua tractanda & illustranda quadam ad hanc rem studiose obseraui, Latinòque sermone uestiui, quibus existimo rei alioqui cõtrouersie ueritatem, quae una est, facile posse perspicui. usus sum uariis testimoniis inrisperitorum pratermissis futilibus quorundam quaestionibus, quae potius rem inuoluunt, quàm euoluunt: implicat, quàm explicant. e sacris literis multa etiam exhausi. Nã Deus qui uia & ueritas est, ad Adam uenit, & Cain increpauit, apud Abraham diuersatus est, & cum Noe & Moysse loquutus est aliisque prophetis hac praesertim tempestate, in qua (Paulo teste) loquutus est nobis in filio, quem heredem uniuersorum cõstituit, per quem fecit & seculi: qui docuit nos quae audiuit à patre, per quae quid ipse uelit, sciamus. Nec uerò sacra scriptura tantum, sed & naturalis Philosophia & Metaphisica & Theologia & Poësis & eloquentia supplebant ubi utrūque ius defuerit. Quandoquidem in Casareo & pontificio iure rei-

Hebr. 1.

publica

publica tam necessario tanta est ambiguitas, ut uix inuenias quòd sit cõtrouersia expers. Quod euenit quia in opinionibus est controuersia, & adeo in multitudinẽ excrefcit, ut si hoc tempore uideret Cicero, acrius exclamaret, quàm de iurisperitis olim faciebat, & si nunc Socrates reuisceret, qui naturalem philosophiam sua tempestate in moralem conuertit, asserens ex natura aliquid perfecte scire non posse, contrariũ profecto faceret. Quippe per conflictum opinionum in morali nihil certum cerni potest, quæ: tamẽ errorẽ tollit dialectica, cuius officium est uerum probare & falsum refellere, & in qua falluntur hi qui sophisticũ introducunt, cum & omnes solidum doceat, & sophisticum à se moneat abiicere. At in tali perturbatione quæ tantum iustitiam misceat & obscurat, per quam solam reges regnãt, ad eos semper recurri debet, ut per eos adulterini surculi abscondantur: & leges, quæ firmæ radices sunt, & trunci quàm fieri potest uilisima ac breuissima ratione relinquuntur. Sicut putantur uitæ, quæ sine putatione confusæ & infructiferae crescerent: sic enim per expositores leges exponuntur, ut ipsæ siluescant perturbatæ ac confusæ, & fructus iustitiæ ex eis non appareat. Quod tibi concessum est, ut gradatim ueram iustitiam imiteris in isto & in cæteris alijs casibus perplexas ambiguitates hac tua Lusitania dirimendo, opiniones superfluas frangendo, & leges quæ desunt sanciendo, sicut & Apostolus ad Titum dicebat: Huius rei gratia reliqui te in Creta, ut ea quæ desunt, corrigas, & constituas per ciuitates, sicut & ego disposui tibi, & sic uox tua, quæ sola in Republica est princeps officio functa consulari

I. Rethor.

Cap Ii

consulari uideretur. Nihil enim (ut Cicero testatur) in omni philosophia melius est & fructuosius, quam præcepta uitæ dare, & nihil tam præclarum hominiquæ conueniens esse potest, quam homines ad iustitiæ erudire. Quod si hoc illi dixere & fecere, quibus non fuit ueritas cognita, tanto magis tu facere debes, qui adeo eruditus & afflatus uera præcipere potes.

AD LECTOREM.

Dedi operam (studiose Lector) quâ tum in me situm fuit, ut hæc res de primogenitura difficilis, & obscura: facilius aperta que fieret. ad quam rem sacrarum literarum, & iurisperitorum adduco testimonia. nonnunquam uariarum philosophiæ partium, oratorum, quid a iocimò & poetarum. contempsi & abieci illas futiles, & nullius momenti quorundam quæstiones, quibus omnia obruuntur, obscurantur: imò ipsa ueritas amittitur. Nec tantopere stilum accuravi, & perpolui, rebus & sententiis intectus, quarum prima cura debet esse, secunda uerborum. Adde insuper graues occupationes, quibus premor. Præterea (quod locum apud te habebit) eorundem uerbis cogor uti, quorum sententiis & testimonis rem nostram confirmare uolo, quæ plerumque minus ornata & compta sunt. Ergo hæc rem si minus perfeci, alios ad perficiendum saltem excitabo. conatus certè fui, qui à nullo bono rerum aestimatore iure damnari potest. Vale, & boni omnia consule, quod est candidi animi & studiosi.

IACOBO A SAA EQVITI LVSITANO,
uiro omnium genere scientiarum & uirtu-
tum ornatissimo, Antonius Paex
Lusitanus, S D.

 Vm Parisus agere, ad meas peruenerunt manus
duo tui libraliter de Primogenitura, alter uero
de Nauigatione. In utroque naturam eximiam,
doctrinam incredibilem cum cognouissem, me continere
non potui, quin de tuis laudibus aliquid agerem. Disputa-
tio de Primogenitura difficilis & obscura, multis dubita-
tiones peperit, & in errores & controuersias inexplicabi-
les precipitauit. Abs te autem ita aperte & distincte omnia
declarantur & ualidis rationibus comprobantur, ut sine du-
bio huius rei ueritas (quae alioqui in profundo demersa
uidebatur) in lucem hominumque conspectum iam prodeat,
& ante oculos conficienda proponatur. Quantum uti-
litatis non solum priuatis rebus, ciuitatibus, imo & re-
gnis attuleris, ille facile indicabit, qui controuersias fre-
quenter de hac re subortas intellexit. In admirationem
rapuit tua uaria lectio. Nam in sacris bibliis sacrisque au-
thoribus, & iurisperitorum uoluminibus ita uideris uer-
satus, ut in singulis scientiis toto uitae cursu omnem labo-
rem, uigilias, industriam denique omnem posuisse uidea-
re. Taceo innumera philosophorum, oratorum, poetarum-
que testimonia, quibus rem tuam confirmas. Utinam bo-
na pars iurisperitorum (de quibusdam solum loquor) tuum
consilium sequeretur, ut amputatis tot & tam fastidiosis
questionibus ipsam ueritatem inuestigarent, grauissimo-
rum authorum testimonio adiuti. Ita non alerent lites,
sed

sed diminueret: nō auget, sed ampliarēt: magnamque
gloriā introducta inter ciues pace cōstarent. In libro de
nauigatione magis magisque extat quatuor uis mētis tuæ acu-
tissima possit. Nā in re difficillima ita te geris, ut tenebris
discussis facillimè aperiās huius nauigatiōis uia, quā doctri-
na & praesertim experiētia te docuit. scis illud experiētia
peperisse artes. Nā in India (in quā difficillima & longa na-
uigatio est) duodecim tuæ ætatis annos summo cū discrimi-
nate tua uita terra marique, p̄ rebus inuictissimi regis no-
stri Lusitaniæ, omniū literis & monumētis celebrādi trās-
egisti: ubi te exercuisti, interfuisti, inquisiisti, totamque re
diligētissimè obseruat aliteris prodiisti. Magnum hoc ani-
mi opus est, sed alia maiora animi & corporis: quā in eisdē
partibus gessiisti. Testimonis omniū cōfirmatur, tua indu-
stria factū esse, ut apud Chaulēses uiginti dūtaxat trire-
mibus Lusitanis, captæ & cōbusta fuerint septuaginta et
tres Turcice. Cūque hoc maritimo praelio à praefecto clas-
si, ei premiū pponeretur qui primus in terrā hostilē appu-
lisset, & in clasē hostilē impetū fecisset, tuo cōsilio, trire-
mis (in qua eras) premiū obtinuit. Apud Bassainos oppi-
dū munitissimū bellicis tormētis, militibusque Turcarū de-
cē millibus (dux tua manu interfectus causa fuit) ut hæc
decē millia Turcarū à trecentis solū Lusitanis debellata et
prostrata fuissent. quæ uictoria inter alias insignis cele-
brisque extitit. De pacis cōditionibus ut ageres cū rege A-
densi, inter alios electus fuisti: quas tractasti & prudēter
cōposuisti, coronamque illā tui eximij ingenij argumentū cō-
fecisti. Mortuorū insula (quæ ex strage Turcarū nomē sum-
psit) etiā tuæ fortitudinis testis erit. Apud Chiram adcellos
duodecim naues Turcarū tua opera (qui in Christianos

nonū genus crudelitatis exercebāt) captæ fuerunt, oppri-
dāq; duo cōbusta. Sed quoniā mihi fama potius q̄ facie no-
tus eras (eques uerē nobilis) petij à quodā tui amātissimo
theologū sine doctore esses, an mathematicarū disciplinarū
professor, aut ad ius dicendū in aliqua dignitate cōstitu-
tus. Hæc enī ex tuis libris in lucē editis de te cōiicere pote-
rā, ostēso libello (in quo tuarū rerū præclarè gestarū mētio
fiebat) respōdit te antiqua & nobili familia ortū, bonis
Fortunæ abundare, uxore duxisse susceptā prole habere,
publicas administrationes nō curare. Totū tuū studiū esse
uarios uoluerē recreādi animi gratia libros, uariis studiis
te dedere, et nō solū animū, sed corpus uariis in reb⁹ mire
ingeniosis exercere. Quod respōsum cū acciperē, magis ma-
gisq; admirās tuā animi præstatiā, ō uirū (aio) omni uir-
tutū & scientiarū genere excellentē, & ab studiosis mi-
ris celebrādū laudibus. O pectus uerē nobile, quando his
bonarū artium studiis rātopere oblectetur, quib⁹ Lusitano-
rū nomē amplificas, aliōsq; tuo exēplo ad parē gloriā com-
parandā excitas. Vtinā, ut inā nō solū illi quos generosa na-
tura ad maxima instimulat, te rēq; optimū uitæ exēplar
sibi proponerēt: sed & multi ludis perniciosis dediti, stul-
tis amoribus irretiti, tuā uitæ rationē cōsiderātes, imita-
rentur: & bona studia cōplectentes, ociū omnium malorū
fomētū, latē lōgēq; fugarēt. Sed quādo alius locus tuis de-
stinatur laudib⁹, hic solū uolo chirographū extare meum,
quo testor, me magno studio, magna obseruātiā te, tuāque
semper prosequiturū: & agere gratias, quod nō solū Lu-
sitaniā patriam tuis scriptis illustres, sed ab eadē, ista tua
tractatiōe multas sis extirpatur⁹ molestas & odiosas cōtro-
uersias. Vale, & studiosos quo soles amore sēp psequere.

AD EVNDEM IACOBVM A SAA
equitem Lusitanum, Carmen.

Si quis fregisset conatus fortiter hostis,
Fortus & angustas amplificasset opes.
Ornabat celebri uictorem Roma triumpho
Ac etiam statua condecorabat eum.

Vnde tibi Caesar, Pompeius, Scipio, quorum
Virtutem ad caelos praemia magna ferunt.
Gracia tractauit leges, legumque parentes
Extulit, & iustis praemia iusta dedit.
Quae tibi bello artes, & quid tua dextera possit
Quidue animi uires, India testis erit.
India te nouit generoso pectore Turcas
Deiecisse suis sedibus, ac opibus.
Teque manu parua Turcas uicisse potentes.
Praemia te primum magna tulisse feret.
Utque armis minimè cedant encomia legum
In sanctis maior legibus extat honos.
Dissoluis legum nodos, & iurgia tollis
Et firma ciues iungis amicitia.
Ergo tibi binos concedat terra triumphos
Lusitana, ferat bina trophaea tibi.
Erigat & statuas, carmenque notetur in illis
Profuit hic armis, legibus atque suis.

EORVM QVAE IN HOC
tractatu explicantur præci-
pua capita.

- 1 Inuocatio diuini auxiliij, ubi explicatur locus 2. Para-
lipom 1.
- 2 Totius operis methodus, ubi etiam docet primogeni-
turam definiri non debere.
- 3 Propositio rei explicandæ, An nepos primogeniti fi-
lius patruo secundogenito præferendus sit, & de
doctorum uariis sententiis.
- 4 Bartholum qui lucerna iuris est pro nepote contra fi-
lium decidisse.
- 5 Oldradum pro nepote sensisse, rationibus nixam, tum
ex lege diuina & iure nature, tum ex iure commu-
ni & civili.
- 6 Baldi rationes pro filio, quod sibi contradixerit, alle-
gandas contra nepotem non esse.
- 7 Ancharranum idem cum Baldo sentientem, & iis-
dem fundamentis nitentem contra nepotem, reuicien-
dum esse.
- 8 Iasonem de hac materia quod ardua esset, nihil sta-
tuisse.
- 9 Salycetum non recte pro filio allegari, cum malè Bar-
tholum alleget.
- 10 Ioan. de Imol. & Dominic. de S. Geminiano, pro fi-
lio malè allegasse authen. post fratres.
- 11 Cyni rationem de diuisibili & indiuisibili heredita-
te,

te, nihil posse contra nepotem.

- 12 Alexandri ratio pro filio quòd sit primò natus, refel-
litur, ut absurda.
- 13 Philippum Decium à Succino rationes confutata sub-
traxisse, confutationibus omiſſis, & tacito doctoris
nom.ne, ne fundamētorum suorum euersio pateret.
- 14 Doctores alios pro filio contra nepotem facientes, ni-
hil posse contra tam graues doctores ex firmis fun-
damentis & rationibus pro nepote decernentes,
ubi utriusque partis defensores nominantur.
- 15 Casum regis Roberti qui contra nepotem obtinuerat,
nihil facere contra nepotem: cùm ipse quoque Ro-
bertus pro nepote statuerit, ut etiã alij plurimi re-
ges iudicauerunt.
- 16 Ad ius nepotis illustrandum rationes & authorita-
tes relatuero, præmittendum de ui & autoritate
legum & sententiarum doctorum.
- 17 Legem humanam contra diuinam nihil statuere pos-
se Rationem naturalem pro lege habendam esse: i-
tẽmque sententias prudentum rationi congruas.
- 18 Filij appellatione nepotem contineri, ut iure filius pri-
mogeniij primogenitus aui sit.
- 19 Itaque nepotem iure filij primogeniti frui debere, &
spe succedendi, quam tam certã quàm pater habet.
- 20 Habẽtque etiam patre mortuo ante auum, excluso
transuersali suo, patruo. quia spes transmissa in eum
est.
- 21 Quare in nepotem ius succedendi bonis transit: cùm
tam auus nepoti quàm primogenito filio faueat ubi
etiã

etiam l. cum auus. ff. de condit. & demonstrat. illustratur.

- 22 Respondetur rationibus facientibus pro filio contra nepotem de iure, nec delato, nec quaesito non transmissibili.
- 23 Imaginatione Doct. de diuidenda successione inter plures, & peruenienda ad unum tantum, refutata, probatur ius idem totum ab auo transire in nepotem, qui transiturus erat in patrem eius, illius primogenitum.
- 24 Nepotem in spe & habitu id omne consequi debere, quod eius pater in habitu & spe tenebat.
- 25 Cum filius primogeniti in habitu & mente teneat ius primogeniturae, ut suus pater, id autem non habeat patruus, ad eam consecutiue successionem uenire.
- 26 Naturae ordine nepotem patruo praefereendum in successione, quod cum generante, id est patre, eadem censeatur persona: ubi multa de generatione, de materia, de forma tractantur, & loci quamplurimi sacrae scripturae, & philosophiae elucidantur.
- 27 Contra Aueroem, quod tota essentia hominis anima non sit, sed materia pars essentiae, quae in se uirtutem etiam actiuam habeat: in quo masculi & feminae operae in generando comparantur: & Aristotelis sententia de semine male à Galeno reprehensa demonstratur. In fine quoque de cibo in substantiam aliti transeunte, & de matrum genere agitur.
- 28: Ex mulieribus generationis seriem non texi, ex sa-
b cris

eris scripturis: in quo multa de Christo, de Leui, de Adam creatione & Eua formatione. Ita ex patre omnia filio attribui.

- 29 Itaque nepos uere se primogenitum predicare cum possit, cum sit pars corporis patris, excludit aui successione patrum.
- 30 Refellitur ratio Baldi pro filio contra nepotem, quod aliud sit imago, aliud ueritas: ac minime mirum esse interpretem legis errasse, cum etiam ipsi saepenumero errarint legislatores. Vbi etiam de animarum creatione multa licet uidere.
- 31 Nepotem positum esse in loco patris, ideo in successione patri suo adaequari, per §. reliquum. in authen. de hered. ab intest. ueni.
- 32 Legis mentalis Ioan. Regis Lusitani explicatio, quae decernit quid iuris habeat nepos in bonis corona, & de legislatorum mente inuestiganda.
- 33 De legislatoris officio, & quod dictus Ioannes Rex conuenienter rationi & legibus nepotem filio preposuerit.
- 34 Legem mentalem feudalem esse.
- 35 Legis mentalis auctorem nihil extraordinem transferre noluisse, nec aliud uoluisse, quam quod nepos succedat in bonis corona sicut in patrimonialibus, excluso patre.
- 36 Iure naturali filij omnes successisse aequaliter, sed crescente multitudine, unum prelatum fuisse alius, ut & in regno, & in aliis potestatibus factum est.
- 37 Nepotem iure hereditario & successiuo maioratum patre

patre mortuo & iura ac bona illius consequi, ideo
preferendum esse patruo, cum eius personam re-
presentes.

- 38 Respondetur quaestioni, Vtrum qua concessione re-
gali concessa sunt, iure hereditario & successione
nepotibus habeantur.
- 39 Quod ius ualet in successione regni, idem posse & in
successionibus maioratum & feudorum qua regno
continentur.
- 40 Nepotem patruo preferendum in regni successione
exemplis probat multorum Regum & principum,
qui exclusis filiis secundogenitis nepotem primoge-
nito successione assignarunt.
- 41 Itaque dubium non esse etiam in omnibus bonis ab
ipso regno procedentibus idem quod in corona ius
nepoti eius esse, ubi etiam legem mentalem ab ipso
legislatore explicatam per suum testamentum con-
firmatur.
- 42 Legis mentalis. §. 3. explicatur. qui dissentire aliquan-
tulum uidebatur. In quo etiam de ratione clausula-
rum exponendarum tractatur, si quid à lege dissen-
tire uideantur.
- 43 Concluditur quod omnia iura feudalia locum ha-
beant in bonis corona, indeque in successione feudum
nepotem sui patris praemortui personam repre-
sentare.
- 44 Nepos uere dici ex aui corpore nasci, §. 2. legis men-
talis, etiam si particula ex, intelligatur significare
causam immediatam. item quid filius, quid nepos,
b ij quid

quid pater, quid auus, in quo etiã pergit legis mentalis uerba explicare.

- 45 Interpretantium tex. in l. fin. C. de nat. lib. uanitatem refutat, quem pro nepote contra filium facere docet.
- 46 Nepos cum patre quia est una caro & quasi unum corpus, idem dominium continuari quo pater fruebatur, in filium. Ex quo fundamenta Alexandri & Decij euertuntur.
- 47 Decij fundamentum negantis nepotem transmissiue personam sui patris representare subuertitur, & differentia successioinum inter collaterales seu transuersales, & linearum directarum declaratur.
- 48 Rationes legis mentalis perpenduntur, & quis suus filius maior sit.
- 49 Sui filij maioris nomine comprehendendi non posse; secundogenitum. In quo quid suus ualeat explicatur.
- 50 Concluditur ex lege mentali secundogenitum repellendum esse à primogenitura successione, & nepotem filium primogeniti admittendum: cui primogenito quia bona coronæ debebantur, filio suo auferri non posse.
- 51 Verba legis mentalis. §. 19. ad filium uel nepotem masculum explicantur, & docetur in defectum primogeniti necessario nepotem ex eo genitum succedere.
- 52 Legem mentalem conditam fuisse secundum alias leges quæ patrem & filium naturam reputant unam eandemque personam: itémque secundum communem & cram experientiam, qua tali in nepotes quali

- in proprios filios aui affectione esse comprobatur.*
- 53 *Filium uiuente patre feudo inuestitum esse, ac possidere ex iure natura, tametsi absit administratio: ita ut uerè nepos se primogenitum aui dicere possit. Respondetur obiectioni quòd in nepote cesset primogenitura.*
- 54 *Huic legi mentali in nepotis fauorem introductæ nullus principis sententiam detrahere posse, nisi uelit iuri communi contradicere. Hincque quàm primum successione primogenitus acquisiuit, filio per rectam lineam acquisitam esse, excluso fratre transfusali & iudirecto.*
- 55 *Iudicata pro filio contra nepotem, quia sunt contra rationem, nullum locum habere.*
- 56 *Ex uerbis legis mentalis. §. 20. modus per quem uoluntati legis satisfiat explicatur, ne uia obuietur qua rationabilius ad coronam bona reuertantur unde prodierunt.*
- 57 *Publicam uocem & famam pro nepote stare contra filium secundogenitum.*
- 58 *Iterum respondetur obiectioni quòd primogenitus qui habet ius actuale uiuente patre, in filium aui nepotem transmutare non possit.*
- 59 *Filio competere ius primogenituræ etiam uiuente patre, si non quantū ad successionem, tamen quantum ad spem consequendi, quia pater & filius eadem esse persona censentur, ut si primogenitus succedat patri, eidem nepos primogeniti filius mortuo patre succedat.*

60 Itaque cū patruus exclusus à primogenito semel exclusus redire nequeat, superstitionibus primogeniti reliquīs, ideo ad nepotem omnia devoluuntur quæ ad primogenitum morte patris, aui nepotis pertinebant.

Fol. 18. *reginam Ioannem, Ioannam.* Fol. 38. *de inof-
 fic. deleg. de offic. deleg.* Fo. 39. *offendunt tenebris, of-
 fundunt.* Fol. 40. *Instit. ff. de hered. sine. ff.* Fo. 41.
uiris dict. iurisdict. Fo. 59. *de seruitute, seruitutibus.*
 Fol. 63. *Papiani, Papiniani.* Fol. 73. *mortuus in uita pa-
 tris, mortuus sit.* Fol. 82. *oedirent, obedirēt.* Fo. 91.
in fine parare, parere. Fol. 95. *praefecta, praefata.* Fol.
 100. *quia uolebat, nolebat.* Fol. 118. *conciat, conciuat.*
 Fo. 120. *consil. consil.* Fol. 127. *ff. de posth. postul.* Fol.
 128. *filij primogeniti, filius primoge.* Fol. 130. *ex quo se-
 quitur, sequitur sine ex quo. Et ibidem correlarie, & post
 mortem, quod post mortem. & uertēd. in quod.* Fo. 131.
dicat, dicit. Fo. 133. *primum, primum.* Fo. 135. *secun-
 dum dispositionem, secundum iuris dispositionem.* Fol.
 125. *comprehendere, comprhendere.* Fol. 85. *primogeni-
 tus & haeres, est haeres. & uertend. in est.* Fol. 55. *in
 fi. natus Iesus, natus est Iesus.* Fo. 138. *quando fortius,
 quanto fortius.* Fo. 143. *tunc etiam, tum etiam.*

Tractatus de primogenitura INCIPIT.

1 **D**A MIHI DOMINE SAPIENTIAM & intelligentiã, vt ingrediar & egrediar, dicebat Salomõ. 2. Paralipo. 1. Qui egressus, vt ibi dicit glo. intelligitur ad bella pro defensione populi, ingressus verò ad iudicia, ad præscindendum populi litigia. Quia autem in manu Dei sunt omnes sermones nostri, & omnis sapientia & scientia, ipse Dominus labia mea aperiat, & spiritus sanctus illuminet intellectum ad ostendendum modum & ordinem, quo præscindantur & euitetur litigia in successione primogenituræ, vtrum filius primogeniti filij præferendus sit patruo suo, in maioratu aui sui.

2 **L**T ne nimum longa sumatur oratio, de re dicere incipiemus: non enim spe quæstus aut gloria commoti, ad scribendum venimus quædammodum cæteri, sed vt industria nostra, cauilla ista diluantur. Et quia sæpe veritas, vt ait Cicero, nisi ordo seruatus sit, fidem facere non potest, principium huiusmodi debet esse, vt statim apertis rationibus vnumquodq; ad veritatẽ trahamus, quod pertinet ad eas causas de quibus iudicium futurum est. Rem verò breuiter narrare poterimus, si inde incipiemus

I. Rhet.

A narrate

narrare vnde necesse erit. & ideo diffinitionem primogenituræ omittamus, quia in iure periculosa est omnis diffinitio, l. omnis diffinitio. ff. de regul. iuris. Diffinitio enim è genere & differentiis debet constare, & difficile est in iure quiditatem & essentiam explicare rei diffinitæ, secundum quod Philosophi veram diffinitionem perferunt, præsertim eum in casu nostro diffinitio necessaria non sit.

3

IN his ergo tractandis, vt summa vtilitas est, ira studij curæque plurimum adhibendum erit: An repositus primogeniti filij filius in vita aui præmortui maioratus possessoris, præferatur filio secundo ipsius possessoris. Et licet differentia & varietas doctorum in intellectu faciant legem dubiam, vt asserit Bartol. in l. i. C. de pen. iudic. qui male iudic. & in l. qui Romæ. §. duo fratres. nu. 9. & ibi not. ff. de verbor. oblig. & in isto casu omnes Doctores totis pedibus, vt aiunt, manibusque insudarunt: & propter doctorum varietates hanc quæstionem indigestam reliquerunt. Et vbi datur opinionum conflictus, non potest certa sententia proferri, vt dicit tex. in ca. cum sint homines. & ibi Abb. & alij de decimis. Tamen apertum est, quod Doctores tenentes filium nepoti esse præferendum, primogeniti filio iam mortui, sibi inuicem obuiauerunt. Tenentes vero nepotis partem, firmiter tenuerunt, vt breuiter ostendemus in his
quæ

quę ipsi dixerunt. Et non solum ostendam qualiter sibiipsis contrarij sunt, sed etiam hi, qui principales sunt in fauorem filij, pro nepote firmarunt, si recte inspiciatur.

4

I ergo non volumus verum infirmari, & per iuris subtilitates veritatem obumbrare, per quas plerumque cōtingit errare, vt probat tex. in l. si seruum. §. sequitur. ff. de verbor. obligat. laboremus incipere ab autoritate illius, qui maioris autoritatis est, tam iure communi, quàm de iure Lusitanię Regni, vt testatur ordinatio lib. 2. tit. 5. qui est Bartolus lucerna iuris. qui in authent. post fratres. C. de legit. hære. vbi communiter allegatur pro filio, asserendo Bar. determinasse pro Rege Roberto, qui filius erat aduersus nepotem: tamen clarè & absque dubio ibi ostenditur, si recte inspiciatur, ipsemet Bar. pro nepote quæstionem decidisse, & non pro filio. Clare enim dicit, & absque extraneo intellectu, quòd cum Regnū Apulię sit feudum ecclesię Romanę, non habetur iure successionis, sed è concessione dominica. vt in tit. de success. feu. ca. 1. Ideo cum non tractetur de successione aui vel patris, ille nepos nō assumit locum patris sui. Ex quibus sequitur ex iisdem verbis Bar. quòd si regnum Apulię Regi Roberto cōcessum non esset, feudum ecclesię non tale quid diceret. Quia aliter ex autoritate Bar. nepos assumit locum patris sui, & etiam in feudis.

A ij Sed

Sed quia ibi erat feudum ecclesie, subiungit quod ista est sua ratio, quam alij Doctores non faciunt, nec tangunt illam. Quod apertius ostendit Succinus in consil. 252. colum. 9. dicens, quod istam opinionem tenet Bartol. si recte inspiciatur, in di. auth. post fratres. vbi vult, quod in causa Regis Roberti, ideo Rex Robertus erat preferendus, licet secundogenitus, quia tunc filius succedit in locum patris, quando agitur de hereditate aui vel patris, sed feudum predictum non deferbatur à iure successionis, sed è concessione dominica facta ecclesie. vt in ca. 1. §. 1. de feud. succes. Ob id, cum non tractetur de successione aui vel patris, nepos non assumit locum patris. Et sic, inquit Succin. Barto. manifeste vult quod si feudum deferretur iure successionis, quod tunc nepos assumeret sibi locum patris. Quod clarissime patet è verbis Bart. in l. is potest. colu. 2. in fi. ff. de acquirend. heredit. & examinatur ibi per Doctores, signanter per Ias. Considerandum igitur est, Bartolum ibi tacite tenere quod in his quæ sunt iure successionis, venit nepos è primogenito, patruo preferendus. Et sic nepos excluderet patruum, vt enixe ostendit Succin. in dicto consil. 252. vbi per plures rationes arguit pro secundogenito, id est patruo contra nepotem: sed pluribus & fortioribus pro nepote contra patruum firmat. Et maxime concludit è doctrina ipsiusmet Barto. in l. laborum. ff. de verbor. signific. vbi ad literam tenet, quod priuilegium & beneficium datum filiis

Iis transit regulariter ad nepotes. l. milites & l. diuo Marco. C. de quæstio. Et quod nepos, filio sublato de medio, locum filij incipit tenere, probat text. ad literam in §. posthumorum. Instit. de exhæred. liberor. & §. cum filius. Instit. de hæred. quæ ab int. defer. & in l. gallus. §. videntum. ff. de liber. & posthu. Quandoquidem verior est materia, & opere proprio latius exequenda: quod si ex forma statuti filius masculus excludit fœminam, ista dispositio extenditur ad nepotem masculum. Et licet Bald. quem sequitur Imol. in l. si verò. §. de viro. ff. solut. matrimo. velit quòd quando statutum excludit fœminam extante masculo filio, tale statutum non trahatur ad nepotem, quando ratio non est scripta in lege, tamen vt Succin. asserit in dict. consilio 252. Bartol. mouetur ratione efficacissima ad quam Bal. non respondit: vult enim ibi Bar. quod nepos ex filio excludat fœminā, quia nepos subrogatur loco filij, & subrogatum debet sapere naturam eius cuius loco subrogatur. Quod quidē nobis & ratio, & veritas ipsa prescribit, quod Bart. & cæteri omnes istam conclusionē sequuti fuere, quòd nepos scilicet subintrat in locum sui patris, & eundem locum filij primogeniti habet in totum. Quæ decisio vere est quæ decidit istum casum, prout infrà latius probabitur. Et quia in tractatu legis mentalis elarè ostendam qualiter bona maioratus & bona coronæ regalis iure hæreditario & successiuo hodie succedantur, quare non est du-

biū quā remaneat in nostro casu . Et ibi exponā
 omnium istorum rationem, quo facilius res dif-
 ficiles & obscure intelligantur. Et has omnes si-
 mulati numinis præstigias revelabo, quibus in-
 ducti homines, à veritatis via longius recesser-
 unt . Et quia ad eundem casum aliqua Barto.
 tradā, quæ diuersis in locis pro nepote scripsit,
 suo loco relinquo . Transeo pro nunc ad auto-
 ritatem Oldradi , qui etiam pro filio allegatur,
 qui si recte intelligatur, pro nepote & contra fi-
 lium decidit & disputat quæstionem.

5

Oldradus sibi contrarius, in consi-
 lio 224. tractauit istam materiam
 clarissimis terminis & efficacissi-
 mis rationibus pro nepote, quæ om-
 nino contradictione carent . Et
 licet pro filio ipsemet allegetur in consi. 94. nul-
 la ferè sunt verba, quæ ex ibi dictis pro filio pos-
 sunt colligi. Et ob id illud consil. nonnulli pro
 nepote allegarunt . Quaproptet viso vno & a-
 lio consilio, manifestè constabit, qualiter omni-
 no decidit partem nepotis contra filium. Con-
 siderauit enim Oldradus, primo circa ius pri-
 mogenituræ, legem diuinam & ius naturæ, de-
 mum iura conmunia ciuilia. Et primo ius diui-
 num dicebat primogenitum in indiuisibilibus
 ac comitatibus & Regnis, secundogenitis de iu-
 re legis Mosaicæ debere præferri. Nā in Genes.
 vt legitur, Iacob abstulit ius primogenituræ E-
 sau, Isaac patre eorum viuente: Vnde dicit Esau

de Jacob, Primogenita mea ante tulit. Et propterea præcipitur & clare monstratur, quòd vi-
uente patre, filio competit primogenito ea ce-
dere, vendere, & donare, & in alium transferre.
vt 7. q. 1. c. quàm periculosum. Ex quo cõclude-
bat, quòd si vèdere, cedere, & donare potest ius
primogenituræ, quod diuina lege permittitur,
ergo satis constat ad hæredem transmitti pos-
se. arg. l. quædam. ff. de acqui. re. dom. nec odio-
sum ius esse censetur. Considerabat etiam ius na-
turæ, ad quod deueniebat hoc modo assignan-
do rationē, quare pater plus diligit filium, quàm
filius diligit patrem, & adiecit rationem esse na-
turæ, quia pater in filio partē sui retinet seu hæ-
bet. Et tunc arguebat sic, è modico falsitatis, to-
ta oratio falsa redditur, l. si is qui. §. vtrum. ff. de
reb. dub. non enim propriè nec omnino pater
dicitur mortuus primogenitus huius nepotis,
quia cùm filius viuat, qui pars est patris, non de-
bet dici pater omnino mortuus. arg. tex. in l. si
cùm vsusfructus. ff. de vsufruct. & l. domum. §. si
vero. ff. de contrah. empt. Tangebatur etiam iura
cõmunia hoc modo, quod iuris est de toto quo
ad totum, idem est de parte quo ad partē. l. quæ
de tota. ff. de reiuind. sed cõstat quod ibi tracta-
tur de admittendo ad partem in successione
cum patruis, repræsentat patrem suum non in
capite, sed in stirpem ex persona istius patris
succedit. auth. cessante, & auth. post fratres, &
auth. de hæred. quæ ab intestat. deferun. Er-
go veluti patris personam repræsentantes vt de

iure prælationis in totum ratione primogenituræ agitur, patrum in totum excludant, sicut eius pater primogenitus eum patrum iure foret primogenituræ indubitabiliter exclusurus. Præterea, tangebatur materiam successione nepotis, indagando, nunquid nepos est persona sua ad successione prædictam veniat primogeniti patris sui. Quod indubitabile reputabat dicens, quod non est persona sua, sed patris sui primogeniti debet admitti: & ad hæc adducebat text. in l. dedit dotem auus. ff. de collat. bon. & l. si nepotes. eod. tit. & l. sed si in conditione. §. nepotes. ff. de hæred. instit. in quibus dicitur quod auus propter filij personam debet nepti dotem dare sicut & filia, cum filia personam representet. quia nepotibus confertur sicut fratri, quasi omnes aui essent, patris scilicet eorum. Ex quo percipitur quod ex persona patris & non ex eorum personis veniunt. Et alia multa adducebat, quæ enumerare longissimum est. Quapropter concluditur Oldr. pro nepote & contra filium quæstionem tenere viso utroque consilio.

6

Aldus autem etiam sibi contrarius, in l. cum antiquioribus. C. de iure deliber. & in consil. 386. in regno libero. li. 2. tenuit & tractavit partem nepotis contra filium clarissimis terminis. In tantum, quod in nullo casu pro filio induci potest, dato quod sibi ipsi fuit contrarius, rationibus tamen frivolis, Sed quia
 in se-

ipfemet Bal. in l. vt intestato. C. de suis & legit.
 hanc quæstionem reassumit dicens, quòd plenè
 tractauit eã in dict. l. cum antiquioribus, & ibi
 determinauit, quòd nepos postea genitus sue-
 cumbat: ob id dicit Succin. in dicto consil. 252.
 quòd non potest eius opinio pro aliqua parte
 allegari. Tamen si allegetur, pro nepote allegari
 debet, cum omnibus in locis, vbi quæstionem
 tractauit, clarioribus & fortioribus rationibus
 iuridicis pro nepote decidit, & in dicto consil.
 386. dicit hanc esse cõmunem, & rursus in con-
 sil. 389. consuetudo est in nonnullis regnis, col.
 1. & sequent. vsque ad finem eod. lib. 2. Et quan-
 do pro filio decidit & tenet, semper se reassumit
 cum casu Regis Roberti, quæ ratio ipsimet
 contraria est, quia subiungit quòd hoc serua-
 tum fuit in Rege Roberto, quia prælatus fuit
 filio fratris primogeniti in successione Regni,
 quia Papa ita voluit propter publicã utilitatem
 Regni, & immensam sapietiam dicti Regis Ro-
 berti, qui fuit secundus Salomon. Et quia suffi-
 ciebat Regi Vngariæ Regnũ Vngariæ, nec de-
 cens erat, quòd in ecclesia dei esset duplex. & e-
 tiam subiugit, quòd nescit an Papa Bonifacius
 determinauerit veritatem in Clementina, pasto-
 ralis. quia ratio succedendi habet etiam locum
 in feudis, & ibi sunt quædam dicta, quæ sapiunt
 veritatem iuris, & quædam non. Et subiungit
 etiam, quòd Papa ibi fuit magis partialis, quàm
 apostolicus. Quia autem Bald. in opinione va-
 rius est, non potest, vt supradictum est, eius opi-
 nio

pinio pro aliqua parte allegari.

In hac parte est locus opinioni Ancharrani sibi etiam contrarij, in consilio 82. & in c. licet de not. & in cap. grandi in 2. not. de suppl. neglig. præl. lib. 6. quia est eadem cum opinione Bald. eisdemmet fundamentis & rationibus. Sed cum Baldus eisdem rationibus & legibus quas Ancharra. allegat, sibi ipsi tantum contrarius est, & aliis fortioribus rationibus & fundamentis pro nepote contra filium posuit, prout supra retuli, non venit allegandus. Et si aliquo modo præstari debet autoritas, pro nepote contra filium præstanda est. Et perpendant studiosi, quod ista fundamenta Ancharrani, quæ tenet in dict. consil. 82. sunt propria fundamenta Baldi, & mirum est quod tantus vir hæc sibi accommodet, non citato Baldo à quo transtulit.

Inson autem pro decisione huius questionis, nihil determinat: sed tantum refert distinctionem Baldi in l. 3. C. de suis & legit. hæred. & propter dubietatem & arduitate materie nihil resoluit, ut patet in l. is potest. col. 4. ff. de acq. hæred. ubi plurima de hac materia accumulatur, & in l. maximū vitium. C. de lib. præter. & ex hæred. col. 2. ubi multa refert, quæ alias adduxit Oldr. consilio. 94.

Salicetus

9 **S**alictus verò in l. si viua matre. C. de bon. mater. & in authentic. post fratres. respondit ad hanc quæstionem, vt per Bartolum, & ita simpliciter transit. Quamobrem non recte pro filio allegatur, cum vt suprâ retuli, Bart. contra filium pro nepote decidit quæstionem. quòd è suprâ dictis clarum remanet,

10 **I**oannes de Imol. & Dominic. de S. Geminiano in cap. grandi. de supplic. neglig. prælat. qui in eodem loco pro filio allegatur, allegarunt authen. post fratres. ad confirmationem suæ opinionis. Sed vt sapius dictum est, in eadem authen. clare deciditur per Bartol. & alios pro nepote contra filium.

11 **C**ynus autem, qui etiam pro filio allegatur in l. si viua matre. C. de bon. mater. negare ipsemet non potuit in authen. post fratres. quòd nepos repræsentat personam patris. Et si repræsentat, lucidum remanet ipsum eandem actionem habere, quam habebat pater. Et non obstat quòd ipse Cynus dicit, quòd illud habet locum in hæreditate diuisibili, secus autem in indiuisibili. quia istammet rationem aliqui doctores allegant, aliqua tamen lege nunquam illam fortificauerunt: & nos erubescimus, vt aiunt, cum sine lege loquimur: præcipue cum sint tot Doctores tenentes de iure communi in eodem casu
idem

idem iuris esse de toto quo ad totum, quod est de parte quo ad partem, quod iuris quale sit, suo loco trademus. Et id quod tradit Richardus in dicta l. si viua matre, corroboratum finaliter fuit in casu Regis Roberti, prout ceteri faciunt. Quæ ratio nihil ad casum, prout supra dictum est, & infra dicitur.

Alexander prepositus sibi etiã contrarius in fi. omnino tit. de gra. suc. in feud. Qui etiam pro filio allegatur in consilio quarto, lib. 4. ratio sui fundamēti principalior est, in quo resoluitur illud Bal. in dict. l. t. C. de suis & legit. hæred. an scilicet filius sit primogenitus quàm nepos, & per fundamentum istud pro filio determinat casum, si senior nepote fuerit. absque consideratione quòd nepos de iure cõmuni debet succedere aucto memorato, non obstante quod sit minor ætate secundogenito. Quia si diceremus patruum nepoti esse præferendum, tanquam maiorem natu, absurdum subsequeretur. Ponamus quod & primogenitus & secundogenitus habeant liberos, sintque liberi secundogeniti ætate antiquiores, certe ipsi anteponentur liberis primogeniti, ex istiusmodi ratione, quia antiquiores. Quod nemo, nisi fuerit mentis inops, potest dicere: quandoquidem ex his videbatur etiam concludendum in favore tertio geniti cõtra filios secundogeniti in successione fratris sui patrum, vt asserit Succ. in di.

con. 252. nu. 7. tradit Bald. in dict. consil. 389. nu. 4. vbi dicit quod tã primogenitus, quã secundogenitus habent liberos, tamen secundogenitus prius vxorem duxit & prius habuit liberos, iam sequeretur quod si ambo filij mortui sunt viuo patre, filius secũdi preferetur filio primi, si non attenderetur primogenitura parẽtis, quod est absurdum, vt postea probabo.

Philippus Decius sibi contrarius, qui in consil. 1. volu. 4. tractat de intellectu huius legis mentalis, & fundamentum supra relatum. Alexand. & alia quamplurima tradit pro filio, in causa domini Rodorici Lobo, inducendo dicta Alexan. ad legem mentalem. sciendum est, quod tacito autore, omnia illa fundamenta à Succo subtraxit in dict. consil. 252. vbi Succo. confutat omnia illa per expressa iura, & partem nepotis firmiter tenet. & est notandum quod in casu in quo ipse Succo. consuluit, erat quædam constitutiõ similis huic legis mentalis, quod bona scilicet remanere debebant filio maiori, qui ex possessore esset tempore mortis suæ, prout per eum late potest videri. Et profecto mirandum est de tanto patre, prout fuit Philippus Decius, consulere in simili casu per fundamenta adeo cõfutata per Succo. in loco, à quo ipse subtraxit, nõ addito aliquo alio fundamento. Et quod magis est, sibi illa omnia accommodauit, non citato autore, à quo transtulit. & me hercle

hercle causâ huius fuit ; vt ne ita videretur fundam-
 entorum suorum retorſio.

14

propatru

Alterę nanque rationes traditę per Lu-
 cam de Pēna in l. i. C. de priuil. & in l.
 nepotes. C. de his qui numer. lib. 10. &
 in l. si quis. C. de p̄fess. & med. eo. li. 10.
 & in l. Tyrones. C. de Tyron. li. 12. & in l. si quis
 in sacris. C. de proxim. sacro. serini. lib. 12. & in
 l. quicumque. C. de princ. agent. in reb. eo. lib. 12.
 & in l. i. C. de priuil. cor. qui in sac. palat. milit.
 & per Franc. de Porce. in suo tracta. de duobus
 fratribus, in 3. part. q. 54. Et per Io. ab Arenone
 præceptorem Io. Ray. in l. pactum. C. de collat.
 & per Guil. de Peruo consil. 13. in hac causâ agi-
 tata. & per Fran. Curt. iuniorem in tracta. eũ. in
 2. par. & per Anto. Rub. consil. 149. in tractatu
 matrimonij. & per And. de Iser. in ti. de nat. suc-
 ces. in feu. c. 1. col. 6. & in ca. 1. col. 4. eo. tit. & in
 ca. 1. §. & olim colu. 2. tit. de succ. feu. & in ca. 1.
 §. his verd. & per Arch. in ca. vlt. 24. q. 1. & per
 Raph. Ful. in l. si viua matre. C. de bon. mater. &
 in l. vt intestato. C. de suis & legit. & per Philip.
 Franc. in cap. grandi, de suppl. negli. præl. lib. 6.
 & per Anton. Rosel. in tractat. succes. ab intest.
 & per Anton. de Prat. vet. in l. in quartam. in 6.
 quęst. ff. ad legem Falcid. & per Martin. Laud. in
 tractatu de primogenitura, nullam vim faciunt
 aduersus tot & tam graues Doctores qui nepo-
 tis partem inconuincibilibus fundamentis fir-
 marunt. Prout fuit ille subtilissimus Fran. Aret.
 in

gnepota

in con. 164. diligenter & mature, per totum, vbi dicit esse communioem opin. & in l. is potest. colu. 2. ff. de acquir. hæred. & Succin. in dict. con. sil. 252. per totum. & in l. si cognatis, colu. 2. ff. de reb. dub. vbi & ipse de maiore loquitur. & in consi. 47. lib. 3. & Andr. Barb. in consil. 10. lib. 2: vbi etiam dicit cõmunem opi. & Paul. Castr. in diuersis locis præcipue in con. 164. lib. 2. vbi dicit idem, si loquatur statutum de maiore. & in l. is potest. ff. de acquirend. hæred. & Ioan. Fab. in. 5. cùm filius. colu. 2. Instit. de hæred. quæ ab intesta. defer. & Filinus in cap. prudentiam, de offic. deleg. & subobscur. in cap. auditis de præscript. & Abb. Panor. in cap. licet extr. de voto. & in consil. 85. lib. 1. & iterum in consil. 3. lib. 2. & Ioan. Raynu. in cap. 1. 5. præterea ducatus, columna. 5. in paruis; titu. de pt. oh. feud. alienat. & Alberic. de Rosat. in proæm. ff. forum. Et Ioan. Andr. in addi. spec. sub rubric. de feud. nec dicat aliquis quod quidam dicunt, quòd Ioan. Andr. non firmat, quia, imo firmat, cùm ponat, vt ait Succin. in dicto consil. 252. & Paul. Cast. in dicto. consil. 164. vltimo loco istam opinionem, iuxta not. in 1 ext. & glo. in l. bona fides. ff. de posit. & per Bald. in l. si idem cum eodem, in fi. ff. de iurisdic. omnium iudic. Et istam partem tenet etiam Bal. subobscur. in l. liberti libertæque. C. de oper. liber. & apertius in l. ex hoc iure, colu. 2. versic. sexto quæritur. ff. de iustit. & iure. & consi. 386. vbi dicit hanc esse communem opin. & iterum consi. 389. lib. 2. Eandem quoque partem

tem tenet Pet. Ancha. in c. grandi. de suppl. negli. præl. lib. 6. & in ca. licet deuot. Ludou. Rom. consil. 29. in causa maioriz. Nicol. Perus. in tracta. success. ab intest. 1. par. col. 6. Cors & Aufre. in decis. Tolos. q. 433. Ludou. Bol. consil. 62. viso igitur. colu. 6. Guil. Bened. in repet. cap. Rainutius. num. 187. lect. 1. cum sequent. Iacob. à S. Georgio in tract. feu. col. 3. vbi hanc dicit quotidie obseruari. D. Cos. Guy. in proce. pragma. sancti. col. 2. & iterum in ti. de nu. & qual. car. in verbo, fratres. Ioan. Môtol. qui & hanc dicit esse communem in suo prompt. vtriusque iuris. & Barptol. Chasse. in consuetud. Burgund. ti. de success. §. 10. col. 1. & consil. 53. ex facto col. 4. & rursum col. 17. vbi hanc quoque dicit esse communem. & Paul. Paris. consil. 72. ad verã, nu. 107. & nouissime Philippus Probus in addit. Ioãnis Mont. in dict. c. grandi de suppl. negli. præl. li. 6. & Armandus de Narces. & Ioannes de Lauduno. & Prepositus Alexan. & nouissime Domin. Andr. Tiraquel. qui in hac materia plus omnibus laborauit, in suo celeb. tractatu de iure Primogeniorum. q. 40. vbi facundissimus omnium cõpilatione fuit. & alij moderni qui referri possent, præsertim cum maiores Doctores extra numerum sint, qui hucusque pro parte filij allegati fuere, qui pro nepote decidunt quæstionem, si prout supra dixi, recte intelligantur.

Item

15

Item non parum facit in nepotis fauorem, imò omnino præbet a-
 ctionem, cum nos clarè videamus
 quod omnes tenētes partem filij,
 seipfos in casu Regis Roberti fir-
 marunt, qui, vltra rationem relatam, esse scilicet
 sibi regnū concessum è concessione domini.
 & non è iure successiois: ipsemet Rex Ro-
 bertus in casu contingētia, vbi hæc ventilla-
 retur quæstio de comitatu sancti Seuerini, sen-
 tentiauit & pronūciavit Auinioni præsentibus
 cardinalibus sanctæ Mariæ in Aquino, & sancti
 Theodorij, pro nepote filio primogeniti cōtra
 patrum secundo genitum. vt latissime refert
 Io. de Lauduno in allegatione super hæc diseor-
 diam, quam recollegit, & eius recollectionem
 recognouit Oldr. de Lau. qui & in ea causa pro
 nepote tenuit, in dict. consil. 224. Et multo à for-
 tiori decisum fuit pro Rege Angliæ de consilio
 suorum procerum, quòd nepos præferatur pa-
 truo. Vnde moriens anno illo disposuit Regnū
 suum pertinere ad primogenitum nepotē suum,
 filio excluso principe de Gaules. Et ita etiam se-
 pe iudicatum est in similibus per Regem Fran-
 corum, vt refert Bald. in dict. l. ex hoc iure. ff. de
 iust. & iure. col. 2. num. 5. & in dict. consil. 389.
 col. 4. lib. 2. vbi dicit id ita fuisse determinatum
 in illis regnis. & de Gallia Card. Alexand. in c. 1.
 colum. 3. de feud. March. vbi idem dicit de Re-
 gno Castellæ. similiter de Angliæ Bal. in l. liber-
 ti libertæque. C. de bon. lib. Et in Hispania ex-

pressa est constitutio, vt dicit Paulus Castren. in consil. 164. lib. 2. Quantomagis quòd licet Papa iudicasset p̄ Rege Roberto, illa ratione scilicet, ex concessione dominica, tamen ipse Rex Robertus conscientia ductus, studuit transferre regnum Siciliae ad regnum Vngariae, quando desponsare fecit Reginam Ioannem per illustrem Andream filium Regis Vngariae, vt tradit Bald. in l. si viua matre. C. de bon. mater. colu. 2. nu. 3. Et pro tuto consilio in conscientia non habuit sibi illud Regnum per Papam concessum esse. Quod nõ est mirandum, inquit Andr. Barbat. in consil. 10. lib. 2. quòd Rex Robertus ita deciderit apud Auignonem, & tamen ipse contrarium obtinuerat pro se tanquam secundogenitus ad exclusionem filij ex primogenito. Quia ipse Rex Robertus obtinuit vt pars, sed postea decidit vt iudex. Primo casu caro & sanguis sibi reuelauit, secundo casu, vt iudex processit.

16

Scepto igitur illustrandae veritatis officio, ad euidenciam clariore huius casus & nepotis iuris aduersus patruum suum in successione aui sui, clariori & breuiori modo istam materiam tractabimus. Iam quod demonstratum habemus, Doctores qui partem filij firmarunt, non solum sibi ipsis manifestissime contrarij fuerunt, sed etiam è numero eorum variis locis partes nepoti confirmarunt. Et etiam vidimus casus miraculose contingen-

tes in nepotis fauore contra filium: & qualiter omnes qui partem filij tenuerunt, pro constanti fundamēto casum Regis Roberti habuerunt in concessione sibi facta illius Regni contra nepotem, per papam Bonifacium, quæ nihil ad casum facit, cum illud fuit è concessione dominica, & non ex iure successione. Et ipsemet Rex Robertus conscientia ductus regnum reddidit per viam dotis filio fratris sui, dando illi in vxorem filiam suam. Et ipsemet iudicauit pro nepote contra filium. His tamen non obstantibus, aliquas rationes ac iurisperitorum & doctorum conclusiones referam, per quas clare videbitur nepotis iustitia: tam in bonis patrimonialibus, quam in his quæ coronæ sunt regalis. Et quia ad istum casum necesse est aliqua ex arcanis literis sacris tradere, & iuris canonici & Philosophiæ, priusquàm de iure & operibus eius incipiã dicere, ratio permittit, quod prius sciatur, quid in iure operatur, aut quæ autoritas præstatur, aliis scientiis & autoribus illarum. Quando quidem qui veritatē studet cōprehendere, non modo intelligendis iurisperitorum ac Doctorum vocibus animum debet intendere, sed etiã tempora.

Discant igitur homines & intelligant, quòd lex humana contra diuinam non potest aliquid ordinare, aliàs ipso iure est nulla. ca. sunt: quidam. 25. quæst. 1. vbi formaliter & ad literam dicitur, quòd vbi apertè Domi-

nus vel eius Apostoli, & eos sequentes sancti patres aliquid sententialiter diffinierunt, ibi non nouam legem Romanus pontifex dare, sed potius vsque ad animam & sanguinem confirmare debet. Quia autem iudicium hominis debet esse cõforme iudicio diuino, ob id debent principes seculi sacras regulas imitari, non contradicere. vt dicit Abb. in c. vnico. vt eccles. benef. Quia, vt inquit Bald. in authen. ad hæc. C. de v. furis. legislator est seruus Dei, & seruus non potest tollere legem domini sui. quippe qui supra omnes leges est, qui legem Dei sequitur, vt ait Lactantius Firmianus. Et ex hoc regulæ diuinæ allegantur in decisionibus causarum, tanquam leges scriptæ in corpore iuris: notatur in auth. vt iudices sine quoquo. & tenet Innocen. in ca. quia pleriq;. in fi. de immuni. eccles. Quia quod prohibitum est è diuina institutione & diuino iudicio, ratione humana permitti non potest. & causa est, vt inquit Bald. in dict. auth. ad hæc, quia talis ratio non est ratio, sed abusio, cum se non conformet voluntati diuinæ. Et non solum ius diuinum iuri ciuili præferri debet, sed canonicum. quia vbi lex est contraria canon, debet seruari canon, & non ius ciuile. Bald. in l. priuilegia. C. de sacrosanct. eccles. Pro quo facit cap. qualiter & quãdo. cl. 2. de accusat. vbi dicit. tex. quod ius canonicum processit ex autoritatib⁹ noui & veteris testamēti, & in multis habet dependentiam à iure diuino, & in quibusdam locis ius diuinum appellatur. vt ca. nimis. de iureiur.

De uero cultu lib. 6.

jur.& ea.causam. qui filij sint legitimi. & vtro-
 bique scribentes. Et quod inagis est, quod ratio
 naturalis ita allegari debet, & pro ea iudicari, si-
 cut per eas daninet leges. Quia vt dicit Andr.
 Iser. in procem. feu. rationale dictum ita mo-
 uere debet iudicem ad iudicandum, sicut ipsa lex.
 quia lex est omne quod in ratione consistit.
 Quem refert & sequitur Iason, in l. illam. col. 3.
 C. de collat. & facit text. in l. si. & ibi omnes. C.
 de his q. ven. etat. impet. vbi dicunt Docto. quod
 verba quæ habent intellectum ciuilem & natu-
 ralem, non debent intelligi ciuilitè, sed natu-
 raliter. facit l. ex ea parte. §. in insulam. ff. de ver-
 bo. oblig. & tex. & ibi omnes, in l. cū ratio. ff. de
 bon. dan. & l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu-
 sat. tut. Et in tantum hoc procedit, quod ratio
 naturalis corrigit ipsam legem. Quia vt tradit
 Angel. allegando Aristot. in consil. 317. quære-
 re legem, vbi naturaliter sentimus, nihil aliud
 est, quàm infirmitas intellectus. Alibi dicunt Bal.
 & Iacob. Butr. in l. nemo iudex. C. de sent. & in-
 terl. omnium iudic. quod Francigenæ leges non
 allegant, sed bene seruant rationem legis: non
 quia lex hoc dicat, nec quia Imperator hoc sta-
 tuerit, sed quia ratio sic vult. Quis erit igitur
 tam cæcus qui hoc non videat? Quis tam impu-
 dens vt neget? quod iurisperiti ad probatio-
 nem rationis, in qua leges fundarunt, allegant
 Poetas, Philosophos, & Oratores, prout in l. iu-
 ra constitui, & l. nam & Demosthenes, & l. nam
 ad ea. ff. de legib. Et l. legatis. §. pecoribus. ff. de
 B iij legat.

legat. 3. & in aliis multis. Cùm autem apertum sit, quòd non solum ius diuinum & canonicum in decisionibus causarum allegari potest, sed etiam Philosophi, Poetæ, & Oratores, in casu tam arduo, & in quo tanta difficultas hucusque fuit adhibita, ratio permittit vt omnia tradamus in his quæ tractanda veniunt. Et primo quid sit filius, & quid sit nepos, & quid sit pater, & auus, & quid sit spes, quæ euislibet eorum in successione competit, vt omnibus ordo & exordium sit. Quoniam exordium, vt ait Cicero, princeps omnium esse debet.

1. Rhet.

18

In primis igitur scire hominis oportet sic à principio processisse dispositionem iuris, esse scilicet regulam certam & generalem, à qua nemo discrepat, quòd qui vnicum nepotem relinquit, non videtur absque liberis decessisse. tex. est ad literam in l. libero- rum. §. diuus. ff. de verb. sig. vbi Bar. in tanti voluit, quod auo tã charus esset nepos, sicut filius. & intatũ in locũ eiusdẽ filij esset, quod mortuo auo, voluit ibi Bar. nepotẽ filiũ esse, sicut pater eius, si tunc temporis viveret. Et ampliandũ vltra etymologiam vocabuli, dixit quòd appellatio filij extenditur ad nepotes. Quia filius dicitur à philos quod est amor. Et cùm nepotes æquãlter seu plus diligamus quã filios, merito filij appellatione comprehenduntur nepotes. Filius enim à filo deriuari potest, quia per eum flũ & ordo

ordo generationis conseruatur in posteris. Quod adeo verum est, quod idem probat text. in lege filij. ff. de verborum significatione, cuius verba sunt Filii appellatione omnes liberos intelligimus: liberorum autem appellatione, nepotes & pronepotes, cæterisque qui ex his descendunt, continentur. hos enim omnes liberorum appellatione lex duodecim tabularum comprehendit. verba sunt legis in dicta lege liberorum. & concordat text. in l. iurisconsultus. §. parentes. ff. de gradib. qui textus apertissimè dicit, quòd parentes vsque ad tritauium, apud Romanos proprio vocabulo nominantur: vltiores, qui non habent speciale nomen, maiores appellantur. Item liberi vsque ad trinepotem, vltra hos posteriores vocantur. Et in propriis terminis tradit Oldra. in consil. 224. num. 41. & 43. ita Bartho. in l. Gallus. §. videndum. ff. de liber. & posth. vbi dicit quòd appellatio liberorum, propriè porrigitur ad nepotes. Et etiam cõcordat text. in l. appellatiõe. & in l. iusta. ff. de verborum significat. vbi ad literam dicitur, quòd appellatione filij & nepos videtur comprehendi, & patris nomine auus quoque demonstrari intelligitur. Quia, vt dicit glos. in dicta l. iusta, vbi cunq; in corpore iuris fit mentio patris, idè iuris in auo dicas. Quandoquidem verba debent intelligi secundum propriam significationem. l. non aliter. ff. de legat. 3. l. ille aut ille. §. cum in verbis, eodem tit. cum similib. & talis est huius nominis filij, nẽpe tam apud Græ-

cos, quàm Latinos significatio, & etymologia: quòd intelligantur nomine filii etiam nepotes. qua de caussa verba illa legis mentalis quæ in. §. 2. dicunt, *Mandamos que todas as terras bens & herdamientos da coroa de nossos reinos que por nos ou plõs vros foram ou forem dadas & doadas a qualquer p. sscas de qualquer estado que se iam por elles & todos seus descendentes ou seus herdeiros & soccessores, siquem sempre inteiramente (por morte do possuidor dos tais bens & terras) ao seu filho legitimo baram maier que delle ficar, & alia verba sequentis. §. 3. quæ sic dicunt: Mas andem sempre inteiramente em o filho maior baram legitimo daquelle que se finar & as ditas terras tener.* Intelligi debent (ita vt sunt in lege) de nepote propter proprium nomen filij, & propriam etymologiam vocabuli, tam in Græco quàm in Latino sermone. Nam cùm Græci dicunt, *παινον υἱος ἀπὸ φιλου*, filium dictum volunt ab amore, quòd omnium constantissimus amor sit parentum in filios, & liberorum appellatione in tantum omnes filij intelliguntur, quòd nullus Latinus qui scripsit fecus opinetur, vt patet apud Donatum, Terentium, Ciceronem, & Quintilianum in multis & variis locis. Et quoniam iurisperiti tam excellentes fuerunt Latini, non est credibile aliam dedisse significationem. Et si non dixissent, licet dicant tam apertè & manifestè: ac dicunt Paulus & Callistratus, in supradictis legibus allegatis filij, & liberorum. In qua lege filij, & ibi in glossa inuenietur nomine

mine filij liberos intelligi, & in lege liberorum
 manifestè & in litera ostenditur, & clarissimis ver-
 bis nomine filii comprehendi nepotes: tum ex pro-
 pria significatione quam etymologia vocabuli
 quam antiquitus (vt iam dictum est) lex duodecim
 tabularum, eodem modo eos comprehendebat si-
 ne differentia aliqua inter Græcos & Latinos: nam
 Græci τὰ τέκνα, παῖδες vocant filios. Et quoniam
 fortassis dicitur nomine liberorum sine dubio cō-
 prehendi nepotes omnes, per legem suprascriptam
 liberorum: & ibi per communem doctrinam o-
 mnium scribentium. sed nomine filij non compre-
 hendi. Ad hoc respondetur, quòd etsi lex filii, non
 dissolueret hoc dubium, dicendo filij appellatione,
 omnes liberos intelligimus quod multo magis
 in litera dissoluit lex eadem liberorum, in. §. sed
 & Papius per totum. Et præcipuè in. §. præter
 hæc. vbi apertissimè cùm iterum mentionem facit
 liberorum dicit Iurisconsultus filiorum quia vi-
 debat in vera lingua Latina eandem rem esse. vi-
 deatur proprius & inuenietur ita esse, appellatione
 filiorum omnes qui à nobis descendunt conti-
 neri. & rationem huius etymologiæ affert idem tex-
 tus in fine, vbi dicit, nec enim dulciori nomine
 possumus nepotes nostros quàm filij appellare.
 Igitur in re tam manifesta, etsi Bartholus aut qui-
 us alius iurisperitus contrarium diceret, nullius
 authoritatis haberi debet, quando loquuntur con-
 tra textus expressos, & contra veram etymolo-

giam & Latinam significationem vocabuli. Præterea satis constat quàm parum studiosus linguæ Latinæ fuerit Bartholus, & quædam iurisperitorum caterua. Quanquã idem Bart. & reliqui, (qui pauci nõ sunt) quos me legisse memini, non discrepant ab ista interpretatione & lata significatione. excipio regulam odiosam positam in glossa legis filij allegatæ, & in lege iusta cù sua glossa. ff. de verborum significatione & in lege Iulia in principio, & in §. hoc capite. & ibi Bartholus. ff. de ritu nuptiarum: quæ leges & iura omnia dicunt quòd materia odiosa nomine filii non comprehenditur nepos, nec nomine patris aut matris comprehenditur auus, vt latius tractabitur cap. 45. in interpretatione textus, in lege si. cap. de naturalibus liberis. Sed in materia fauorabili nullum vis est quod cõtrarium asserat. Imò omne ius & lex affirmat, quòd nomine filij nepotes omnes comprehenduntur. Et si dixerint ex aduerso quòd lex mentalis est Lusitana, & in Lusitana lingua filius nomen suum habet, quo possit nominari, & nepos etiam suum propriũ habet nomẽ nepotis. Et si legislator voluisset nepotem hæredem esse, & succedere bonis coronæ, dixisset in illis. §. §. nepotem vbi dicit filium, cùm haberet linguam propriam Lusitanam, qua potuisset ita nominare. Præterea in ista parte non agitur de iure, sed duntaxat de vocabulo & nomine, quòd ipsa iura non possent prohibere. Ad hæc respondetur, quòd licet hic agatur de materia

juris, quo res debent habere suam decisionem, & determinationem, & iura tam aperta dubitationes omnes abscindunt, tamen in iis legibus & iure tollitur omnis dubitatio de significatione & etymologia vocabuli. Nam etiam sermo Latinus quidam est sermo, & in omni sermone tam Græco quàm Latino nepos filius est tam hoc nomine filij quàm nepotis, & ita ut est in sermone Latino, est in sermone Lusitano est nomen nepotis & filij, dehinc nomen liberorum & nominando quouis horum intelligitur nepos in propria significatione & etymologia vocabuli. Sed quid pluribus vtor? cōsideremus verba illius. §. 2. (*Por os reis foram ou forem dadas e doadas a quasquer pessoas de qualquer estado que se iam pera elles e todos seus descēdētes ou seus herdeiros e soccessores.*) In quibus verbis aperte ostenditur sine dubitatione quod terræ Coronæ per eandem legem conceduntur omnibus, ut iure hæreditario & successiuo possideantur, & licet non diceret, ita debebat tamen intelligi, ut latius probabo cap. 3. §. cum tam aperte & distinctè dicat lex eadē, & idem inuenietur in tota sacra scriptura quod omnes descendentes vocantur filii sicut ipsimet filii. Et est in arcanis sanctarum literarum, quod omnes descendentes vocantur filij, sicut ipsimet filij: & omnes aui vocantur patres, sicut ipsimet patres, ut habetur Matthæi 1. Liber generationis Iesu Christi filij David, filij Abraham. Et nullidubium in ista generatione Christi tractari de

ri de humanitate sua: quia, ut dicit glossa, Matthæus incipit à carnali generatione, non diuinam proposuit narrare, quod impossibile est, ut per Esaiam diuino spiritu plenum Deus lequutus est, dicens: Generationem eius quis enarrabit? Et humanam narrando, Christum filium Dauid vocauit, & Abraham. Et Ioannes inquit, Scio quia filii Abraham estis. Cùm autem audieritis, inquit Chrysostomus, quod filius Dei, filius sit & Dauid, & Abraham, dubitare iam desine, quod & tu qui filius es Adæ, futurus sis filius Dei. Ex quo lucidum remanet, quòd cùm Christus filius Dauid & Abraham vocetur. quòd Dauid & Abraham patres Christi vocantur. Et si omnes filii Adæ sumus, Adam pater omnium erit. Quandoquidem cùm Deus ad Abraham loqueretur, dixit ei: Ego sum, & ponam pactum mecum tecum, erisque pater multarum gentium. & Ecclesiasti. 44. Abraham magnus pater multitudinis gentium. & Roman. 4. Patrem multarum gentium posui te ante Deum cui credidisti. Quia ut habetur Ioan. 8. Semen Abraham sumus. Et licet in iure ciuili adeo clara iura non essent, sicut iam allegata sunt, & alia complura quæ in processu patebunt, nec in iure essent doctores, qui hoc firmarent, & essent qui contrarium tenerent, sufficiebat sacra scriptura ad reiiciendum omne dubium, & opinionem contrariam: præsertim cùm ius ciuile iuri diuino consonas sit in propriis terminis: quod nepos vocatur filius, & per consequens

Cap. 53.

Cap. 8.

Genes. 17.

consequens autis vocatur pater per iura supra deducta & in eisdem terminis tradit Ioānes Andr. in addit Specu. sub rubric. de feud. vbi multa allegat, quæ faciunt, vt filius primogeniti, primogenitus censeatur: cum etiam nomen liberorum commune sit filiis, & nepotibus. Quæ est communis opinio, & finalis conclusio legum, & Doctorum. & tenet etiam Barto. in l. si quis suus. ff. de iur. delibe. vbi dicit, quòd patris appellatio intelligitur de a-uo, & hæreditas paterna de auita intelligitur.

Væ cum ita se habeant, vt ostendimus, apparet euidenter, quod ius quod filius primogenitus habere debet à patre, & spes succedendi, quam habet in maioratu, eandem habet nepos totius hæreditatis & successionis. Quæ spes, videndum est, si est tam certa, quod aboleri ab ipso nepote non possit, si pater eius moriatur. in vita aui, qui maioratum possidebat. Et si ista spes est res habens esse in se in habitu, dato quod illud non habeat in exercitio. Et licet spes esse non possit, nisi illius quod videri non potest, nec adhuc obtentum est: & si ita est, erit adeo certa, sicut si esset in re. Et profecto nullum dubium, quòd spes tandiu vocatur spes, quandiu non videatur quod speratur, dicente Apostolo: Spes autem quæ videtur, non est spes, quod enim videt quis, quid sperat? sed non definit esse, licet obtentum non sit, nec

Roman. 8.

nec visum. Et ideo dicitur in omnibus diuinis pa-
ginis, vt toleret presentia, speret futura. Et quod
nepos eandem spem habeat, quam pater suus ha-
bebat, & pro tam certa, sicut si haberet eam in re,
clarum est propter patris sui spem, quam ita habe-
bat, sicut si illam haberet in re: quia in illo venie-
bat adimplenda, quod nepos à natura promissum
sperabat. Quod firmat Baldus in lege spem. C. de
donat. vbi allegat Augustinum, dum dicit quod
spes debet esse fundata super alio existenti firma-
mento, aliàs non dicitur bona spes. Et fortius fir-
mamentum spei esse non potest, quàm illud, quod
nepos habet hæreditatem sperando aui sui in suc-
cessione maioratus, cuius pater suus hæres erat, &
ab eo auferri non poterat. quam spem semper ha-
buit, & cum illa in mûdo natus est, sicut pater suus.
Et in tantum est ista spes, sicut si esset in re, quod
statim ex quo naus fuit primogenitus, hæc intra pri-
mogenitura præoccupauit, quæ ab eo auferri per
aliquem non potuit. Hanc spem firmam & inua-
riabilem consequitur, ita vt eam nec pater nec a-
lius posset sibi adimere. Quandoquidem spes suc-
cedendi est certa & legitima, firma & immutabilis,
vt generaliter dicit Bart. in l. is potest. col. 2. ff. de
acquir. hæred. vbi asserit succedendi spem in filiis le-
gitimâ esse, & considerabilè. per l. nec ei. §. præter-
ea. ff. de adopt. & mortuo filio primi gradus, nepo-
tes in locû patris sui succedût. l. 1. §. suos. ff. de sus &
legit. & l. Gallus per totâ, & maxime in. §. nûc de le
gc. ff.

ge. ff. de lib. & posth. & §. 1. in authen. de hæred. ab intesta. & l. in suis. eo. tradit Tiraquellus in repit. l. si vnquam. C. de reuoc. donat. num. 24. 1. per expressa iura. & tenet Ioan. Andr. in ca. licet de voto. & ibi communiter Doctores in c. grandi de supplic. negli. præl. lib. 6. & in regula sine culpa, de regul. iur. in 6. Quanto minus sibi auferri potest per fratrem suum secundogenitum, qui nullum ius habuit, nec sperauit, eo ipso quod primogenitus primogenituram præoccupauit, & per consequens nepos præoccupauit locum patris sui, & in suammet spem intrauit, cum non ex persona sua, sed ex persona patris sui ad dictam successione[m] & spem perueniat. Et intrat in locum patris, & non tam venit iure substitutionis vel transmissionis, quam iure repræsentationis: ex quadam æquitate legis, quæ habet, ut filius nature sit eadem persona cum patre, l. si. C. de impub. & aliis substit. cuius verba sunt, cum natura pater & filius eadem esse persona penè intelligantur. ita Bart. in authen. post fratres. Bald. in authen. cessante. C. de legit. hæred. Et spes quam pater sperat, ita transformatur in aliam similem spem in nepotem eo ipso quod nascitur, ac si illam haberet in re. Vt explicat Bald. in di. l. spem, si Titius esset pater, vel auus, tunc iuste spero, quia tale successorẽ obsequentiore[m] mihi paro. & probat tex. in dict. l. in suis. ff. de lib. & posth. & l. si. C. de pact. & tex. in l. nomina. ff. de here. vel act. vèd. quia ius spei est aliquod. & spes aliqua iure approbata. Quod apparet, quia potest peti bonorum

rum possessio secundum tabulas. l. multum. ff. de hæred. vel act. vendit. & l. pact. in fi. ff. de pact. & l. nec emptio. ff. de contrahend. empt. Spes autem potest cedi, vendi, & donari, ut asserunt Doctores in dict. l. spem. & spes pro veritate habetur. Et in hac materia not. Bart. post alios, in l. Gallus. §. videndum. ff. de lib. & posth. Sed tamen sanctæ literæ docēt, in quibus cautum est spem importare certam expectationem boni futuri, quæ quidem certitudo est quandoque è causa humana seu naturali, secundum illud Apostoli, quia debet in spe qui arat, arare, & qui triturat, in spe fructus percipiendi. & illud Tobiz ad filium suum, spem posteritatis nostræ. Quandoque vero certitudo expectantis est ex causa divina secundum illud, In te Domine speravi. & Requiescet caro mea in spe. Et illud Iob, Reposita est hæc spes mea in sinu meo. Et magnitudo spei consideratur ex magnitudine rei speratæ, prout est sperare gloriam filiorum Dei. quam Apostolus ponit dicens: Et gloriamini in spe filiorum Dei. ut dicitur Sapient. 5. Ecce quomodo computati sunt inter filios Dei. Aut sperare quandam hæreditatem, cuius spei exemplificat Apostolus dicens: Filiis autem debetur hæreditas patris. Et rursum, si filij & hæredes. quod allegat Bald. in consil. 386. in fi. & illud Petri, Regeneravit nos in spẽ viuam, per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis in hæreditatem incorruptibilem. Et illud Iob, cunctis diebus quibus nunc milito, expecto donec veniat immutatio mea.

Neces.

1. Cor. 9

Cap. 10

Psal. 30.

Psal. 15.

Cap. 19.

Rom. 5.

Rom. 8.

Cap. 14.

Necessitas autem expectantis est ex defectu, cui creatura subiacet: secundum illud Apostoli, *Sci Rom. 8.* mus enim quod omnis creatura ingemiscit, & parturit vsque adhuc. Cui enim nihil deficit, necesse non habet aliquid expectare. Nam expectatio creaturæ sensibilis secundum quod est à Deo, ordinatur ad aliquem finem. Quod quidam dupliciter contingit. Vno modo secundum quod Deus imprimat aliquam formam & virtutem naturalem huiusmodi creaturæ, ex qua inclinatur ad aliquem naturalem finem. puta si dicamus quod arbor expectat fructificationem, & ignis expectat locum sursum, & terra deorsum. Alio modo creatura sensibilis ordinatur à Deo ad aliquem finem, qui superexcedit formam naturalem ipsius. Sicut enim humanum corpus induetur quadam forma gloriæ supernaturali, ita tota creatura sensibilis in illa gloria filiorum Dei, quandam nouitatem gloriæ consequetur, *Apocal. 19.* secundum illud Ioannis, Vidi cælum nouum & terram nouam. & per hunc modum creatura sensibilis expectat reuelationem filiorum Dei. Ex quibus clare sequitur quod omnis spes tam diuina quam humana pro certa habetur sicut in re, è certitudine rei speratæ. Quod firmat Abb. in cap. licet extrà de voto, & consuluit in consil. 85. lib. 1. vbi in terminis decidit casum per plura fundamenta: signanter quod pater primogenitus aui, transmittit spem iuris primogenituræ irreuocabiliter in filium, sicut è contractu conditionali spem patri competentem ipse pater
in

in filium transmittit. §. ex condicionali. In fili. de verb. oblig. qui tex. apertissimè dicit quòd è còdiciali stipulatione, tantum spes est debitum iri, eamque ipsam spem in hæredem transmittimus, si prius quàm conditio extet, mors nobis contigerit: & est communis resolutio in dicto consi. 85. vbi dicit Abb. quòd non contingit ex aliqua causa, nisi quia illa spes firma & irrevocabilis cum potètia de facili redncibi ad actum, habeatur pro actu. cap. Pisanis, & ibi notata de restit. spol. Et secundum receptionem sententię quam Thomas asserit, hæc gloria, quæ in futuro in nobis complebitur, interim in nobis inchoatur per spem. Ex quibus sequitur de primo ad ultimum, quòd spes, quam nepos habet succedèdi patri suo, & propter patrem suum, auo in eadem sui patris spe, ita est certa in spe, ac si esset in re: quia per tex. illum vulgarem in l. in suis. ff. de lib. & posthu. videtur scribere: in suis hæredibus continuationem dominij perdurare, vt nulla videatur hæreditas fuisse: quasi oim hi domini essent, qui etiam viuo patre quodammodo Domini existimantur. Et statim post, itaque post mortem patris, non hæreditatem percipere videntur, sed magis liberam bonorum administrationem consequuntur. Ex quo tex. Doct. & ibi, & alibi sepe multa annotant, quæ huc admodum spectant, vt latè tractat Tiraquellus in dict. repet. l. si vnquam. C. de reuo. donatio. nu. 19. & nu. 15. etiam in princip. cod. loco.

Et

20

Licet primogenit⁹ moreretur in vita patris sui, relinquit tamē predictam spem, & successiōem filio suo in habitu eodem modo, sicut erat in ipso: & fuit trāsformata in filio suo, dato quod nō reliquerit eam in exercitio, vt firmat Bald. in dict. consi. 386. in fi. vbi dicit, quōd sicut nepos facit partē patruo in communibus, quia ingreditur ius habitum & statutum paternū, ita arguendo de conclusiōe patris, ad cōclusiōem totius. Si tale quid est, quod nō potest competere nisi vni, nepos à patre trahens radicem, principium, & ordinem, excludere debet trāsuersalem suam, id est patruū: quia linea descendens vincit trāsuersalem. vt auth. vt fratrum filij. §. 1. Et non obstant quæ aliqui dicunt, quōd spes transmitti non potest. per l. sed si plures. in pri. & l. qui plures, & l. qui habebat. ff. de vulg. & pupi. substit. & l. Sempronius. ff. de vsu & vsufruct. leg. & l. si cūm hères. ff. quādo dies leg. ced. & l. hères meus. ff. de condit. & demonstr. Quia potest responderi, quōd quauis ius primogeniturę non transmittatur in nepotem, nihilo tamē secius nepos ipse iure proprio id ius obtinet, quin negari potest esse verū simpliciter, spē non esse trāsmissibilem: sed tum demum id procedit, cūm spes nō satis firma est, nec certa, cuiusmodi nō est hæc de qua agimus, quæ primogenito tolli non potest, sequitur ipsum primogenitū, cum primum in lucē prodiit, id ius consequi & habitu, & spē firma, & inuariabili,

riabili quæ per patrem aut alium tolli non potest, cum transferit in contractum. e. a. r. de probat. Ioan. Andr. in ca. significasti. de foro comp. Panor. qui & alia adducit e consil. 85. columna 1. lib. 1. quem sequitur Mol. in consuetu. Paris. tit. 1. §. 85. glo. 3. in 2. quæstio. in fi. Quandoquidem si primogenitura est approhata de iure diuino, quæ etiam potest alienari sicut fuit in persona Esau, & pater, si trāsmittere non potest id quod nunquam fuit adeptum, concedo quod quando pater nihil habet, nihil transmittere potest, bene tamen transmittit quod ipse habet Et licet si filius primogenitus nō habeat in exercitium maioratum viuo patre, habet eum in habitu, quod est sufficiens ad transmittendum, vt lillud. §. si. ff. de bon. poss. contra tabul. Quia in transmissioe non consideratur corpus, vt ager vel domus, sed ius in corpore, vel quantitate, an illud ius sit transitorium necne. Bald. in l. si. C. de hæred. instituē. Et est communis opinio à qua nemo discrepat. Itaque propter ius transmissum, nepos excludit patruū, cui nullum ius fuit quæsitum viuo fratre primogenito. Nam neque frater ipse primogenit⁹ potuit ius istud in fratrem transmittere stante filio. Quapropter si primogenitus nondum est adeptus res maioratus in exercitio, habet tamen in habitu ius transmissum, & ideo ipse succedit, non patruus. Et veniet hic nepos, vt ait Oldr. in dicto consil. 224. nu. 36. ad ius quod nōdum erat patri quæsitum in actu, sed solum in habitu. Sicut de querela in-

officiofi

officiosi testamēti quæ nascitur in aditione hereditatis, vt. ff. de in offic. testa. l. Papinianus. §. si conditioni. & tamen filius exheredatus decedens adita hereditate, transmittit eam ad filiū suum licet nondum ratam, nec præparatam, vt C. de inoffic. testam. l. si quis filium. In l. si quis filium. ante filij obitum spes quartelæ sibi orta erat, quia pater filij exheredati erat defunctus, & pendebat terminus hæredi instituto ad hereditatē adeūdam statutus sibi à iure à morte testatoris. vt in l. sancimus. in fi. C. de inoffic. testa. Itaque defunctus primogenitus non videtur trāsmittere in filium suum, nisi ius quod ipse habet in habitu, nō ius quod habere debebat in exercitio. Vnde fit quòd si primogenitus furiosus esset furore perpetuo, & tamen habeat liberos, nunquid aufertemus filio eius, & dabim⁹ patruo? certe nequaquā. tex. est in ca. grandi. de suppl. neglig. præl. lib. 6. tradit Bal. in dict. consil. 389. nu. 3. Et si dicatur quòd nepos nō excludit patrum, sed paritet cum illo admittitur, & ideo non licet extendere ad exclusionē, quia aliud est simul admitti, aliud cæteros repellere, quod multo grauius est: hi non vident, quod iuris est in parte quo ad partē, id quoque esse in toto quo ad totum, vt postea probabo. Et filius filij excludit patrum suum, quia quā charitatem institutor seu testator habuit ad filium, eandē habuit ad nepotem descendantē ex eo. vt est tex. ad literam in l. cum auus. ff. de cōdi. & demōst. & in l. cum acutissim. C. de fideicommiss. Et in l. generaliter. §.

C cum

cum autem. C. de instit. & substit. Quæ leges ad literam dicunt, quod de iure communi eandem affectionem quâ testator seu institutor habuit filio, eandem filiis seu nepotibus illius filij videtur habere.

21

igitur quod nimis apertum sit quod idem ius transeat in nepotem filium primogeniti in successione bonorum, probat tex. in di. l. cum auus. ff. de codit. & demonstrat ubi ille tex. ad literam dicit, quod si testator quendam filium suum instituit, & pariter nepotem filium alterius filij præmortui, tali conditione quod si ille nepos obiisset intra triginta annos, illa hereditas reuertetur filio suo instituto absque alia declaratione. Quærit ibi consultus, si nepos moriatur intra tempus statutum, triginta scilicet annorum, & relinquit filios, si ista hereditas reuerti debet, & dari filio substituto: quia euenit casus substitutionis, & cum illa conditione nepoti relicta fuit. Et ibi respondit consultus quod filius testatoris substitutus non consequetur hereditatem, licet euenit casus substitutionis: imò abnepotes, & sic nepotis filij hereditatem consequentur. Et ratio huius est, quia eandem affectionem testator habuit abnepotibus, quam nepoti instituto, licet nati tempore institutionis non sint, quia, ut inquit Bar. Bal. Paul. & omnes in dicta l. generaliter, qua ratione præmorientem dilexit alteri filio in portione sua, eadem ratione

tione & omnem eius posteritatem quæ reputa-
 batur eadem cum eo. Et dicit Paul. Cast. in dict.
 l. eum acutissimi. nu. 5. quod de hoc est casus ex-
 pressus in ista l. eum auus. Et quod nimis mira-
 tur quomodo Baldus non ponderauit hanc le-
 gem. & licet multum admiretur, Imperator, vt
 inquit Bart. de hoc casu in dicta l. eum acutissi-
 mi, tamen, vt ibi dicit tex. plenissimum ei euen-
 tum dedit, vt descendentes testatoris grauati
 post mortem suam hæreditatem restituere, intel-
 ligantur grauati, si absque liberis decesserint.
 Quod est recepta sententia & finalis con-
 clusio doctorum in dicta l. generaliter, quod fauore li-
 berorum disiuncta posita inter conditionem,
 resoluitur in coniunctam. allegant l. qui du-
 centa. §. eum ita. & §. vtrum. ff. de rebus dubiis.
 quod Baldus hic reputat notab. facit l. quotiēs.
 ff. de hæred. instituend. & l. Lucius, eodem titu.
 & l. si vnquam. C. de reuoc. donat. ca. præsentia.
 extra de prob. & cap. Raynucius. & ca. Raiual-
 dus. de test. Estque recepta sententia se eundem
 glos. in dicto c. Raynucius, vbi rationes vrgen-
 tes describit, nec opus est eius dicta transcribere.
 Filius ergo filij excludit patrum suum, quia
 quam charitatem institutor seu testator habuit
 ad filium, eandem continuatam habuit ad ne-
 potem descendentem ex eo.

22

Non obstant motiua Doctorum con-
 trarium tenentium dum dicunt, quod
 non potest ad successione venire ma-

C ij ioratus

ioratus ex persona patris, qui medio tempore; id est antequam adeptus esset maioratum, deceffit, vel fuit extinctus, vel inhabilitatus, quia non concludunt intentum suum: & etiam si dicatur quod ius non delatum, nec quaesitum, non transmittitur, quae est maior ratio quae allegari potest contra nepotem: quandoquidem si primogenitus tempore mortis possessoris viueret, nullum dubium remanebat: sed quia prius mortuus est, & videmus quod in bonis diuisibilibus apertum est, in toto iure ciuili & canonico, quod nepos subintrat in locum parentum suorum, si in vita avorum mortui sunt, non est igitur alia fortior ratio ad hoc quod in bonis vinculatis & indiuisibilibus nepos non intret in eodem loco: excepto dicere quod ius istud non delatum nec quaesitum non transmittitur. vt in l. vnica. §. pro secundo. C. de cadu. tollen. Sed respondendum est, quod tex. ille loquitur in his quae non erant debita vel quasi, & poterant simplici voluntate eius de cuius hereditate agebatur, tolli: cum ambulatoria sit voluntas vltima vsque ad extremum vitae exitum. l. cum hic status. §. ait Horatius. ff. de donat. int. vir. & vxor. l. si quis in principio. ff. de leg. 3. cum similibus, & in propriis terminis tradit Oldr. in dict. consil. 224. colu. 9. nu. 37. vbi dicit quod vbi ius speratur deferri ex voluntate testantis, cuius contraria voluntate tolli potest, verum est quod non transmittitur: & propterea non debitum nec quasi censetur. Vbi autem est constitutionis beneficio ius debetur, cum voluntate

te à quo debetur, tolli non potest absque iusta causa, vt in feudo quod est primogenito debitum, iuste dicitur quod ad posteros iuste transmittatur, quasi res suam, & respectu testatoris alienum. vt. ff. de inoffic. testa. l. Papinianus. §. si quis impuberes cum similibus.

23

Inus obstant quæ aliqui Doct. dicunt, quod scilicet potest intelligi, quando successio diuidi potest inter plures, non tamē quando ad vnum tantū peruenire debet, quia talis responsio seu opinio non est vera, sed imaginata. Et istæ imaginationes doctorum & aliarum similes occasiones dederunt, vt tot temporibus totque ingeniis summo studio & labore, veritas non reperiretur. Et ego ponderaui istam opinionem, quæ per inultos allegatur, & nescio vbi intentum suum fundent, cum nulla lege caueatur hoc demonstrante, nec per verissimile. Et si est imaginatio doctorum prout est, nihil ad casum, eo quod legem non allegent, quia nullus nos cogit stare opinioni Doctorum, vt inquit Bar. in l. i. C. de leg. & nos erubescimus, vt aiunt, cum sine lege loquimur. vt tradunt Iason & Salice. in l. illam. C. de collar. tenet Imol. post alios in l. 2. ff. de vulg. & pupil. Sed stat regula & ius, vt supra & infra potius declaratur, quod si in bonis diuisibilibus nepos intrat in locum sui patris, ac si viueret, in indiuisibilibus, & vinculis, quis prohibet quod omnia non ha-

beat, sicut habere partē debet? maxime cū ius sit notissimum omnib⁹ etiam ignaris, quod nepotes ingrediuntur gradum paternum. Et idem videmus in simili in successione ascendentium, quod nepos ē filio prēmortuo succedit simul cum filio & sic cum patruo, prout est casus in c. 1. in pri. de gra. succ. in feu. & clare probat tex. in c. 1. de succ. feu. Et ibi tenent Bal. & Aluaton. qui dicunt indubitatum esse secundum omnes per illum tex. Et tenet And. de lser. in dict. §. his verò. dicens quod in feu. succeditur iure Romano. Et glo. in c. 1. de feu. not. Et probatur ratione, quia si in materia feudorum nō reperiretur tex. hoc decidens, recurrendū est ad ius commune, vt habetur in c. de feu. cog. tenent glo. Bal. & omnes in dict. c. 1. de gra. suc. in feu. De iure autem cōmuni nepos in successione ascendentium succedit in locum patris & in gradu, & succedit simul cum aliis filiis. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. §. cū filius. Et eodem modo concludendum esset, si non reperiretur tex. in materia feudorum, per quem decideretur, quod in successione fratris, filius fratris prēmortui succederet in gradu patris, & cum patruo simul admitteretur, an recurretur ad ius commune, & concludendum esset quod sic, prout est de iure communis. vt in dict. auth. post fratres cum similib. Præsertim cū idem ius sit, & esse debeat de toto, quod est in parte. vt constat ē l. quæ de rota. ff. de rei vind. & c. pastoralis. §. item cū totum. de inoffic. deleg. & c. super questione. §.

cuius ergo. cod. ti. glo. Bar. Bald. Paul. tradunt, & est communis opinio, & recepta sententia, quod eadem ratio est de toto quo ad totum, quæ de parte quo ad partem. Et sicut nepos succedit in locum patris, ut ad partem admittatur, ita succedere debet ut admittatur in totum, ad exclusionem patris, ut dictum est supra, & infra dicitur. Et sic patet quod idem ius est in portione, quæ defertur de iure communi, quod in illa quæ defertur de iure speciali, quia ista opinio est communis, ut tradit Ioan. And. in addit. Specu. in rubri. de succ. ab intest. vers. similem questionem. Et patet ex his quæ ponit Alber. de Ros. in questionibus statutorum in 2. par. q. 100. & Domi. Anto. in consil. 20. æquitas valde suggerit, & Paulus Ca. in consil. 342. Præcipue cum non sit lex. in toto iure quæ dicat quod non debet admitti in toto, & quod non est lege cautum, non inducit priuationem. ut in auth. de non eligen. secū. nu. bēt. §. cum igitur, ibi, nec est lex tale quid dicens. Quod not. Bald. in auth. ex testamento, nu. 5. C. de secun. nupt. & ob id ius commune remanet pro nepote in toto sicut in parte, quod scilicet quilibet vocatur in eam partem, quam pater accepturus erat, si vixerat. Et si in parte, quam filius habiturus erat, si vixerat, nepos illam consequi debebat sicut pater suus, sequitur quod seipsum offendit tenebris, & veritatem caligine obducit, omnes dicentes in illo toto nepote non admitti, in quo pater suus admitti deberet, si viveret. præsentim cum non sit ratio nec lex contrarium permittens.

24

Acit pro iuris euidentia nepotis in spe & in habitu, quod fili^o dicitur Dominus in vita patris, & possessionem in vita patris habere videtur filius, vt. ff. pro hærede. l. 2. in fine. & l. in suis. ff. de lib. & posth. & ibi glo. & doct. & in. §. sui. Instit. ff. de hæred. qualit. & diff. cum sim. Sed hoc effectualiter non est verū. nam in vita patris filius non habet legitimā, nec aliquid in bonis eius. not. in l. cum filius, & ibi Doct^o. ff. de verb. obli. & in l. Imperator. ff. ad Trebel. tradit Bald. Angel. & omnes in l. lex Cornelia. §. 2. ff. de vulg. & pupil. substit. Bal. in arhen. hæc mulier. C. de sacrosanct. eccle. Vt quid ergo dicimus filium dominū in vita patris? respōdebim^o, vt per Doctores vbi suprā, & in alijs similib. quod dicitur dominus in habitu, sed non in exercitio. In habitu, propter spē quā habet succedendi in bonis patris. sic igitur in casu nostro, si filius primogenitus decedit in vita patris relictiis aliquibus filiis: mortuo auo, succedit nepos loco patris sui, & in eius portione, quia venit ad successionem è persona patris per representationē per iura suprā deducta. Et si dicatur q̄ hoc debet intelligi in bonis diuisibilib. & nō in indiuisibilib^o, iam suprā proximè respōdi, idē ius esse in vno casu, sicut in alio: & aliter peruerteretur ordo successionis. & destructo ordine destruitur ordinabile. l. tria prædia. ff. de seruit. rusti. præd. Et ad destructionē antecedētis, sequitur destructio subsequentis. l. i. & ibi Bar. & oēs

ff. de

ff. de offic. eius cui mand. est viris dicit. Eam igitur portionem, quam pater habebat in habitu, consequitur filius & in exercitio, non patruus.

25

Acit etiam, quod possessio civilis & naturalis differunt, quia civilis animo tantum retinetur, naturalis tamen corpore, ut in l. i. per glos. & doctor. ff. de acquir. possess. & in l. i. C. uti possidetis. Et pone quod possidens civilem inquietatur in possessione, agit inquietat^o interdicto uti possidetis, cuius natura principalis est, ut pronuncietur quod quemadmodum possidet, ita possideat. Et sic pronuntiabitur de iure civili possessione iudicandum. Præsertim cum ad retinendam possessionem civilem bene sufficiat solus animus, ut per Doct. in d. l. i. ff. de acquirend. possess. quia civilis possessio non perditur, sed animo retinetur. Sic dicendum est in præsentibus, quod cum filius primogeniti ius primogenituræ habeat in habitu, & in mente, licet nondum habeat in exercitio, facta à iure transmissione de primogenitura in habitu & in mente per mortem aui maioratum possidentis, venit consequentiuè in exercitio quasi ad suum fontem. Et sic per mortem possidentis maioratum transfertur in sequentem in gradu civilis & naturalis possessio. Et cum iure maioratus in nepotem, præfertur patruo: quia ad patruum istud ius ire non poterat, cum non haberet fundamentum, ad quod respiceret seu iret. Quia nec in habitu, nec in ex-

ercitio habebat ius ciuile, nec naturale. Et line est quod sola administratio dicitur trāsire id filium, cum pater moritur, vt infra probabo.

26

Vid ergo impedit, quin ab ipsis sumamus exēplum, vt quomodo illi qui falsa inuenerāt, posteris & tradiderunt, sic nos qui verum inuenimus, posteris meliora tradam⁹?

Supraest ingis vna maxima & extrema quęstio, quę videtur in hac quęstione securim ad radicē ponere: cuius disputatio non ab ingenio, sed à sciētia venit. quę plurib⁹ explicāda erit, ne vid dubium omninō relinquatur. Quod exclud de rebus humanis ordine naturę, necessario squirebatur, vt omnia sua sponte sint nata. Qui enim dicit omnia sua sponte esse nata, nihilq; diuine prouidentię tribuit: hic profecto rationē non asserit, sed euertit. Cū igitur generatū ali uid sit, oportet vt generās etiam sit aliquid. Quandoquidē vnaquęque res habet propriā eentique naturā, suum sēmen, suāque legē ab eordio datam. Cū autē generatum, vt ait Arioteles, sit simile generanti, necesse est, vt hominē generet hominē, & equus equum, & canis canem. Et quia virt⁹ formatiua naturaliter est orinata, vt producat omnino simile ei à quo sprma est deorsum, vt asserunt Philosophi, Generās simile est, in generatione, generato: & secundum illud genus, sequitur quodd simile generet simile. ex quo sequitur: quod omnia generata cōsequū.

7. Metaph.

7. Metaph.

tur speciei similitudinem è virtute generantis, id est id quod est in potentia fieri in actu. Et est manifestum, quod agens est causa in rebus generabilibus & corruptibilibus, quare quod quid erat esse una & eadem est diffinitio. Et quia intentio nostra est dare causam materialem propter quam generatio & corruptio sunt, quia omne generatum, ut asserunt Philosophi, componitur ex materia & forma: oportet scire quod id ex quo res est, principium rei esse videtur. Huiusmodi autem est materia. nam ex materia dicimus materiatur esse, ut Aristoteles inquit. Et illud ex quo fit aliquid, cum sit principium generationis rei, videtur esse causa rei: quia res per generationem procedit in esse. Ex materia autem primo res fit, quia materia rerum factioni præexistit: materia enim est ens in potentia, & species est actus eius. Si enim ipsa materia non sit substantia, fugit à nobis, quæ sit alia substantia præter materiam. Et quoniam materia per se existere non potest sine forma, per quam est ens actu, scire formam absque materia, & materiam absque forma, ut asserit Philosophus, impossibile est. Cum ergo communis sententia Philosophorum sit, quod è nihilo nihil fit, palam est, quod id quod præexistit, oportet quod sit pars rei generatæ: constat enim quod materia quæ præexistit, est pars generati, quod ex hoc probari potest, quia materia, ut ait Philosophus, est in generato, & ipsa fit generatum, dum in actu educitur. Nec solùm pars quæ est materia, præexistit, sed sicut è dictis patet, etiam præxi-

7. *Metaph.*1. *Metaph.*In 1. *et* 4.*Physicorum.*3. *Metaph.*

præexistit pars, quæ est in ratione scilicet forma. hæc enim duo, materia scilicet & forma, sunt partes generati. Vnde dicitur quod omnes substantiæ sensibiles habent materiam: quod ideo est, quia omnes sunt in motu, & motus non est sine materia. Cum igitur quædam mutatio sit secundum substantiam, scilicet generatio & corruptio, oportet esse aliquod commune subiectum quod subiiciatur cõtrariis mutationibus scilicet generatione & corruptionem. Et hoc positus terminis quæ sunt forma & priuatio, ita scilicet quod quandoque sit actu per formam, & quandoque sit subiectum priuationis illius formæ. Ex hac autem Aristotel. ratione apparet quod generatio & corruptio substantialis, sunt principium veniendi in cognitionem materiæ primæ: quod ita se habet ad omnes formas & priuationes, sicut se habet subiectum alterabile ad qualitates contrarias.

8. Metaph.

27

Vidam enim dicunt quod tota essentia speciei est ipsa forma: sicut quod tota essentia hominis est anima. Et hæc opinio videtur esse Auerr. & quorundam sequentium cum. Sed videtur esse contra intentionem Arist., dicit enim quod res naturales habent in sui definitione materiam sensibilem, & in hoc differunt à Mathematicis. Non autem potest dici quod substantiæ naturales definiantur per id quod non sit de essentia earum. Substantiæ enim non habent

In 6. Meta.

bent diffinitionem ex additione , sed sola accidentia. Vnde relinquatur quod materia sensibilibus est pars essentia substantiarum naturalium, non solum quantum ad indiuidua , sed etiam quantum ad species ipsas. Diffinitiones enim non dantur de indiuiduis , sed de speciebus. Et quia quodlibet generatur è quolibet femine, vt habetur Physicorum 2. & homo hominem generet è materia & sol, & è spermate generatur homo, virtus actiua quæ est in spermate, & si nõ sit anima in actu, est tamen anima in virtute: sicuti forma domus in anima, non est domus actu, sed virtute. Est enim in semine virtus formatiua, quæ hoc modo ad materiam comparatur cõcepti, sicut comparatur forma domus in mente artificis ad lapides & ligna: nisi quod forma artis est omnino extrinseca à lapidibus & lignis: virtus autem spermatis est intrinseca. Vnde sicut ex forma domus quæ est in mente, potest fieri forma domus in materia: ita ex virtute feminis potest fieri anima completa, præter intellectum, qui est ab extrinseco, vt dicitur in 16. de animalib. Media enim principia agunt in virtute primorum. In his verò, quæ generantur ex putrefactione, etiã in materia est aliquod principium simile virtuti actiua, quæ est in spermate: è quo causatur anima in talibus animalibus. Et sicuti virtus, quæ est in spermate, est ab anima completa animalis & virtute cœlestis corporis, ita virtus, quæ est in materia putrefacta generatiua animalis, est à solo corpore cœlesti, in quo

in quo sunt virtute omnes formæ generatæ; sicut in principio actiuo. Qualitates etiã actiuæ, licet actiuæ sint, non tamen agunt solum in propria virtute, sed in virtute formarum substantia-
 lium, ad quæ se habent sicut instrumenta, vt dicitur in 2. de anima. Quapropter, vt asserit August. omnia quæ fiunt, & quod quisque facit, aut de se est, aut ex aliquo, aut ex nihilo. Homo quia non est omnipotens, de se filium facit. ex nihilo autem, & ex eo quod prorsus non est, facere vt sit, nullus hominum potest. Deus autem quia omnipotens est, & de se filium genuit, & è nihilo mundum fecit, & è limo hominem formauit, vt per istas tres potentias ostendere effecti-
 onem suam in omnibus valentem. Quia de se quod fecit, nec fecisse dicendus est, sed genuisse. & ideo dicitur genitum, non factum, cõsubstantialem patri: & Filius à patre solo est, nõ factus nec creatus, sed genitus. Quia omnipotens Deus, & de se potuit generare, & de nihilo facere, & ex eo quod iam fecerat, aliquid formare. De se filium æqualem sibi, de nihilo mundum & vniuersam creaturam: ex aliquo de terra hominem. quod non solum ex arcanis sanctarum literarum, sed ex Philosophis colligitur, quod ex non ente non fit ens. Et licet fatendum sit multa nesciri, quæ voluit Deus intelligentiam hominis excedere, tamen multa sunt, quæ possunt & sensibus percipi, & ratione comprehendere. Quandoquidem, si vera sunt quæ à nonnullis Philosophis asseruntur, mulier in generatione prolis habet

*In li. de act.
 cū Felice Manich.*

*In Credo
 in Symbol.
 Athanas.*

bet rationem passiu: ministrando materiam, & illam præparando, & conceptum foetum fouendo, & nutriendo ante partum & post, vt ad literam dicit glo. in Esdræ 3. Quia in generatione, masculus, vt dicit glo. Sap. 7. habet virtutem actiuam & foemina passiuâ. Mulier enim, vt Varro interpretatur, quem refert & sequitur Lactantius, à mollitie est dicta, immurata & detracta litera velut mollier, cui suscepto foetu, cum partus appropinquare iam cœpit, turgescentes mammae dulcibus succis distenduntur, & ad nutrimentum nascentis fontibus lactis foecundum pectus exuberat, & ideo dicitur ante partum & post. & plus roboris maribus attributum est. Vir itaque nominatus est, quod maior in eo vis est, quàm in foemina, vt hinc virtus nomen accepit. & ob id in femine viri deriuatur virtus actiua & formatiua, foetus de materia à matre administrata. At foemina quidē qua foemina, inquit Aristot. patiens est, mas qua mas agēs. Quod firmat Bal. in cōsi. 205. dubium super quo. lib. 5. vbi dicit quod matres vt terra semē suscipiunt, vt faccū & granū suū. Et ideo mulierū testiculi non ingrediuntur in generatione, nec ex ipsis effectus producitur. Et mirandū est qualiter Galenus in lib. de femine disputare voluit cōtra Aristotelē in re in qua prout dicit Lactantius, qualiter fiat, mens humana comprehendere non valet. Turpe enim est, vt ait Plautus, hominē ingeniosum dicere id, quod si neges, probare nō possit. præsertim in isto casu, vbi varia à Philosophis disputata sunt. Et licet cōprehensum

Cap. 4.

De opific. dei
cap. 12.

Glo. Sap. 7.

In li. de gen.

animalium.

1. de animalib.

cap. 20.

De opific. dei

cap. 11 et 12

prehensum nō sit quomodo fiat, aut quomodo omnino sit, tamen non dissimulabo quid sentiam: non quia sic esse affirmem, quod est insipientis in re dubia facere, sed ut exposita rei difficultate, intelligas quanta sit diuinorum operum magnitudo. Et nō dubito quin si Galenus sciret sustinere non posse hanc quæstionem, nō illam sic tractaret, eo quia probare nō poterat. Et ab illa decederet, sicut fecit Hippocrates, de quo testimonium perhibuit Macrobius, ut nec falli nec fallere posset, quod & ferè ipse Galenus asserit, tamen à futuris se deceptum fuisse ingenuè confessus est, ut scribit Celsus. It ob id Quintilianus, Hippocrates clarus artem medicinæ, honestissime, inquit, videtur fecisse, quod quosdam errores suos, ne posterii errarent, confessus est. Et sic credendum est quod Galenus fateretur, si in mentem haberet quod mulierum testiculi non ingrediebantur in generatione. Quandoquidem sperma mulierum, quod in mulieribus generatur, non habet inuentionē in generatione, ut dicit Auerr. in lib. 2. de collig. vbi etiam dicit quod postquam libros Aristotel. legit, à multis mulieribus quæsiuit de hoc, & responderunt, quod plures imprægnatæ fuerunt, etiam si displicuisset eis coitus. Et quod vidit quamplures imprægnatas, quæ fuerant à masculis violatæ. Et si dicatur, quod Deus & Natura nil frustra faciunt, & ideo prædicti mulierum testiculi de aliquo in generatione seruire debent: minus etiã probare potest, ad quid in hominibus sunt mammillæ;

In 3. Progn.
cap. 44.

Lib. 8. ca. 4
Li. 3. cap. 8.

Cap. 10.

millæ, quòd nec in hominibus habent aliquam
 inuentionem, & tamen habent eas, & alia quæ
 produxit natura. Ex quibus Lactantius Firmianus inquit, id quomodo fiat, non est difficile
 præuidere, quia multa sunt in corpore, quorum
 vim rationemq; perspicere nemo nisi qui fecit,
 potest. Quod & ipse Galenus asserit dicens: Ipse nouit euidenter, qui plasmauit creator. Sed
 apostolus Paulus hoc dubium aufert quãdo vas
 hominis mulierem appellat, dicens: Vt sciat v-
 nusquisque vas suum possidere in sanctificatio-
 ne. Et Augustin. contra Iulianum: vas, inquit,
 suum, id est suam conjugem possidere. Vas au-
 tem, ut ait Cicero, instrumentum est ad aliquid
 capiendum: & cum vas instrumentum sit ad ali-
 quid recipiendum, & è se nihil dat, imò recipit,
 clarum igitur videtur quòd mulier sicut vas se-
 men recipit: & sicut virtus passiuæ ultra non ha-
 bet in generatione quàm nutrimentum, sicut se-
 men ex terra, & corpus ex cibo. Quãdoquidem
 (ut ait Philosophus) cibus nõ erit caro actu post
 potentiam: & hæc est differentia inter ipsum &
 generationem. Differentia enim inter augmen-
 tum & nutrimentum est, quando illud quod fit
 secundum sensum non est nisi tantum caro, tunc
 dicitur nutriti: & quando illud quod fit fuerit
 caro habens quantitatem sensibilem, tunc dicitur
 augmentatio. Ignis cum incenditur per se,
 est generatio, & si apponas ligna, erit augmen-
 tatio. Et non desunt autores qui dicunt quòd
 cibus non est pars corporis: nam Seneca in lib.

De opific. dei
cap. 11. et 12

In li. de par-
tic. aialib.

1. Thessa. 4.

Lib. 5. ca. 7.

In Tusculan.

1. de gene. et
corrupt. ca. 5

D epist.

Cap. 31. epist. idem firmat, dicens, Cibus adiutorium corporis est, nec tamen pars est. Veluti si veniat in-
De opific. dei quæstionem, inquit Lactantius, lumen, quo uti-
cap. 11. mur quid sit, & respõdeatur, oleũ esse, quoniam cõsumpto illo, lumen extinguitur: cum utiq; diuersa sint, sed alterũ sit alterius alimẽtum. Et, vt ipse Lactantius asserit, duo sunt in homine receptacula, vnu uisus, quod alit animã: alterum ciborum, quod alit corpus. Et cum homo ex corpore atq; anima cõstet, illud receptaculum soli corpori præstat alimẽtum, animæ verò aliam sedem dedit. quandoquidẽ, vt ait Chrysostomus, quemadmodũ cibo vita hæc substẽtatur, sic & si bonis actionibus adnitamur, spiritu potiemur. Doctrina enim sacra, vt ait Thomas, est sicut cibus animæ, vt dicitur Ecclesiast. 15. cibauit illũ pane vitæ & intellectus. & 24, Qui edũt me, adhuc esuriẽt, & qui bibunt me, adhuc situriẽt. Sacra ergo doctrina cib⁹ & potus est, quia animã potat & satiat. Cibus igitur, inquit Chrysostomus, impinguat corp⁹, sed pars corporis nõ est, Et sicut duo sunt in homine receptacula ad uiuendũ, sic & in fœminis uter⁹ in duas se diuidit partes ad concipiendũ, quæ in diuersum diffusæ ac reflexe circũplicãtur sicut arietis cornua. Cõceptum igitur Varro, & Aristoteles sic fieri arbitratur. Et hæc in parte vasotũ aliorũ quæ nutrimentũ non præbent, differens erit, & in reliquũ vasa erunt. Quod firmat Ripa in lex factõ. §. si quis ita. nu. 4. ff. ad senat. cõsul. Treb. & Bald in d. con. 205. li. 5. vbi dicunt qd pater est pppriẽ ille qui
qui

qui generat & feminat, mater verò quæ fetnē suscipit, sicut saccus. Allegant Physicos, quibus dicunt in hoc esse standū, vt cōmendat tex. in l. septimo mense. ff. de stat. hom. & tex. in l. i. ff. de ventre in spic. & l. intestato. §. vlt. ff. de suis & legit. cum simil. Quāobrem, vt ibi asserunt, nati è filia non possunt dici generati ex ano materno: nec filius debet portare arma familiæ maternæ, sed paternæ. Hostiēf. Io. And. Panor. & alij in c. Raynucius, post principium de testa. eos reprehendentes, qui fastu quodam superbiæ sibi cognomina matrum asciscunt, cū sunt patribus nobiliores: ex eo arbitrātes nobilitatē sibi comparari. Quibus adstipulatur antiqua Ægyptiorum lex, qua nullus ex eis genitus, Spurius habebatur, etiam si ex serua natus esset: solum dicebant patrem esse generis autorem, matrem nutrimentum, & locum infanti tantum præbere, Diodoro teste. Et etiam consuetudo sanctarum *Libr. 2.* scripturarum, vt ordo mulierum in generationibus nō texatur, vt asserit Hieronym. in Matt. *Cap. 1.* & ibi glo. & omnes. Quapropter non per Mariam, sed per Ioseph inducitur.

28

Qvod confirmatur per ea quæ dicta sunt ad Iacob, Genes. 35. vbi Dominus dixit ei, Israel vocabitur nomen tuū, & cresce & multiplicare: & gentes & congregationes gentium erunt ex te, & Reges ex lumbo tuo prodibunt. Et etiam cōfirmatur in lib. Iob, vbi dici-

D ij tur,

Cap. 40.

Hebr. 7.

tur, Fortitudo eius in lūbis eius. & ibi glo. quæ dicit, quod in animalibus masculinis defluit semen à renibus ad membra genitalia. & apostolus Paulus, Adhuc enim, inquit, in lumbis patris erat, quando obtulit ei Melchisedech. Et ibi glo. & Thom. qui dicunt quod sicut Adam peccante, qui in lumbis eius erant peccauerunt, sic Abraham dante decimas, qui in lumbis eius erant, decimati sunt. Quod nõ sequitur in Christo, licet in lumbis Adæ & Abrahæ, quia non secundum concupiscentiam carnis inde descendit. Cùm ergo Leui & Christus secundum carnem in lūbis Abrahæ essent, quando decimatus est, non ideo pariter decimati sunt, quia secundum aliquem modum, nõ erat ibi Christus quo erat ibi Leui. Secundum rationem quippe illam feminalem ibi fuit Leui, qua ratione per concubitum vêturus erat in matrem, secundum quam rationem non ibi erat Christi caro, quantum secundum ipsam ibi fuerit Mariæ caro. Leui secundum concupiscentiam carnalem, Christus autem secundum substantiam corporalem inde venturus erat. Cùm enim sit in femine visibilis corpulentia, & invisibilis ratio, utrunq; cucurrit ex Abraham vel ex ipso Adam usque ad Mariæ corpus. quia & ipsum eodem modo conceptum & exortum est, Christus autem visibilem carnis substantiam de carne Virginis sumpsit. Ratio verò conceptionis eius, non à femine virili, sed longe aliter ac desuper venit. Proinde secundum quod de matre accepit, & in lumbis Abrahæ fuit. Ille ergo

ergo decimatus est in Abraham, qui sic fuit in lumbis eius, sicut in lumbis sui patris etiam ipse Abraham fuit: ad est qui sic est natus de patre Abraham, sicut de suo patre Abraham natus est. ut asserunt Theologi in 3. sententiarum 3. distinctio. Et ob id in generatione non fit aliqua mentio de matre, quia totum quod filius habet est à patre. quandoquidem totum hoc intelligitur, ut ait Thomas, in his quæ in Abraham siue in Adam fuerunt secundum rationem feminalem & corpulentam substantiam. & ob id adhuc Leui in lumbis erat Abraham, quando dedit decimas Melchisedech, & sic Abraham decimato, decimatus est etiã Leui. Quod etiam confirmat Sapientia, 7. ubi formaliter & ad literam dicitur: Sum quidem & ego mortalis homo similis omnibus, & ex genere terreno illius qui prius factus est, & in vêtre matris figuratus sum caro, decem mensium coagulatus sum in sanguine ex femine hominis. Et ibi glo. quæ dicit quòd in generatione, masculus habet virtutem actiuam, & femina passiuam. Potentia autem faciendi & patiendi, ut inquit Philosophus, est quodammodo vna potentia, & quodammodo non. Vna quidem est, si consideretur ordo vnius ad aliam: vna enim dicitur per respectum ad alteram. Si autem considerentur hæc duæ potentia, actiua scilicet & passiuam, secundum subiectum, in quibus sunt, sic est alia potentia actiua & alia passiuam. Potentia autem passiuam est in patiente, quia patientis patitur propter aliquod principium in ipso

In epist. Pauli ad Hebr.

9. Metaph.

D iij existens;

existēs. Et potētia passiua nihil aliud est, quā
 principium patiendi ab alio. Potentia verò a-
 ctīua est in agente, vt calor in calefactiuo, & ars
 ædificatiua in ædificante. Et quia potentia acti-
 ua & passiua, vt omnes asserūt, in diuersis sunt,
 manifestum est, quòd nihil patitur à seipso in-
 quantum aliquid est aptum natum agere vel pa-
 ti. Per accidens autem aliquid pati contingit à
 seipso, sicut medicus sanat seipsum, non vt me-
 dicum, sed sicut infirmum. Cui enim inest prin-
 cipium agendi, non inest principium patiendi,
 Nobis autē, vt ait Augusti. regula illa sufficiat,
 vt sciamus facere & pati genere esse coniuncta,
 qualitate discretā. Etenim calidum, quod frigi-
 do præstat calorem sui, sub eodem genere est,
 quo est frigidū, sed discrepat qualitate, quod ca-
 let: & doctus cum docet indoctum, sub eodem
 genere est, sed qualitate discernitur. Claret ergo
 (inquit August.) facere & pati genere esse simi-
 lia, contraria qualitate. Nam in naturalibus vi-
 tam habentibus imperfectam, vt in plantis, agēs
 & patiens videmus in generatione non distin-
 gni, sed in eodem actiuam esse virtutē atque pas-
 siuam. In eis autē quæ vitam fortiuntur perfe-
 ctam, propter perfectiorem generationem agēs
 ac patiens distinguitur. Et ideo ad organa cor-
 poris informanda, foemina vt agens, non exigi-
 tur, sed masculus, in quo virtus est actiua & for-
 matiua. Alioquin non oportebat in animalium
 generatione duo concurrere, nisi vni virtus acti-
 ua, & alteri passiua à natura distributa fuisset.

Nam

Category.
 cap. 13.

Nam, vt Hippocrates afferit, nec quæ miscen-
 tur, generant, nisi sint eiusdem generis, eandem-
 que habeant facultatem. Licet ergo aliqua vir-
 tus actiua, in præparâda ad genituram materia,
 fœminæ ascribi posset, in qua ventris requiri-
 tur dispositio, quæ proli fomentum præbeat: in
 ea tamē non est virtus actiua ac formatiua con-
 ceptus, sed in ipso tantum semine maris quod
 principium est actiuum. Nec tamen ad conci-
 piendum fœtum, oportet vt quemadmodum se-
 men viri est actiuū principium, ita & semen mu-
 lheris necessario adsit vt principium passiuū. nā
 suprà deductum est, & experiētia, vt afferit Hie-
 rony. Sauanarola, de Ferrara, est compertum,
 plures mulieres absq; sui seminis interuentu fœ-
 cundari: præsertim cum apostolus Paulus ad Ga-
 latas dicat: At dum venit plenitudo temporis,
 misit Deus filium suum factum ex muliere. Et
 rursus ad Romanos, Qui factus est ei ex semine
 Dauid secundum carnem. Et licet posset dici
 natus è muliere, signanter tamē dicit factum, &
 non natum. Nasci enim aliquid est ipsum pro-
 duci, non solum ex principio coniuncto, sed
 fieri etiam ex principio separato. Arca enim, vt
 ibi ait Thomas, fit ab artifice, sed fructus pro-
 ducitur ex arbore. Principium autem genera-
 tionis duplex est, scilicet materiale: & quantum
 ad hoc, Christus processit è principio coniun-
 cto, quia materiam sui corporis sumpsit ex
 virgine. Vnde secundum hoc dicitur nasci
 de ea, Matthæi 1. de qua natus Iesus. Aliud est

De humana
 natura lib. 1

Triumph. cru-
 cis. l. 3. ca. 8

Cap. 4.

Cap. 1.

principiū actiuum, vt supra probatum est, quod quidē in Christo, quātum ad id quod principiū habuit, id est quantum ad formationem corporis, non fuit coniunctum, sed separatū: quia vir-
 tus spiritus sancti formauit illud. Et quātum ad hoc uō dicitur natus ex muliere, sed factus qua-
 si ex principio exteriori. Quæritur autem cūm nos confiteamur Christum natum ex virgine, quare Apostolus dicat enim esse factum ex mu-
 liere. Et dicendum, quod illud nascitur, quod na-
 turali ordine producitur, sicut fructus ab arbo-
 re, vel proles a parente. Quod autem ex volun-
 tate agentis producitur, non secundum naturæ
 ordinem, sicut domus ab artifice, non potest di-
 ci nasci, sed fieri. Quia igitur Christus, vt bi ait
 Thomas, ex virgine processit naturali ordi-
 ne quantum ad aliquid, scilicet quod conce-
 ptus est ex femina, spatio nonem mensium, di-
 citur natus. quia verò quantum ad aliquid non
 naturali ordine, sed sola virtute diuina proces-
 sit absque virili semine, dicitur factus. & ideo
 Eua ex Adam dicitur facta, nō nata. Quoniam,
 vt ait Chrysostomus, Et accepit Dominus Deus
 hominem. & iterū, Et præcepit Dominus Deus
 Adæ. & iterum, Dixitque Dominus Deus, Facia-
 mus illi adiutorium simile illi. sic inquit: Et æ-
 dificauit Dominus Deus costam quam accepit
 ab Adam in mulierem. & paulo superius, Et im-
 misit Dominus Deus excessum in Adam, vt dif-
 ficamus quòd nullam patris & filij diuersitatem
 hæc distinctiones indicēt: sed quia vtriusque est vna
 essentia,

in Genes. 2.

essentia, indiscriminatim nominibus istis scriptura utitur. Vnde & hanc consuetudinem, cum de formatione mulieris agit, similiter obseruauit dicens: Et edificauit Dominus Deus costam, quam accepit ab Adam, in mulierem. Nō enim iam dicit formauit, sed edificauit, quia ex iam formato partem accepit, & propter hoc dixit: Et edificauit. Nō aliam formationem fecit, sed ex eo quod iam formatum, accepta portiuncula quadam, hāc partem edificauit, & perfectum fecit animal. Et ideo & Paulus dicebat: Non enim formatus est vir propter mulierem, sed mulier propter virum, in adiutorium scilicet generationis, ut ibi ait Thomas, sic ut patiens est propter agens. Quia vir est imago & gloria Dei, mulier autē est gloria viri. Et sicut in prima rerum institutione, mulier est de viro formata, ita & in subsequētibus generationibus, vir per mulierem productus est: secundum illud Iob: Homo natus de muliere. Nam prima productio hominis fuit sine viro & muliere, quando Deus formauit hominem de limo terræ. Secunda fuit de viro tantum, quando Deus Euam formauit de costa viri. Tertia autem fuit de viro & muliere, sicut Abel natus est ex Adam & Eua. Quarta autem fuit de muliere sine viro, scilicet Christi de virgine secundum illud Rom. 1. Et Gala. 4. factū est muliere, & ex semine Dauid secundum carnem. Si ergo in generatione Christi de parte patris, eo quia natus est absque virili semine, dicitur esse factus non natus; & de parte matris quantum ad humanam

I. Corint. II.

Cap. 14.

Genes. 1.

Genes. 4.

nam

De Gen. ad
literā. ca. 17

Lib. 2. cōtra
Maxim. An-
na. episcop.
ca. 6. & 7.
De Gene. ad
literā. lib. 5.
cap. 23.

nam carnē, quam è virgine accepit, dicitur na-
tus ex ea : quoniam ex viri semine procedit vir-
tus actiua & formatiua in generatione : ideo
non potest dici matrem aliquid habere præter
nutrimentum, vt iam dictū est, sicut semen è ter-
ra. Quo fit, vt ait August. vt de grano tritici nō
nascatur faba, vel de faba triticum, vel de peco-
re homo, vel de homine pecus. sed etiā an imali-
b^o dedit Deus hoc generare, quod ipsa sumt: vbi
non solū homines hominē, verum etiā cames ca-
nem. Quia creator summe bon^o dedit extremis
vilib^{us}q; creaturis, vt cū longe aliud sint q̄ est
ipse, hoc tamē generēt, quod sunt ipsæ. Et ideo
homo est, vt ait August. quod & pater eius est,
atq; in dissimili vita, nō est tamē aliena substan-
tia. Cōsideremus ergo, inquit August. cuiuslibet
arboris pulchritudinē in robore, ramis, frondi-
bus, pomis: hæc species non vtiq; repente tanta
ac talis est exorta, sed quo etiā ordine nouimus
surrexit enim à radice, vt homo, quā terræ pri-
mū germen infixit, atq; inde oīa illa formata &
distincta creuerūt. Porro illud germē ex semine,
in semine ergo illa oīa fuerūt primitus nō mole
corporeę magnitudinis, sed vi potētiāq; causa-
liter.

29

Vm autē pater præbeat formā in pro-
creatione filij, & genus à materia sumi-
tur, quia materia per se habet ordinem
ad formam, vt suprà probatum est. &
tradit Philosophus in 10. Metaphysicæ, & tenet
Bal. in l. 1. de exerci. & Instut. act. vbi dicit quòd
nihil

nihil potest esse de substantia formę, nisi materia præsupponatur, quia omnis forma debet esse in materia, vt in iure ex materia prima & forma simul iunctis fit materiaturum. ff. de pignorat. a. l. si cõuenerit. §. si quis sic cauerit. Et pater & filius, vt expressius dicitur, essentię sint & naturę, quę *ὄυσία* Græce nūcupatur, & homo generet hominē quantum ad corpus, non quantū ad animā. Et vt ait Hieronym. scintilla vigoris paterni lucet in filio, quia semen carnale procedens à patre filium generat. & natura est quid à principio connexū, vt dicunt naturales, non per accidens subsequutū. Non est igitur dubium nepotē posse se primogenitū dicere, sicut pater eius si uiueret, quia portio paterni corporis transfusa fuit in procreatione filij, vt est tex ad literā in l. cum scimus. C. de agricol. & censit. lib. 11. & in l. 4. ff. de inoffic. testam. Et quod retinet partem videtur retinere totū. arg. l. vna. & ibi glo. & docto. ff. de seruitute prædiorum rust. Et in tantum hoc in iure procedit, vt pater & filius taliter censeantur eadem esse persona, & eadem caro, quod etiā vox patris dicitur vox filij, vt Instit. de inutil. stip. §. ei vero. qui tex. apertissimè dicit, vox tua tanquam filij sit, sicuti & filij vox, tanquam tua intelligitur. Quę portio, licet sit cõuersa in nouum hominē propter nouā & diuersam animam, negari tamen non potest, quin remanserit vera caro & corpus patris, vt etiam asserit Philosophus in §. Ethicorum, quia forma, vt omnes asserunt, est quę dat esse & substantiam rei.

& est

ad Saluinā. 1

& est tex. ad literam in l. Julianus. §. si quis rem. in fi. & ibi Bar. & omnes. ff. ad exhib. & in l. si is qui. §. quædam. ff. ad leg. Falcid. & in l. adeo. §. in insulam, ante fi. ff. de acquiren. rer. dom. Et licet residuum corporis, quod apud patrem tãquam radicem remansit, extinctum sit, hæc tamen portiuncula quæ in procreatione filij fuit transfusa, non est extincta, sed aucta & augmentata, & noua anima & nouo spiritu infulis adhuc uiuit, vt firmant Doctores, & est communis resolutio in l. is potest. ff. de acquirend. hæred. Et in simili videmus, quod si vna actio in aliam trãferatur, non censetur extincta, vt asserit Andr. Tiraquellus in lib. de Nobilit. & iure primogenitorum. q. 40. nu. 30. licet prima extinguatur, vt actio è testamento in actionem stipulato animo nouandi, propterea quod superest alia in eius loco subrogata, in quam fuit transfusa substantia primæ: ita vt dici possit debitum esse ex testamento, licet non ex actione in testamento debeat. l. cum filius. §. hæres meus. ff. de legat. 2. quia nõ titulus actionis, sed originalis causa inspicienda est. l. tutor. ff. de fideiuss. & l. qui id quod. ff. de donat. Sic in proposito, ex quo filij primogeniti reliquæ remanent, quia est nepos ex primogenito, talis nepos excludit patrum, quia per ipsum conseruantur reliquæ patris primogeniti. Et non est dubium quod nepos est naturalis, & intrinsecè reliquæ patris, & ex eodem corpore censetur eadem persona per iura & fundamenta supra deducta, & ita est primogenitus

genitus sicut erat pater suus. Quandoquidem, si iurisperiti & leges in tantum firmarunt, quod hi qui pro republica in bello ceciderunt, in perpetuum per gloriam vivere intelliguntur. ut est tex. in l. qua actione. §. si quis in colluctatione. ff. ad l. Aquil. Et melior rex. de iure, qui expressius loquitur in §. i. versic. cum hi enim. Inst. de excusat. tut. Quod quidem fictione quadam gentilia permittitur: & in casu ficto idem effectus non resultat, prout in casu vero, quia dispositio intelligi debet in vero & non in ficto. ut ff. de verb. oblig. l. ex ea parte. §. in insulam. & C. de episcopo. & clero. l. deo nobis. tradit Imol. in l. Gallus. §. quid si tantum. ff. de lib. & posth. & in l. i. §. lex Falcidia. ff. ad l. Falcid. Quam magis in veritate & absque fictione vivit per naturam pater, qui vivit in filium. Quod & aperte significat illud Ecclesiastici: Mortuus est pater eius, & quasi non est mortuus, similem enim relinquit sibi post se. Quod quidem per omnia iura & auctoritates sacre scripturae, & naturalis & supernaturalis philosophia comprobatur: & ideo dici non potest mortuum esse, qui filium sibi similem relinquit, ut satis supra & in toto hoc processu comprobatur.

Cap. 30.

Is itaque argumentis quae nec Bart. nec ullus alius iurista invenit, & quae nos breviter colligimus, argumenta eorum qui contra dixerunt refellamus. Quae Bald. in l. ut intestato

intestato. C. de suis. & legit. executus est. Quoniam licet, inquit, filius primogeniti sit imago patris, non tamen est primogenitus, quia aliud est imago, aliud veritas. allegat. l. 2. C. de iure annulorū aur. Quod quā sit ridiculum, nulli non patet, vt aliās dicit tex. in l. iam dubitare. ff. de hered. instituen. Quandoquidem sententia illa superiori illi argumento repugnat. Et nō est mirādum Baldū in hoc casu errasse, eo quia conditores legum aberrare videmus: vt videre licet l. est differentia. ff. in quib. caus. pig. vel hipot. vbi ad literā dicit tex. quod derisus est Nerua iuriconsultus qui per fenestram monstrauerat seruos detentos ob pensionem liberari posse. Et certe nemo mortalium, vt ait Plinius, omnibus horis sapit. nec possibile est inueniri qui lapsus non sit. Hominum enim errare est & falli, & solius Dei nec falli, nec fallere. ea. à nobis de sent. excom. & latè confirmat Pet. Anchar. con. 210. Nam in. l. sed an vltro. §. is autem. ff. de negot. gest. Celsus eleganter deridet Labeonis sententiam. & in l. 1. §. dolum. ff. de dolo. Labeo, vt ibi ait Accursius, reprobatur diffinitionē Serui duabus rationibus. & in l. dedi tibi. ff. de cōdi. caus. dat. causa nō sequitur. vt ibi videre potes per tex. & glo. filius corrigit patrē, id est Celsus Celsum. Et Serui⁹ Sulp. libros integros cōposuit de erratis & notis. Q. Mutij Sceuolæ sui p̄ceptoris, vt cōstat ex l. Mutius. & ibi glo. ff. p̄ socio. Marcellus autem notat sententiam Iuliani, quam tamen mox sequitur Vlpianus Marcellum ipsum

*Ib. 6. natu.
hyst. cap. 7.*

redarguens in l. apud Iulianū. ff. de hæred. instit.
 Celsus autē Domitio Labeoni ita scripsit, vt ad
 literam dicit tex. in l. Domitius. ff. de test. aut nō
 intelligo quid sit de quo me consulis, aut valde
 stulta est consultatio tua. Et vt iam non mirari
 debeas quòd Vlpianus, Paulus, & Martianus, de
 notis Papiani viri acutissimi scripserint, vide-
 re potes l. i. §. sed nec. & §. & ideo. C. de vet. iur.
 enuclea. Iustinianum autem legum cōditorem,
 nōne in multis reprehensum videmus? Sed de
 Iustiniano minus mirandum est, qui, vt ait Sui-
 das, ne literarum quidem elementa nouit, cū
 videamus summos pontifices qui omnia iura in
 scrinio sui pectoris recondita habere se dicunt,
 vt probat tex. in c. i. de const. li. 6. in multis eos
 capere aliarum constitutionum obliuionem, vt
 patet ex ca. præterea. 23. dist. & in c. vlt. 30. q. 4.
 dicit Urbanus papa prohibitum non reperiri
 virum & vxorem simul puerum posse in bap-
 tismo suscipere, quanuis ante Leo id satis prohi-
 buisset in c. non plures de consecr. dist. 4. quod
 etiā tenet glo. in dict. c. præterea. & in dict. ca. i.
 de constit. licet. glo. in dict. c. vlt. id ipsum excu-
 sare nitatur. Alex. tertius in c. licet extra de vo-
 to, spōsalia contracta verbis præsentib⁹ statuit
 per aliud sequens matrimonium copula carnali
 consummatū non solui, licet quidam illius præ-
 decessores aliter statuissent. Et vt colligitur è
 cap. quanto. extra de diuort. de dirimendo ma-
 trimonio. Innocent. tertius & Cœlestinus e-
 tiam tertius pugnantiā statuerunt. Vt etiam
 patet

patet ex c. 1. 31. distin. & ibi glo. decretum quod cōstituetat Pelagius, vt subdraconi Siciliæ abstinere ab vxoribus quas ante legitimè duxerant, Gregotius primus dicit. Pelagij successor, retractauit. Ex quibus infertur quod Iason in l. præscriptione. C. si contra ius vel vtil. public. post Bald. dicit, quod licet papa est doctor vtriusq; iuris, ex eo quod est papa, est tamen doctor auctoritate, sed non scientia. Decretalium autem compilatores aberrare quoque videmus, & ita supine, vt aliquando affirmatiuam pro negatiua posuerint, vt fitmant Hostiens. & Ioan. Andr. in ca. vi. extra de precariis, vbi ipse Io. Andr. ad eius erroris excusationē citat illud Horatianū, quandoque bonus dormitat Homerus. Albertus in suo indice, & Fili. in ca. 2. de rescript. infinita errata Gratiani collegerunt. Et Cy. de errore canonistarum sæpe quæritur. Inexplicabiles atque cōtinuas Neoticorum legum & canonum interpretum contēctiones omitto, cum nulla penè res sit adeo expedita, quin tamen in eo diuersæ, variæ, atque etiam contrariæ sint, & sæpe eorundem sententiæ. Philosophorum autem & Mathematicorum ac aliarū scientiarum actorum errores omitto, quia in libros quos de nauigatione composui, Philosophia cōta Mathematicā clarè ostendit in quanta vanitate ipsi Philosophorum & Mathematicorum principes deprehendantur. At in tot erroribus & opinionibus è quib⁹ certum vix colligi potest per scientiam humanam: ratio permittit quod diu-

hā tenebras à veritate auferat, quæ variis opi-
 nionibus obumbratur tam iure ciuili quàm ca-
 nonico. quandoquidem sacra scriptura est, quæ
 fontem veritatis retinet, ipsa est domicilium fi-
 dei, & templum Dei: quo si quis non intrauerit,
 vel à quo si quis exiuerit, à spe vitæ ac salutis æ-
 ternæ alienus est. Ipsa enim clarissime nos do-
 cet oculos habere Bald. incolumes, cor tamen
 cæcum, eo quod nil obstat omne dictū per eum.
 Et si quantum Iurisconsulti sæpe inter se dissen-
 tiunt, consideramus, quod quidem iuribus cita-
 tis demonstratur cum aliis infinitis similibus, nō
 mirabimur si legum expositores vacillarūt, cum
 legislatores illarum idem faciunt. Et vt ad pro-
 positum redeamus, vt cætera quæ supersunt bre-
 uiter explicemus, erit nobis cōtra Bald. integra
 disputatio. Quod si bene sciuisset de iis que lo-
 quutus est, nunquam sibi tam petulanter erran-
 di licentiam vendicasset. Sed eodem ductus erro-
 re, ad probandum vnum esse imaginem, & aliud
 veritatem, fuit cōtentus allegare legem illām 2.
 C. de iur. annu. aur. quæ ad casum nihil facit.
 Quandoquidem secundum Augustinum, altera
 est imago cuiuslibet hominis in filio eius quem
 è semet ipso genuit sibi similem, altera verò in
 annulo siue in cera imago eius impressa, quæ nō
 est hoc quod ipse, sicut filius qui naturaliter est
 hoc quod & patet. Filius enim, vt ait apost. Pau-
 lus, est verè & non fictè imago patris, & figura
 substantiæ eius. Et si dicatur hoc in diuinis in-
 telligi, & nō in humanis, est tex. ad literā qui di-

De Gene. ad
literam.

Hebr. 1 &
in mult. aliis
locis.

E cit,

Genes. 5.

in Gen. c. 2.

cit quòd vixit Adam centum triginta annis, & genuit filium ad imaginem & similitudinem suam, vocauitque nomen eius Seth. Et vt ibi dicit glosa, iste portauit imaginem terreni hominis, quia omnes prius portant imaginem terreni hominis quàm cœlestis. Et fortè ducet aliquis, quare si anima dignior est corpore, indignius primo formatum est, & postea quòd eminentius? Nò vides, inquit Chrysostomus, quòd & in creaturis hoc idem vsu venit: sicut enim, inquit, cœlum & terra, sol & luna, & cætera omnia formata sunt, & irrationabilia animalia, & post hæc omnia homo horum principatum suscepturus, ita & in hac hominis formatione prius corpus producitur, & postea anima, quæ dignior. Et sicut animalia ministerio, hominis vtilia futura, ante hominem formantur, vt paratum haberet ministerium is ad cuius vsum creabantur, ita etiam corpus ante animam formatum, vt cum secundum ineffabilem conditoris sapientiam anima produceretur, posset suas potentias proferre per corporis motionem. Et quia illud in quæstionem venire potest, vtrumue anima lapsa de cœlo sit, vt Pythagoras omnesque Platonici, & Origenes putant, an à propria Dei substantia, vt Stoici, Manichæus, & Hispaniæ Prisciliani hæreses suspicantur. An in thesauro habeantur Dei olim conditæ, vt quidam ecclesiastici stulta persuasione confidunt. An ex traduce vt Tertullianus, Apollinarius

riis, & maxima pars occidentalium autumant, ut quomodo corpus ex corpore, sic anima ex anima nascatur. Inhonestum enim putat Augustinus, si dicatur animas cum corporibus generari, ut anima ex anima nascatur, quod nec animæ ipsi competit. Aut certe si singulæ cælestes potestates factæ sunt, & ex ipsis cæteræ nate sunt, potest ex vna Adæ anima credibile videri cæteras nasci. Sed non conuenit, quia soli Deo hoc possibile fuit, ut simplex generaret, nec cæteris concederetur. Photiniani enim & Arriani hanc fidem spernunt, nec credunt Deum generasse. Nam si eo tempore quo seminatur corpus, etiam anima generatur ex anima, de Adam costam sublatam legimus, non tamen animam natam ex anima. Sed si costa secum habuit animam, iam non nata est, inquit Augustinus, sed detracta in partem. Sed nec hoc scriptum est. Propheta enim Zacharias inter cætera, Qui plasmauit, inquit, animam hominis in eum. Nec Esaias ab his dissentiens ait, Sic dicit Dominus Deus, qui fecit te, & finxit te in utero. Si ergo in utero fingitur, iam formato corpori tribuitur. Quod quidem Moyses manifestius tradidit dicens, Si quis percusserit mulierem in utero habentem, & abortiuerit, si formatum fuerit, det animam pro anima: si autem informatum fuerit, mulctetur pecunia. ut probaret non esse animam ante formam. Itaque si iam formato corpori datur, non in conceptu corporis

E ij nasci

*In quest. vet.
test. quest. 23*

Ibidem.

Cap. 12.

Cap. 44.

nascitur cum semine deriuata. Nā si cūm semine & anima existit ex anima, multæ animæ quotidie pereunt dūm semen fluxu quōdam non proficit natiuitati. Sed si propius respiciamus uidebimus quid sequi debeamus. Contempletur facturam Adæ. in Adam enim exemplum datum est, ut ex eo intelligatur quia iam formatū corpus accepit animam. Nam potuerat animam limo terræ admiscere, & sic formare corpus: sed ratione informabatur, quia primum oportebat domum compaginari, & sic habitatorē induci. Ergo nō ex patre, nec ex matre, nec ex utroque. *De opific. dei cap. 13.* quæ nec ex utroq; nec ex alterutro, inquit Lact. animæ corporibus serūtur. Corpus enim ex corporibus nasci potest, quoniā confertur aliquid ex utroq; de animis anima non potest, quia è re tentū, & incomprehensibili, nihil decedere potest. Itaque serendarum animarum ratio, vni ac soli Deo subiacet. Nam de mortalibus non potest quicquam nisi mortale generari. Ex quo apparet non à parentibus dari animas, sed ab vno eodēque omnium Deo patre, qui legem rationemque nascendi tenet solus. Ideoque per respectum ad solū corpus, corpus & caro patris, est corpus & caro filij. I. si. C. de impub. & aliis substit. cum similib. Et ut ait Lactan. de sapientibus stulti, & de stultis sapiētes sæpe nascūtur: quod quidam fato ac syderibus assignant. sed non est nunc locus de fato differēdi. Sicut enim de radice vitis aliquis ramus propagaretur, deinde sicaretur vetus radix, non propterea sicaretur ramus

mus propagatus, quia nouam emisit radicem quæ loco animo habetur. l. adeo. §. fi. & l. qua ratione. in princip. ff. de acquiren. rer. dom. & diceretur eadem vitis cum illa vnde processit, licet renouata noua radice. & sic licet propter animam, & nouum spiritum dicatur nouus homo. ad quod facit glo. in l. obligationum. §. nouo. ff. de act. & oblig. & l. dāni. §. is qui vicinas. ff. de damn. infect. licet alio respectu propter nouam animam, id est nouam radicem seu alimentum noua arbor dicatur. l. sed si ex meis. §. arbor. ff. de acquir. rer. dom. Quandoquidem, quæ per feminalem rationem procedunt, rōndiu durant in sua essentia, quandiu semen vel fructus eius reperitur in sua etiam essentia. sicut dicit lex de subrogatione quæ fit in locum capitum demortuorum, l. vetus. ff. de usufruct. sed ista successio per feminalem rationem transit, vt suprā latissime dictum est. ergo in nepotem transit, qui est imago patris & figura substantiæ eius, & à patre procedit per feminalem rationem. Ideoq; omnis imago similis est ei cuius imago est: sed nec omne quod simile est alicui, etiam imago eius est. sicut in speculo vel pictura, quia imagines sunt: tamen si alter ex altero natus non est, nullus eorū alterius imago esse potest. Imago nanque tunc est, cum de aliquo exprimitur: sicut cū dixit Deus, Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram. Verba sunt diui Augustini in dict. Genes. ad literam. Vbi dicit quod nullā imago est, in qua similitudo nō sit: si enim

omnino similis non est, nec imago proculdubio est. Quod apostolus Paulus firmat dicens: Vmbra habens, inquit, lex futurorum bonorum, non ipsam imaginem rerum. hoc est, ut ibi ait Chrysolto. non ipsam veritatem. Lex quippe veteris testamenti, ita se habet ad bona cœlestia, ut ait Thomas, sicut umbra ad corpus, sed noua lex sicut imago. Quia noua lex dicitur lex amoris, & ideo dicitur imago, quia habet similitudinem expressam. Imago ergo & similitudo pro veritate habetur, per ea quæ dicta sunt, & infra dicetur. Et scriptum est de Moyse, qui similitudinē Dei vidit, hoc est, ut omnes asserunt, veritatē Dei apprehendit. Quapropter plus quàm ridiculum est dubitare, nepotē primogenitum esse, sicut ipsemet primogenitus: ut aliàs dicit tex. in l. Domitius. ff. de test. Alioqui nō diceretur ab August. contra Maximinum Arrianorum episcopum, quod nō est verus filius, si quod est pater non est filius. Sicut de partibus animalium, quia veri filij hoc sunt per substantiam quod patres. & sic, inquit, homo est, quod & pater eius est, ac in dissimili vita, non est tamen aliena substantia. Facit tex. in l. Gallus. §. & quid sitatum, & ibi Bart. & omnes. ff. de lib. & posth. & tex. in l. quod Nerua. ff. de posir. & l. ad similitudinem. C. de episcop. & cleric.

Confirmata sunt, ut opinor, quæ falsæ & incredibilia putantur ab iis quos vera literarum doctrina non imbuunt.

sed tamen vt refellantur à nobis etiam illi qui nimium non sine malo suo sapiunt, argumentis quoque illorum errores coarguamus: confirmando istā conclusionem per textum singularem, in auth. de hæred. ab intest. venient. in §. reliquum. Quem tex. ad propositum allegat Ioā. Andr. in rubric. de feud. in additio. Specul. & ita illum tex. inducit subtiliter Franc. Aret. in consil. 164. & Succin. consil. 252. Vbi ponderanda est ratio per quam deciditur casus noster, quæ est, quia nepos est positus in loco patris, vt concurrat cum patruo. & sic in ratione decidendi, deciditur casus noster. per quam clarè probatur in illo tex. quod qualitas per quam frater exclu- debat fratrem, transit in nepotem qui eius loco ponitur. Et quia primogenitura est quædā qua- litas naturalis, quæ inest sicut esse vtrinque, ne- pos in successione & portione patri suo adæ- quatur eo mortuo: igitur omne priuilegium pa- tris, censetur filio attributum, vt dicit text. si- cut patet si viueret. Quæ dictio sicut, regulari- ter similitudinem denotat omnimodam, vt in cap. olim. & ibi not. de verbor. significa. & in l. si quis obrepserit. ff. de fals. tradit Ioan. Andr. in cap. nouit. de iudiciis. Maxime è quo procedit prima dispositio, quæ in succedendo & in quota vult idem esse in nepote, quod in fratre. & postea subditur, si pater viueret, quo casu om- nimodam similitudinem & adæquationem si- gnificat. text. in cap. parrochianos de sentent. excom. Quem ad hoc allegat Ludouic. Roma.

in consil. 328. Æquum enim est quòd nepos qui est eadem persona cum patre, vt supra probatum est, succedat in locum ipsius, vt dictum est. Quod est communis opinio & finalis conclusio legum & doct. Et hoc ex natura rei quæ ad vnum tantum peruenire debet. arg. l. 1. §. penult. ff. de aqua plu. arc. Hæres autem succedit in vicem defuncti, vt dicit Ioan. Andr. & omnes: vnde sicut defunctus excludebat, ita & hæres, tam in portione delata de iure communi, quam delata de iure speciali, propter dictam rationem quæ militat in casu nostro. per tex. in dict. §. reliquum, & ibi omnes. Et licet ius primogenituræ nō transmitteretur quasi non quæsitum ante mortem illius de cuius hereditate agitur, iuxta notata in ca. licet de voto: tamen transmittitur potentia succedendi quæ ex primogenitura surgit. Ita decidit Bar. in l. is potest. ff. de acqui. hære. vbi dicit quòd potentia quam filius habet in succedendo patri, est diuersum quid ab ipsa filiatione. Quod patet, quia filio decedente in vita patris, nepos ex eo succedit in hanc potentiam, licet non succedat in filiatione, quæ cum persona extinguitur. Quod omnes Doctores sequuntur. & hoc inducunt Bart. & Paul. Cast. in nostra quæstione in qua primogenitus præfertur, licet primogenitura non transmitteretur tanquam inseparabilis aliarum, tamen ipsa potentia succedendi transmittitur. quod est optimū fundamentum in proposito. Et in tantū nepos assumit locū patris, quod in eo nō cōsideratur

ratur propria ætas, sed ætas patris in cuius locū subrogatur: igitur eodē privilegio gaudet, vt dicit Bar. in di. l. liberorū. & plenius supradictum fuit, & infra latius probabo. Quia quando vna res extinguitur, & altera eius loco subrogatur, persona non dicitur omnino extincta. l. eum filius. §. hæres. ff. de lega. 2. Regula nāque iuris antiqui & moderni est, quod subrogatum sapiat naturam sui subrogantis l. i. §. hæc actio. & ibi Bar. post alios. ff. si quis test. lib. ess. vii. fuer. & l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. Et ca. ecclesie sanct. Mariæ extra. vt lit. pend. & ca. i. vt eccles. benef. cum similib. Et de iure est, quod persona subrogata utitur eisdē privilegiis quibus ille in cuius loco subrogatur. l. discernimus. & ibi Barto. C. de aqua duct. lib. 11. Qui enim in locum alterius succedit, eo iure utitur, quo ille uti poterat, per tex. in l. qui quadraginta. versic. nam hæres. ff. ad Trebel. & l. Caius. ff. de manu. At filium succedete in locum patris, non est dubium, cum tex. id expressim dicat in §. cum filius. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. cum similib. & supra dixim⁹, & infra sæpius dicemus. Igitur & eodem iure primogenituræ uti debet, vt pater ipsius. Vnde nepos dicitur nat⁹ ex corpore aui. l. Lucius. l. a. 2. ff. de hæred. instit. vbi dicit tex. quod licet primogenitus mortuus in vita patris, si supersunt filij, non dicitur mortuus, sed potius extare, vt plenius declarabo in materia legis mentalis, vbi clare ostendā quod quando agitur de feudo aui, filius primogenitus, id est nepos

nepos, præfertur secundogenito, vt in Hispaniâ expressa est constitutio, vt dicit Paul. Castren. in consil. 159. vbi refert Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iure delib. dum dicit quòd hæc consuetudo multū inoleuit in magnis scilicet Francorum & Anglorum. & ibi dicit quòd relationi tanti viri standum est: per id quod in simili tenet glo. in l. i. C. si secund. nupt. Et melius hoc dicit Barto. in l. de quibus. ff. de legib. Sed quia si materia tractanda esset, omnes rationes quas Doctores tractant, nullum finem, vt ait Cicero, habitura esset oratio, ne multum sermo diffundatur, transeamus ad legem mentalem Lusitani Regni. Cuius quidem radices fortificatæ remanent, per iura & fundamenta suprâ relata. Et per eiusdem dispositionem nepos suo patruo venit præferendus in maioratus successione. Quod probo ex fundamentis suprâ dictis, & sequentibus.

AD LEGEM MENTALEM
COMMENTVM.

Declaravi quantū mea mediocritas tulit, quid iuris nepos habeat, & secundogenit⁹ filius in successione vltimi possessionis in bonis patrimonialibus: Cōsequens est breuiter declarare quid iuris habeat in bonis

bonis coronæ regalis. Et licet poteram iis quæ retuli esse contētus, tamē adhuc supersunt multa suscepto operi necessaria. Sed si quis consideraverit, facile intelliget, quòd nihil in bonis patrimonialibus est dispositum, quod in aliis dispositum non sit. Quamobrem apertè videri potest qualiter filius secundogenitus, per iura supra relata in totum excluditur, tam in quibusdam quàm in aliis, eo ipso quod nepos è primogenito vivit. Et quantum lex ista mentalis casum non ita clarè disponderet, præsumi non poterat, quòd ordinari deberet contra omnem disciplinam expressam iuris. Quàdoquidem si scire volumus quid sit mentalis lex, & quid in bonis coronæ regalis successio, per eandem legem clarè demonstratur: quia ob id vocatur mentalis, quia in mente prius imaginata fuit Ioannis Regis huius nominis primi. Et mens dicta est quasi eminens: est enim mens altior animi pars, qua etiam diuina percipimus. Et si ista eminēs pars, mentis & voluntatis dicti Domini Regis fuit prædictam legem condere, secundum rationem & ius, dicant omnia iura. Quandoquidem ita in quolibet legislatore sentiunt, quod ait Philosophus in Topicis, quod ad legem condendam præsumitur legislator motus ea ratione Libr. 2. qua mouetur discretus & sapiens, si de hoc fuisset interrogatus. Vnde & optimo iure scribit Iuriconsultus in l. i. ff. de iustitia & iure iuris prudentiam veram esse Philosophiam. & ibi glo. & doct. qui dicunt quòd ciuilibus sapiētia vera Philoso-

Philosophia dicitur. Quod & aperte nobis insi-
 nuat l. pen. & ibi Cy. & Corn. C. de his quib. vt
 indig. Et alibi scribitur, iurisconsultos & Impe-
 ratores dum leges condunt & interpretantur,
 philosophari. in §. aliud quoque, in authen. de
 æqualitate dotis. Nam cum sit legibus cum Phi-
 losophia magna ac propinqua necessitudo, &
 quidem tam propinqua, quam Ioui legum, vt
 Astronomis placuit: ideoque Cicero ex intima
 Philosophia penitus hauriendam esse iuris dis-
 ciplinam putat. Ex hac autem Philosophiæ & iu-
 ris prudentiæ coniunctione, aut potius vnira-
 te, & illud manare videtur, quod legum scien-
 tiæ sunt etiam quadam veluti cognatione con-
 iunctæ, vt qui iuris peritus est, idem quoque phi-
 losophus sit ac medicus, quia Imperator leges
 sanciendo mederi dicitur, vt in auth. quib. mod.
 naturales filij efficiantur legitimi & sui. in §. li-
 ceat igitur. & in l. vl. C. qui ad liber. proclamar.
 non licet. cum alijs infinitis similib. Et in ca. ad
 hæc. extra de rescript. & in ca. nihil, in princip.
 extra de elect. quia nouis morbis noua cõuenit
 anridora præparari. c. cæterum de iurament. ca.
 lum. vbi Panor. hinc nos. Iurisconsultos & legif-
 latores & iustitiæ administratores esse medicos.
 Quapropter licet ratio in statuto expressa non
 sit, tamen illa cõiecturare debemus quæ potuit
 mouere legislatorem, vt in l. tale pactum. ff. de
 pact. per Cy. in l. non dubium. C. de legibus, per
 Dy. in ca. si. de regul. iur. per Bald. in l. maximum
 vitium. C. de lib. præ. per Ant. de But. in 1. de re-
 script.

script. quia, vt dicit tex. & ibi Nicol. Neap. in l. scire oportet. §. aliud etiam. ff. de excusatio. tut. quotiescunque ex verbis legis simpliciter intellectis resultat iniquitas, tunc à verbis receditur, & mens seruatur, quia mens legislatoris aliud vult.

LET si de quolibet legislatore præsumi non potest legē condere extra iuris rationē: quomodo igitur credi potest, quod ille dominus Rex cum tam ampla voluntate ac mente satisfaciendi benemeritis & seruitiis suorum subditorum & vassallis, legem cōdere voluisset in successione castroꝝ & bonoꝝ coronæ, contra commune ius & naturalem rationem, & cōtra omne ius diuinum, ciuile, & canonicum? & iam quod hoc cogitaremus quomodo non clare disposuerat? tam in eius intellectu, quàm in litera, si ipse excludi nepotem vellet, secundogenitō admisso in successione? Cū ius expressum & commune sit, legem non solum claram esse debere in ipsius intellectu, sed in litera. Et nihil debet lex obscurū vel ambiguum continere, vt ad literam dicit tex. in ca. si. de constit. Et enixe ostendit Imperator in authen. de testa. imperfect. §. nos igitur. vbi ad literam dicit, nihil tam proprium esse legū quàm claritatē, maxime super defunctorum dispositionibus: quia lex esse debet honesta, iusta, possibilis, secundum naturam, & secundum consuetudinem patriæ,
 loco

loco, temporique conueniens, necessaria, & vtilis, manifesta quoque, ne aliquid per obscuritatem incautum caprone contineatur: nullo priuato commodo, sed pro communi ciuium vtilitate conscripta, e. erit, distinctio. 4. vbi ad litteram enumerat. X. quæ lex in se continere debet, ne Princeps, Philosophiæ plenus, aliquid videatur imperfectum sanxisse: vt dicit tex in l. cum Silanianum. C. de iis quibus vt indig. facit text. in ca. 23. quæst. 1. & cap. Forus. §. in omni. de verbo. sig. tradit Augustinus in lib. de liber. arbitr. Quod est argumentum contra facientes statuta obscura. tenet Ioan. Andr. in ca. fin. rērens Hieronymus vbi multa ad propositum adduxit. Sed in tantū dicta l. voluit nepotem admitendum esse, secundogenito excluso, quod in totum sequutus fuit ius & naturam feudorum in successione, in quibus nepos admittitur secundogenito excluso: vt clare in paragraphi tertij declaratione probabo. in quantum ibi dicit lex, quod nolit ista bona naturā habere feudorum, quia ibi intelligitur in casu solummodo in quo loquitur. Et licet verba obscura essent & non ita clara, mens legis & intentio loquentis plus debet attendi, quam proprietates verborum; l. si quis filium, & ibi glos. & Doct. C. de lib. præ. quia, vt ait Cicero, calumniatoris officium est, verba & litteram sequi, voluntatem negligere. mens enim & intentio statutorum, magis est inspicienda quam verba l. vbi pure. & ibi omnes. ff. ad Trebel. Bart. in l. cum & iudices. num. 19.

C. de

C. de iure iur. & idem Bar. in authentic. hoc ius. C. de sacrosanct. eccles. Præsertim cum mens ita clare monstretur per indubitata verba, qua constat non solum promulgatam legem istam fuisse secundum rationem & ius, sed in ea clare monstratur nepotem admittendum esse in bonis coronæ, excluso secundogenito, sicut in patrimonialibus. Et quia, ut inquit Bald. in l. præcibus. C. de impub. & aliis substitu. Ferro viam aperit qui per contraria transit, idcirco ad euidentiorem claritatem, per eandem legem probabimus qualiter itus nepoti confert, & qualiter per eius dispositionem iuri consonans facta esse videtur, & non extra illud. Quandoquidem in §. 16. dicit quod illam ordinavit in senatu sui supremi consilij: & in §. 19. ait, quia informati fuimus per iuristas nostri consilij. Quibus in locis patet quod dicta lex mentalis & exordium ipsius, & omne in eo contentum iuri conforme est, & non extra ius: cum in eius compositione, prout dictum est, Iurisconsulti adhibiti fuere, & secundum ius ordinatum fuit, quicquid in ea constitutum est.

34

T quod feudalis & non aliud sit ista mentalis lex, super castra & bona coronæ per principem concessa suis subditis & vassallis sufficit esse. de quo est textus in feudis, de natura feudorum, qui ad literam dicit, Natura feudi hæc est, ut si princeps inuestierit capitaneos

capitaneos suos de aliquo feudo, eos deuestire nō potest sine culpa. Et ad intellectū huius principij, specialiter permittunt Doctores, quod Marchio est ille qui à principe est inuestitus de Marchio. Comes verò à Comitatu. Et sti proprie appellantur capitanei regni seu Regis. Illi verò qui ab eis feuda recognoscunt, dicuntur proprie valuasores regni: qui tamen & capitanei appellantur. Illi verò qui ab istis maioribus valuasoribus feuda accipiunt appellantur minores valuasores siue valuasini. Illi autem qui ab istis valuasinis feuda accipiunt, dicuntur minores valuasores.

35

I ergo omnis ordo legis mentalis iste est in concessione castrorum: & eadem lex alium ordinem istis valuasoribus & valuasinis non præbet, sequitur quod ordini & iuri feudorum relinquit, sicut vidimus in aliis quāpluribus legibus regni, quæ multa relinquunt iuris dispositioni. Et ut dicit Præpositus Alexan. de natura feud. Feudum habet dispositionem suam naturalem, & princeps per generalia verba. non videtur tollere specialia iura. l. decurionibus. & ibi Barto. & alij. C. de silent. & decur. lib. 12. Et ideo licet Deus subiecerit leges principibus mundi, non tamen subiecit contractus & laudabiles consuetudines feudi. ut plenè notant Docto. in l. digna vox. C. de legib. & in ca. 1. de probat. glo. not. in Clementina pastoralis

lis de re iudic. Bal. in l. princeps. ff. de legib. & in l. i. ff. de pact. & in l. fi. C. de transa. & in l. i. C. de Lati. liber. toll. Paul. castr. in consil. 281. Quinimo omnes contractus cum principe inniti censentur bonæ fidei, quia apud eum bona fides debet exuberare. Bal. in tit. de pac. & const. in verbo omnes. tradit Alex. in consilio 54. nu. 21. per iura per eum ibi. Quapropter apertum est dictū Dominum Regem nō extraordinem trahere in hac lege mentali, laudabiles consuetudines feudi, nec præsumi debet hęc suam esse intentionē: quanuis in dict. l. mentali generaliter loqueretur. Quia lex generaliter loquens restringitur per rationem, & ibi locum habet lex, ubi est ratio. Bar. in l. adigere. §. quanuis. ff. de iure patr. Bald. in l. fin. C. de her. instit. & in l. fin. C. de indict. viduit. toll. & si hoc est de iure cōmuni, in l. generaliter loquens, quid in hac lege mentali fiet? quæ nullum alium sensum habet præter illū scilicet quōd secundum iuris dispositionem nepos succedat in bonis coronæ sicut in patrimonialibus, excluso filio. Quandoquidem bona sunt eandem naturā habentia quando à principe concessa sunt, sicut patrimonialia: & iure hæreditario & successiuo delata sunt filijs & nepotibus.

36 Is igitur tot & tātis testibus comprobatur esse de iure cautum, vt neque mente concipitur, nec verbis enarrare quisquam possit. Sed reducendo iura à suo princa-

F

pio aperte ostendam quare iure hæreditario & successiuo in bonis coronæ sicut in patrimonialibus, nepos succedit excluso secundo filio. Quis autem non intelliget verum esse de iure? quod naturale ius omne ius positivum præcessit. ut probatur per quâplures leges ff. de instit. & iure. & habetur in principio decret. 1. dist. & constat ex historiis, & probat tex. ad literam in l. 2. ff. de origine iur. quod prius fuerunt populi & hominum multitudines, quàm regna. Clarum namque est de iure naturali, quod non solum primogenitus, sed etiâ alij minores filij eiusdem patris æqualiter succedebant, in omni iure cõpetenti ipsi patri tempore mortis suæ: cum natura filios ætatis vel sexus distinctione non habita ad successionem vocet, successorésque eos faciat pariterum suorum. ut in l. scripto hæredi ff. unde lib. & tex. in li. maximum vitium. C. de lib. præter. & exhæret. & in auth. de semiff. §. hinc nos. & in l. cum ratio. ff. de bon. dån. sunt enim filij pars corporis parentum. & ideo iure naturali æqualiter ipsi succedunt. Firmat hoc etiâ Philosophus Ethicorum 7. tradit Oldradus cõsi. 94. per plura fundamenta inconuincibilia. Deniq; clarum est quod iure naturali inspecto filij æqualiter succedunt. & huic iuri naturali ius positivum consonum fuit, saltem quo ad certam portionem certis portionis relinquendam. ut est tex. in auth. de her. & fal. §. primum verum. Postea autem cum numerus hominum cõpisset incrementum, constitutus fuit vnus gubernator seu vnus Rex in quolibet regno electus, cui omnes illius regni obedirent.

Quandoqui-

Quandoquidē in membrorū pluralitate vnicū caput est: & si in eodē corpore plura capita reperiantur, dicitur esse mōstrum, vt ff. de stat. ho. mi. l. non sunt liberi. & in apibus vnus est princeps. gruēsque vnā sequuntur. 7. q. 1. in apibus. & in toto vniuerso vnus Deus omnium factōr & rector, vt ait Philosophus in 12. Metaphysicę. Exemplum quoque de vnitāte huius in populo capitū, habetur ex diuina scriptura: vbi Dominus per Ezechielē dicit, Seruus meus Dauid, Rex super eos erit, & pastor vnus erit omnium illorum. His quoque considerationibus, prohibuit papa generali cōcilio ne vna eadēque ciuitas siue diocesis diuersos haberet pontifices tanquā vnum corpus diuersa capita quasi monstrum. Et à canone sancitum est vt singuli episcopi, & singule prouincię, singulos archiepiscopos haberent: vt extra de offic. ordin. ca. qui in plerisq; & in præall. c. in apibus. Et cū in ista gubernatione Regni, omnes filij succedere non possint, cū solūmodo vnus esse debeat gubernator: constitutum & in vsu fuit receptum primogenito Regis hoc esse deferendū. Deinde verò alię personę particulariter bona vincularūt, aut per principem sibi concessa fuerūt, propter benemerita vel seruitia, & in primogenitū constitutum fuit esse conferenda. Cum hoc principaliter fiat ratione maioris aut agnationis cōseruandę, aut quia principi conuenit homines potentes habere ad cōseruationē reipublicę, & Regni defensionem. Nam & Plato suis legib⁹

lib.ii. legem huiusmodi sauxit, Qui liberos habet, & testamentum conscribit, primo heredem de filijs vnum quem dignum putauerit, constituat: deinde quencunque aliorum adoptandum alijs dederit, conscribat: & si filiorum aliquis superest, nulla hæreditate munitus, quem secundum legem in Colonia spectat profecturum, huic liceat patri de alia pecunia quantum velit, legare Vnde per idem ius ad hunc finem disponens, rationalis non tollitur, nec natura veritas obubatur secundum quam filius primogenitus est hæres patris, quanuis in ipsum primogenitum filium ius positium taliter cõfluat ista bona vinculata, seu regni gubernationem & alios filios excludat. facit tex. in l. filio. ff. de lib. & posth. & tex. in l. 2. ff. de vs. ear. rer. quæ vs. consu. ubi. nec enim naturalis ratio autoritate senatus commutari potuit. & tex. in l. iuribus. C. de iur. dot. Quippe qui nec per ius positium datur filio primogenito quod hæres sit patris, quia hoc sibi cõcessum fuit per ius naturale, vt supra probatum est. Nec iuri filiationis illius, nocere seu detrahare potest ius primogenituræ additum eidem. tex. in l. i. ff. si quis à parète fuer. man. miss. §. fin. Nec ius positium disponens patrem filium in sua legitima grauare non posse, vt in l. quoniam à prioribus cum alijs. C. de in off. test. filium ipsum, in bonis patris, hæredem facit: sed ius naturale primæuum. Quia legitima iure naturæ debetur filio. vt dicit tex. in dict. auth. de trië. & semiss. §. hæc nos. & tex. in l. fin. C. quor. bonor.

Quibus

37

Vibus rebus apparet, quòd filius primogenitus & hæres ipsius patris, & iure successiuo habet bona ipsa maioratus, & tanquam filius ipsius cõsequitur bona illa. Quod si non esset, nullatenus consequeretur. Quare non est dubium quòd si verũ esset, filium maioratum habere tanquam æs alienum sibi debitum, & non iure hæreditario vel successiuo, sequeretur quod pater nullatenus posset aliqua ex causa filium priuare à maioratu: quod asserere falsum est. Nam in Genes. vt legitur ca. 35. & 49. Ruben primogenitus Iacob, priuatus fuit à maioratu eo, quia ad cubile vxoris patris sui ascendit, & torum patris violauit. Quæ quidem iusta est causa exhæredationis. vt est tex. ad litteram in §. causas. in authen. vt cum. de appel. Itaque si filius à maioratu ex causa priuari potest sicut à legitima, sequitur quòd iure successiuo & hæreditario consequitur illum, & nõ tanquã æs alienum, prout sunt bona aduentitia, in quibus à patre priuari non potest, etiam si committat quancunque causam ingratitudinis. Item si maioratus esset filio debitus tanquam æs alienum, pater aliquod grauamen ipsi primogenito imponere non posset. Sed nos habemus de iure, quòd si filius primogenitus ea quæ pater iubet, nõ implet, priuabitur à maioratu. tex. in c. licet. de vot. & vot. redempt. vbi expresse hoc habetur. tenent Ioan. Andr. in cap. sine culpa. de reg. iur. lib. 6. & in addit. Specul. in rubr. de feu.

F iij Andr.

And. Yfer. in c. oēs filij tit. si de feud. fuer. contr. & Alber. in prob. fforum. §. discipuli. colum. 5. dum dicit quod pater è causa potest priuare primogenitum iure suo, testimonio sacre scripture Gen. 44. & 3. Reg. 1. & Paralipom. 5. & rursus in l. donationes, quas colu. 4. C. de donatio. inter virum & vxor. Bald. consi. 360. lib. 2. motus ea ratione quod istud est beneficium legis, non patris, l. si arrogator. §. sed an impuberi. ff. de adopt. & Luc. Ren. in l. 1. C. de priu. qui in sac. pal. in il. Pet. Anchar. consil. 339. Panormit. in ca. intellecto. colu. 2. de iur. iur. & consi. 3. lib. 2. Paul. Castr. consil. 165. lib. 2. & omnes nemine discrepante. In quam sententiam lex est Mosaica Deuteronomio ca. 21. in hæc verba, Si habuerit homo vxores duas, vnam dilectam & aliam odiosam: genueritque ex eis liberos, & fuerit filius odiosæ primogenitus, volueritque substantiã inter filios suos diuidere, non poterit filiũ dilectæ primogenitũ facere, & præferre filio odiosæ: sed filium odiosæ agnoscat primogenitum dabitque ei de his que habuerit, cuncta duplicia. Quæ & Iosephus repetit lib. 4. cap. 6. quod euenit, quia filius iure hæredis & successiõis cõsequitur maioratum. Ex quibus concluditur, omnia bona maioratus haberi & possideri iure hæreditario & successiuo. Ad quod facit optimè, si primogenitus mortuo patre repudiaret ius sibi competens & non habeat filium, in eodem instanti deuolueretur illud ius primogenituræ ad secundũ genitũ, arg. tex. in l. 1. §. assignare. ff. de assign. lib.

& in l. 3. §. 1. cum duabus ll. sequent. eod. ti. & facit tex. in l. 1. §. qui semel. ff. de acquir. hæred. Ex quo sequitur quod ideo consequitur filius primogenitus bona maioratus, quia est hæres patris, & sic iure hæreditario & successiuo. Quod etiam firmat Pet. Ancha. in c. licet de voto. Auctor est etiam huius opinionis Martinus Laudé. in suo epitomate de primogenitura. Abb. in cõ sil. 3. volu. 2. per fundamenta singularia posita ibi per eum. Denique ista est verissima conclusio omnino dubio carés, ex quibus clare concluditur per opinionem Bar. & omnium doctõrum, quod excepto casu illo Regis Roberti qui fuit ex cõcessione dominica, in quibus locus representationis esse nõ potest, eo quia ex cõcessione dominica illud regnũ fuit cõcessum & non iure hæreditario vel successiuo: in omnibus aliis bonis vinculis, qui, vt suprà dictum est, veniunt iure hæreditario vel successiuo est locus representationi, & sic nepos ex primogenito mortuo, subintrat in locum patris sui, & de necessitate iuris maioratum excluso secundo filio genito. Ideoque opinio Bar. & sequaciũ est pro nepote & pro eo determinat casum in di. auth. post fratres cum similib. Cũ apertè ipse & alij omnes dicant, quòd quando bona maioratus iure hæreditario seu successiuo deferuntur, nepos personam sui patris representat. Quandoquidem lex ista representationis nutu diuino fuit condita, vt videre licet Genes. ca. 11. & duob. seq. vbi habetur quòd Thare tres filios genuit, Abraham,

F iij Nachor,

Nachor, & Aram, Aram genuit Loth. Mortuūque Aram ante Thare patrem suum in terra natiuitatis suæ, in Vr Chaldæorum, & reliquit filium suum Loth. Thare mortuo, Abraham admisit Loth nepotem ex fratre ad successionem, eumque fratris nomine vocabat tanquam frater esset aut certe fratrem repræsentaret, eiusque locum teneret. Et ideo ita excludit patrum, sicut eius pater si viueret, quod satis sup̄q; satis probatum est, & infra latius probabitur.

Hortasse quæret aliquis in casu de quo tractamus, si ista bona coronæ à principe concessa vassallis & subditis suis, eiusdem naturæ sint per istam legem mentalem, sicut cætera de quibus dictum est. Et licet ex concessione regali concessa sint, habeantur iure hæreditario vel successiuo ad hoc, vt in illis sit locus repræsentationi. Quod quidem omnino dubio caret, vt breuiter & clarissime ostendemus. Et primo aduertendum est, quod ista bona coronæ regalis conceduntur à Rege, vel antiquitus concessa fuerunt, propter seruitia & benemerita antecessorum nepotis secundum quod ex ipsa concessione apparet, & secundum tenorem legis mentalis: & cum ista bona veniant per descendentiam prædecessorum nepotis, iure hæreditario & successiuo sunt illi delata. Quod probat tex. expressus in ca. i. §. cum verò Corradus qui feud. dare pos. vbi dicitur quod licet per concess-

concessionem Regis seu Imperatoris bona aliqua alicui concessa sint, dicit tex. in ca. 1. de succ. fra. vel gra. succ. in feu. quod nepotibus & ceteris descendensibus, iure hæreditario & successiuo relinquuntur. quia sicut pater in feudo paterno & antiquo filio, præiudicare non potest. c. 1. ti. de succ. feu. ita nec in iure primogenituræ. Ex quibus patet quod licet bona per principem alicui concessa sint, cum princeps sit à Deo non immediate, sed per debitam & subalternam emanationem, secundum quod Apostolus ad Romanos loquitur: Non est potestas nisi à Deo. & statim subdit, Quæ autem sunt, à Deo ordinata sunt: nepotes seu descendentes illius habent illa iure hæreditario & successiuo. In casu verò Regis Roberti erat feudum ecclesiæ concessum, & ob id cum non tractabatur ibi de successione aui vel atavi, non fuit locus representationi. At tamen in casu de quo tractamus in dict. l. ment. tractatur de succedendo auo, in qua successione est locus representationi: quia iure hæreditario & successiuo ista bona deferuntur, ut factis probatum est. quia cum ratione meritorum illius cui bona concessa fuerunt, sibi ius quæsitum fuit iure hæreditario & successiuo habent illa sui descendentes. Quandoquidem hæreditas nihil aliud est, quam vniuersum ius quod testator habet tempore mortis suæ, ut dicit tex. in l. hæreditas. ff. de regul. iur. cum aliis infinitis similibus.

Cum

Um autem apertum sit de iure quòd prius fuit populi multitudo quam reges & regna, à Deo originem habuerunt, & quæ sunt, à Deo ordinata sunt, ideo secundum ordinem successionis in regno regulari debent bona ex eo procedentia, quia origo & sententia æquiparantur. vt in l. quotiescunque & ibi Bar. C. de decurionib. lib. x. & in l. ingenuum. ff. de stat. hom. cum aliis. Et si dicatur principem voluisse successionem regni esse vnã, & successionem bonorum coronæ ex eo procedentium esse aliam, hoc coniecturari non potest, licet per verba hoc denotantia dixisset: quia esset contra ius tam diuinum quàm humanum, vt habetur in l. 2. ff. de legib. & senat. consult. §. nouissime, vbi dicitur quòd constituto principe, datum est ei ius. & istud ius datum à populo iuri consonans & rationi fuit. taliter, quòd omne per eum cõstitutum rationale esset, & per seipsum in suammet personam mandaret de honestate executioni. Vnde notandum est, quod licet Apostolus dicat ad Rom. 13. quòd omnis potestas dominandi à Deo est: non tamen hæc naturalis est generi humano, nec in statu fuit naturæ integræ, vt asserunt Theologi in 4. sentent. quæst. 5. Nam omnes homines, vt ait Gregorius, natura æquales sumus, & omnes ex eadẽ radice originem duxerunt, ex Adam scilicet & Eua: quibus iure naturali communis est possessio, & communis omnium libertas, vt ait Isidorus lib. 5. Etimol. Sed hominum culpa exigente, sicut

ficut iure humano facta est rerum diuisio, ita & concessa est potestas dominandi. Quapropter licet ambitio dominandi Deo odiosa sit, tamen ambientium regimen ad refranandum inordinatorum hominum malitiam, & ad conseruandum vnumquodq; in sua iustitia, ac ad disponendum ciues in concordia, permissum est à Deo dominium & prouisum, vt firmat Alphar. in de planctu eccles. par. 1. art. 1. Permissum, ad punitionem malorum, prouisum autē ad concordiam & pacē bonorum. Hinc ait Apostolus in dict. cap. 13. ad Rom. Principes non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autē non timere potestatem, bonum fac, & habebis laudē ex illa. Dei enim minister est tibi in bonū. Si autē malum feceris, time: non enim sine causā gladium portat. Et licet potestas dominandi variis titulis & modis acquiratur, quandoq; iustis & legitimis, quandoq; iniustis: puta electione populi habentis libertatem sibi eligendi Dominum, aut iusto bello pugnando cōtra infideles aut rebelles, aut per legitimā successione, aut per institutionē principis vel superioris habētis iurisdictionē in eos quibus præficiendus est Dominus, vel per emptionē, permutationem, aut donationē, siue per præscriptionem bona fide factam, aut alio aliquo tali iusto titulo. Omnes tamen isti inodi legitimi, originaliter reducuntur ad cōsensum aut electionem populi. Nam primus princeps legitimus, de quo nunc loquimur, propter principatum paternum, qui iure naturali obuenit, populi consensu con-

su cōstitutus est: cuius etiam ordinatione & con-
 sensu, leges constitutæ sunt. Ex quò correlarie
 sequitur quòd non propter dominium seu do-
 minum, populus: sed propter populū dominus
 est cōstitutus. quia non Dominus populum con-
 stituit, sed populus adunatus Dominū sua spon-
 te elegit: sub cuius regimine populi autoritate
 tradita pacifice conuenirent. Quapropter Rex
 ex ipsa sui constitutione tenetur regere ad utili-
 tatem & commodum reipublicæ, cui constitu-
 tus est Dominus & Rector. Et quoties contra
 bonū reipublicæ aliquid præsumit, excedit ter-
 minos suæ potestatis: contra illud Prouerb. 22.
 Noli transgredi terminos quos posuerunt pa-
 tres tui. Et si bonum reipublicæ non querit, sed
 luerum suum contra utilitatem reipublicæ, non
 meretur dici Rex, Princeps, aut Dominus, sed
 tyrannus. Quando quidem, ut ait Thomas in
 epistola ad ducissam Brabatiæ, ideo sunt eis in-
 stituti redditus, ut ex illis uiuentes à spoliatio-
 ne abstineant subditorum. Quicumque enim
 præcepta dāt hominibus, inquit Lactantius, at-
 que vita morēsque fingit aliorū, quæro, inquit,
 debeat ne ipse facere quæ præcepit, an non de-
 beat? si non fecerit, soluta præcepta sunt. Et ob-
 id princeps ita secundum leges debet vivere, si-
 cut ex lege pendet eius autoritas. Bal. in l. di-
 gna vox. C. de leg. & ibi Salicet^o, qui dicit quòd
 de debito honestatis, princeps legibus est subie-
 ctus. Et reuocare non potest cōtractum initum
 cum subdito, nisi ex causa, quia sibi non adim-
 plentur

De uera sap.
lib. 4. ca. 23

plentur promissa, vt latè posuit Abb. in ca. no-
 uuit de iudit. & Petr. de Anchar. in ca. canonum
 statuta. de cõsti. quia etiã deus obligatur ex pro-
 missione facta, vt tradit Magister sent. loco cita-
 to per Bal. in l. i. ff. de pactis. & vt dicit tex. in e-
 pistoi. inter claras. C. de summa trinit. & fide ea-
 tho. in versi. patet igitur: Per me Reges regnãt,
 & potentes scribũt iustitiã. nihil est enim quod
 lumine clariore perfulgeat, q̃ recta fides in prin-
 cipe. Et tunc stat regula, q̃ illud nõ dicitur pos-
 se, quod cum honestate facere non possumus, l.
 nepos Proculo. ff. de verb. signif. Bar. in l. i. C. de
 mendic. val. Bald. in l. i. ff. de constit. princip. sed
 eo quod legem condidit, illi stare debet, & pari-
 bus debet iudicare nõ imperare. Quod quidem
 per Christum approbatum fuit, vt legitur in a-
 ctis Apostolorum, in quantum ibi dicitur, Cœ-
 pit Iesus facere & docere. & ibi glo. quæ dicit,
 ne similis esset scribis & Phariseis de quibus di-
 citur impropereando Matth. 23. Dicunt enim &
 non faciunt. Bene enim docere & illud non fa-
 cere, nihil aliud est, quàm se sua voce damnare.
 Debet ergo legislator, vt inquit Lactantius, &
 docere præcipiendo, & confirmare faciendo:
 quia qui præcepta dat viuendi, amputare debet
 omnium excusationum vias, vt imponat homi-
 nibus parendi necessitatem, non vi aliqua, sed
 pudore: & tamen libertatem relinquat, vt præ-
 mium constitutũ sit parentibus, quia poterant
 non parere, si vellent. & non parentibus pœna,
 quia poterant parere si vellent. Quomodo ergo
 inter-

Cap. i.

De vera sap.
li. 4. ca. 24.

De uera sap. interrogat Lactāt. poterit amputari excusatio,
li.4.ca.24. nisi qui docet faciat quæ docet, & sit quasi præ-
 uisus, & manū porrigat secuturo? quia cū ob-
 seruantia facta sit in successione regni quod est
 caput in membris etiam seruari debet: & in suc-
 cessionibus inferiorum dignitatum & maiora-
 tum & feudorum existentium intra regnum &
 quæ deferuntur primogenito, tum quia à capite
 membra discedere non decet. ut in c. cū non de-
 ceat de præscript. tū etiā quia uidemus in simil.
 quod consuetudo vicinorum in rebus dubiis, e-
 tiam quæ non sunt ut caput seruanda est si non
 est contra ius, sed laudabilis & ratione subnixā.
 c. cū olim. extra de consuet. tenet Innoe. in c.
 dilecto. de offic. Archid. Sed hic est huiusmodi,
 quia in hoc dubio multæ & fortes rationes alle-
 gantur pro nepote ex primogenito. Et non so-
 lum in regno Hispaniæ, sed etiam in alijs regnis
 obseruantur secundū Bar. Bal. & alios ut tradit
 Paul. Cast. in consil. 164. nu. 1. in præsentī causa.

40

T quod in hoc Lusitano regno de-
 cisum & clarum sit in regni succes-
 sione, nepotem secundogenito fi-
 lio præferri, apertè demonstratur
 per prædictum Dominū Ioannem
 Regem, Mentalis legislatorem, qui in eulogio
 factō per ipsum in sanitate cōstitutum, & absq;
 aliqua infirmitate, reliquit & declarauit regna
 sua ad nepotem ex primogenito peruertura, qui
 Dominus Alphonfus appellabatur, si uiuo ipso
 Rege

Rege, primogenitus Dominus Eduardus obiisset: excluso Domino Petro suo secundogenito filio. Et ultra prosequendo statuit, quod in æternum in successione regni prædictus modus obseruaretur. Quod nepos, scilicet, ex primogenito mortuo, semper præferendus esset secundogenito filio. Qui ordo & modus succedendi semper & communiter receptus fuit in mente & effectu omnium inuictissimorum Regum, hucusque hoc Lusitano regno regnantium. Quandoquidem cum Dominus Eduardus succederet, primogenitus prædicti legislatoris mentalis, cum præfecta testamenti sui patris conditione, in regni possessione fuit. Et cum obiisset cum duobus filiis & absque nepote ex primogenito, aliquam declarationem non fecit. Quo defuncto, regnavit filius suus Dominus Alphonsus, qui cum nepotem ex primogenito haberet, Dominum scilicet Alphonsum Domini Ioannis filium hoc nomine secundi, eodem disposuit ordine: quod mortuo filio suo primogenito Ioanne se vivo, regna ad prædictum nepotem ex primogenito essent præventura. Quod quidem effectum non habuit, quia suus primogenitus Ioannes in regno successit. Sed adeo scripta & sculpta fuit dicta successio in mente omnium, quod mortuo principe Alphonso ex ipso Ioanne primogenito, cum absque sobole legitima decederet, relicto tamen Domino Georgio suo filio naturali, illi nimis dilecto, illum Ducem Conimbriensem constituit: accumulando illi Ducatui, alia quam
plura

plura castra de quibus in donationibus suis potest videri. Et cum prædicta bona vinculari, statuit, illa nepoti ex primogenito esse præuentura, excluso secundo filio, si casus contingeret primogenitum in vita patris decessurum. At si dicimus de Rege celebrandæ memoriæ Emmanuele qui post prædictum Ioannem in regno successit, clarissimum est, prædictam legem mentalem in fauorem nepotis interpretatam esse. Tamē cum promulgare vellet & in lucem edere, impeditus fuit multorum litigantium precibus, qui tunc temporis super his litigabant. Ad quod legislator attentionem non tenetur habere: sed reiectis omnibus concludenter legem debet statuere, per quam litigia inter subditos rescindantur. quod supra in principio probatum est, Salomonem à Deo postulasse.

41

ET si in mente ac voluntate omnium Regum, nepos præferendus est filio secundogenito: & ita etiam per illorum testamēta est receptum in successione Regni nepotem succedendum: non est igitur dubium omnia bona ab ipso regno procedentia eandem naturam sequi debere, per iura & Doctores supra citatos. Et absque dubio etiam est, mens prædicti Domini Regis primi latoris illius legis mentalis, ut nepos semper præferendus esset, excluso secundo genito, reiectis coniecturis & iuris præsumptionibus: cum de iure standum sit voluntati ipsius

ipsius latoris mentalis legis in testamēto suo facte. vt cōmuniter habetur per tex. ibi in l. i. ff. de constit. princip. Quod ea scilicet quōd principi placuit, legis habent vigorem, & pro lege reputantur & obseruantur. Et licet hoc procedat quando illa voluntas principis est redacta in corpore iuris, vt per tex. in l. metum. §. sed quōd prætor. ff. quōd met. caus. Et post omnes concludit Iason in dict. l. i. ff. de constit. princip. nu. 10. nihilominus tamen quo ad id super quōd interponitur illa talis voluntas, pro lege obseruatur. & habetur per text. in l. leges. C. de legib. & ibi Bar. Bal. Paul. & omnes. Denique ista est cōmunis resolutio omnium scribentium quod in eo quōd princeps disponit, est lex: licet non sit generalis, nisi quando concurrat vnum ex septem requisitis positum in dict. l. leges. C. de legib. Quo sic præhabito, accedat regula posita per Paulū consultum in l. non est nouum, & in l. sed & posteriores. ff. de legib. vbi habetur quōd leges posteriores per priores recipiunt declarationem & interpretationem & priores per posteriores; quādo sunt ambiguae aut dubiae. & notatur per glo. & Doctores in l. seire leges. ff. de legib. quapropter lex mentalis recipit veram declarationem per prædictum testamentum illiusmet legislatoris per iura & fundamēta suprā deducta: præsertim cū ipsemet legislator fuerit sui ipsius interpretis & declarator: qui, non vnā sibi & suis subditis diuersam debet statuere legem; licet legibus solutus sit. vt expresse dicit tex. in

l. digna vox. C. de legib. & in l. princeps. ff. cod.
 Ideoque clarè ex his concluditur eandem fuisse
 se mentem latoris legis mentalis in dict. lege
 quam habuit in suo testamento. quòdoquidem
 licet verum sit, quòd quando illud quod prin-
 ceptis iubet, si non est redactum in corpore iuris,
 non habet vim legis generalis, sed solum parti-
 cularis, super actum, super quo interponitur: ve-
 rum est & procedit, excepto quando illud quod
 iubet est decisivum & declarativum legis dubie:
 quia tunc illa declaratio licet redacta non sit in
 corpore iuris, habetur pro lege generali, & tan-
 quam lex generalis observatur. ita concludunt
 communiter post Bar. & Bal. omnes, in l. si. C. de
 legib. Ex quo inferitur quod eo ipso quod istud
 testamentum sit lex declarativa legis mentalis
 dubie, est lex generalis inter omnes, licet redacta
 non sit in corpore iuris. Et ex eo ipso testamen-
 to demonstratur qualiter in omnibus etiam par-
 ticularibus, lex mentalis nepotem vocat, & se-
 cundogenitum excludit. Ad quod etiam facit il-
 lud quod notat Angelus post Bar. in l. hæredes. §.
 eum ita. ff. ad Trebel. Quod semper mens testan-
 tis, regulatur secundum mentem legis vel statu-
 ti, & contra. Et eum sequitur ibi Raph. Paul. &
 Alex. & ibi etiam Ripa, qui variis in locis dicit
 hæc esse communiter receptam. Si ergo in quo-
 libet particulari mentem, cum legis dispositio-
 ne confirmare præsumitur, & e converso: quan-
 to à fortiori dicere debemus in Rege faciente
 testamentum suum, cum ipsemet illius fuit legis-
 lator:

lator: nisi quod sicut in successione in illo testamento nepotem vocavit, ita pro expedito habuit per prædictam legem mentalem determinatum secundum mentem suam, nepotem præferendum esse secundogenito excluso. Quod adeo verum est & procedit, quod verba dispositiva testatoris, recipiunt restrictivam interpretationem à dispositione statuti, contra vim & proprietatem verborum, ut testatur Ripa loco ubi supra, allegans quamplures Doctores. Ex quo concluditur quod licet aliqua verba contrarium sonantia, essent in prædicta lege mentali, regulari debent per claram dispositionem testamenti legislatoris. Quod equidem vim habet viuz legis, ut supra deductum est, & habetur Deuteronomio 17. ubi dicitur quod Rex postquam sederit in solio regni sui, describet sibi deuteronomium legis, legetque illud omnibus diebus vitæ suæ, ut discat timere Dominum Deum suum, nec declinet in partem dexteram vel sinistram, ut longo tempore regnet ipse & filij eius. Et alia multa reperies in dicto cap. 17.

42

Unc quoniam ab his quæ retulimus, aliquantum §. 3. dictæ legis mentalis dissentit, aperiamus ea quæ verbis literæ continentur: ne stultorum ineptias in accusandis opinionibus sequi ac probare videantur. & per eandem legem mentalem in dicto §. tertio

G ij proba:

probabimus ordinatam esse secundum iuris feudorum disciplinam. Quandoquidem in §. illo tractando qualiter bona illa coronæ indiuisibilia esse debent inter fratres, dixit ibi dictus Dominus Rex, quod dicta concessio non veniebat concedenda ipsis vassallis inuestitis in illis bonis coronæ, & castris ad hoc ut ipsi tenerentur seruire certo modo certisque sumptibus sicut in feudo: quia volebat ipsa bona feudalia reputari, nec naturam feudalem haberent. Dicit tamen quod tenerentur ipsi inuestiti seruire quando ipse Rex iuberet. Et ad ista seruitia tantum certo modo certisque sumptibus obligatoria voluit dictus Dominus Rex bona ista feudalia non reputari. Non tamen seruitia omnino abstulit & extinxit, imò aperte dicit, quod inuestiti seruire teneantur quando ordinatum esset per ipsum. Et solummodo seruiendi mutauit modum in istis concessionibus bonorum coronæ, & eum limitauit, & limitata causa limitatum parit seu producit effectum. ut in l. cæcellauerat. ff. de his qui in test. del. & in l. in agris. ff. de acquir. rer. dom. & in ca. de cætero. & ca. ea noscitur. de sentent. excom. cum aliis vulg. Quæ quidem bona quo ad omnia alia, præter modum seruiendi, feudalia sunt, tam in successione quàm in cæteris: ut patet in omnibus titulis feudorum. Præsertim cum ista clausula in isto §. seu capitulo contenta aliquo modo ad præcedentia, nec ad sequentia adaptari nõ possit, nec referri, sed ad illam speciem tantum casus seruitij in qua loquitur. Quippe clau

Timi
 1171
 1172

pe clausula in vno capitulo seu §. alicuius legis posita, ad casum illius solum refertur, non ad alia. textus est expressus in l. 3. §. filius. ff. de lib. & posthu. & in l. penul. ff. de iniust. rupt. test. Bart. Bal. Paul. Succ. Iason. & omnes, hoc ibidem communiter firmant. Dicit enim text. in dict. l. 3. §. filius, quod quando filius exheredatur ab institutis in testamento, & inter ipsos institutos exheredatur, quod tunc exheredatus non videtur à substitutis. & si instituti hereditatem nolunt acceptare, quod causa deuoluitur ab intestato. Quandoquidem à substitutis, filius non videtur exheredatus, quia clausula illa exheredationis non trahitur ad capitulum substitutorum. & ideo clausula in vno capitulo non refertur ad aliud. Quod expressè notat Bart. in primo notabil. & Paul. nu. 2. & omnes alij nemine discrepante; & dicit Paul. vbi supra, nota. ex tex. quod quando clausula ponitur in l. vel statuto, & dubitatur an referatur ad omnia capitula legis, si continetur in vno capitulo, vel intra vnum capitulum, sicut in nostro casu, tunc nisi ad illud non refertur, & ad casum in quo loquitur in illo capitulo seu §. tantum. Et ibi dicit Bart. nu. 9. ¶ paragraphus seu capitulum legis dicitur, quando segregatio facta est, prout in nostro casu, & §. seu capitulo 3. huius legis mentalis. Quapropter clarè concluditur, quod quando aliqua clausula ponitur inter aliquod capitulum seu §. legis, ad ibi dicta solummodo refertur, & non ad alia. ex quo sequitur, quod eo ipso quod intra illud. §. ter-

tium dicitur quod ista bona feudalia non sint, nec talem naturam habere debet solum referri ad illa verba §. scilicet ad seruiendum certo modo certisque sumptibus, & non ad aliud quicquam. Quod etiā probatur per tex. ad literam quem omnes ad istum propositum allegant, in l. si ego & Titius. ff. de iniust. rupt. test. vbi clausula posita in vno capitulo institutorum, nullatenus ad aliud capirulum substitutionum refertur: licet ibi tractetur de validando testamento, in cuius sustentationem tractatur de fauore publico. tex. in l. vel negare. ff. quemadmodum testa. aper. cum aliis. Itaque vsque adeo clausula in vno capitulo posita, non refertur ad aliud, quod etiam si tractaretur de fauore publico, non extenderetur. Lex igitur mentalis, quo ad modum seruiendi tantum, corrigit ius feudorum, quo autē ad alia cetera, intracta iura feudorum remanēt in istis bonis coronæ quę proprie feuda sunt, vt satis probatum est, præsertim cum limitatum sit illud ad quod clausula illa referri debeat.

43

In confirmationem huius conclusionis, facit verissime vnum singulare, quod licet dicant Doctores, secus esset si clausula esset posita in principio legis vel statuti aut in fine: quia tunc ad omnia sequentia & precedentia referretur. Omnes tamen firman, quod ista clausula licet apposita esset in principio seu medio

dio, vel in fine legis, aut in quacunque parte ip-
 sius legis, nullo modo referri poterat nisi ad il-
 lum casum capituli in quo posita esset. & ratio
 est, quia licet verum sit, quod clausula in fine aut
 in principio apposita, vel inter duo capitula ad
 omnia refertur: secus est quando illa clausula ef-
 fet iuris correptoria & à iure exorbitans: quia
 tunc solum ad vnum casum porrigitur quantū-
 cunque generaliter posita esset. glo. est singula-
 ris cum qua est communis opinio in l. talis scri-
 ptura. ff. de legat. i. ex qua Bar. hoc notat. & cla-
 rius tenet Bar. & Angel. in l. prætor. §. erit diffe-
 rentia. ff. de vi bon. rapt. Autores etiam sunt hu-
 ius conclusionis Ant. & Imol. in Clement. i. de
 suppl. negli. ptæl. Idem firmat Paul. in consi. 393.
 & Alex. con. 42. li. 3. & Aret. in di. l. talis scriptu-
 ra. §. si. supra allegata, tria iura p̄ ista conclusio-
 ne allegat tex. scilicet in l. furti. §. mandati. ff. de
 his qui not. infra. & l. & si forte. §. hæc autem.
 ff. si seruus vend. & glo. iuncta tex. in ea. cupien-
 tes. §. quod si per viginti. de elect. in 6. Facit etiã
 optime illud quod not. Gemeus in c. cū singul.
 in verbo, ptioratibus, de præben. in 6. in quan-
 tum dicit q̄ qualitas seu clausula succedens post
 duo obiecta quæ erat proportionabilis vtriq̄,
 refertur ad proximum subiectū tãtum, quando
 si referetur ad alterum, insurgeret iurium corte-
 ptio. Denique ista est firma & communis con-
 clusio omniū scribētium. ex quibus sequitur, q̄
 cū iste. §. tertius dictæ legis mentalis & clausu-
 la in eo posita, sit correptoria omnibus iuribus

feudorū, extendi non potest, nisi in casu de quo tractatur in §. seu capitulo illo, quantuncunque clausula generalis esset, & in principio, vel in medio, aut in fine esset posita. Ad quod etiam optime facit illud quod dicit Abb. per illū tex. in ca. ecclesia vestra. de elect. vbi per illum tex. hoc idem firmat. & facit tex. cū glo. in l. nauta. §. ff. naut. cau. stab. Et ideo satis ample probatū remanet, per ius civile & canonicum, quod omnia iura feudalia locum habent in istis bonis coronæ, quæ quidem propriè feuda sunt. excepto in illo casu. §. 3. legis mentalis: scilicet quantum ad modum seruiendi. Et cū satis probatū sit, bona ista coronæ feudalia esse, & probet tex. etiam expressus in vsibus feudorum in titu, quis dicatur Dux, march. & comes. Videndum restat vtrum in successione feudi nepos representet personā sui patris præmortui. Et profecto nulli dubium in hoc, quia iura expressa sunt in tit. de success. feu. ca. 1. in princi. & in tit. de success. frat. & gra. succe. in feu. ca. 1. & ibi glo. & Doct. Bal. & Aluarot. qui dicunt hoc esse indubitatū, nepotem scilicet omnino personam sui patris in feu. success. representare. Quamobrem absq; dubio sumus, cū clare probatum sit, bona ista coronæ feudalia esse, in quorum successione nepos personam sui patris representat sicut in hereditate, prout singulariter dicit glo. in d. e. r. de success. frat. vel grad. succ. in feu. quod omnes scribentes ibi asserunt. Et ideo nepos omnino in istis bonis coronæ suo patruo præferri debet

in suc-

in successione, sicut eius pater si viveret præferretur. Quādo quidem vsque adeo eius personam repræsentat, quòd licet ipse nepos natus non sit tempore mortis sui patris, sufficit tamen si sit cõceptus & in vtero matris suæ coagulatus. Nā vt Plutarchus in vita Lycurgi, & Iustinus lib. 3. asserūt, cū Polydectes regnasset post mortem patris aliquo tempore: quo quidem mortuo, cū ignoraretur vxor illius prægnans esse, regnauit & ipse Lycurgus: sed postquam resciauit viduam fratris prægnantem esse, continuo declarauit regnum pueri esse, si quidem mas foret: principatum verò ipse tanquam tutor moderatus est. Accidit autem vt ipso cum principibus cõnante marem pareret: ministri autem ad eum infantem deportarent: quem ille suscipiens ad discumbentes dixit, Rex natus est nobis o Spartiatæ, cūque Charilaum nominauit. Si autem Lycurgus sui fratris filium in vtero matris suæ genitum in hæredem recognouit, licet ipse in possessione regni erat: & cū in mundo natus fuit, statim in regnum illum sublimauit, desistendo à regno quod ipse possidebat: quid in iam nato tempore mortis possessoris fiet? cū verè & realiter tunc personam sui patris repræsentet cū de eius commodo tractetur. tex. est expressus de istamet successione loquens in §. ita demum versic. posthumi quoque, Instit. de hæred. quæ ab intest. defer. & melior tex. & tibi glo. & doct. in l. qui in vtero. ff. de stat. hom. cum aliis quampluribus. Ideoque parentes non possunt

sunt liberos sine causa priuare sua legitima, etiã nondum natos: vt constat ex tit. ff. & C. de in off. test. & ff. de lib. & posthu. & C. de lib. p. et. & id obtinet in nascituris, nedum ex iam natis, quando & qui post testamentum nascitur, rûpit testamentum in quo præteritus est. l. posthumus, ff. de lib. & posth. & l. 1. & 3. ff. de iniust. test. & l. 1. 2. & 3. C. de posth. hæ. instit. cum simil. nec potest nondum natus ex hæredari cum nulla subesse causa possit. l. si quis in suo. C. de in off. test. tradit Bald. consil. 350. nu. 4. vbi dicit quod statim quod est in utero causaliter, licet non formaliter, pro nato habetur.

44

Rdiamur itaque denuo à communi filij nomine vt ipso capite destructo, facilius nobis aditus pateat ad excindendum omne corpus: & omni errore sublato, veritas patefacta clarescat. Quippe quæ peracta est, ni fallor in §. 2. magna & difficilis suscepti operis portio, sed maiestate cœlesti suggerente nobis dicendi facultatem, inueteratos depulimus errores. Quandoquidem licet in 2. §. dicat dicta l. mentalis, quod talia bona per possessoris eorum mortem filio suo legitimo masculo remaneant, qui ex eo maior remanserit: & in dict. §. 3. dicat quod integraliter habeat illa filius masculus maior & legitimus ex illo qui moritur qui castrorum possessor fuit. Quæ quidem verba huius legis mentalis, pro filio fortiora videtur: cum ista

de §. 2.

ista dictio, ex, secundum iuris dispositionem casum immediatū denotet, vt est tex. in l. ex placito. & ibi Bar. cū aliis. C. de rer. permu. Quid ergo dicemus, nisi errare illos qui istam dictionē, ex, simpliciter dixerunt denotare causam proximam & immediatam? cū multoties denotet & significet causam remotam & longinquam, vt est tex. in l. i. §. ex incendio & ibi. Bart. quem omnes sequuntur. ff. de incend. ru. naufr. tenent Doctores in l. non dubium. C. de legib. vbi omnes dicunt quod nō de necessitate debet ista dictione, ex, denotare causam proximam & immediatam Et licet dictio, ex, semper causam proximā & immediatā denotatet, in casu de quo tractam⁹, nepos immediate ex corpore aui dicitur nasci. ita tex. in expresso nostro proprio casu, in l. Lucius la. 2. ff. de her. instit. qui tex. in expresso dicit qd nepos ita vocatur natus ex corpore aui, sicut ipsemet filius: & ita immediate pcedit ab auo, sicut à patre. Si ergo in aliqua lege ptout in l. mentali, fiat mentio de filio nato ex possessore maiorat⁹, intelligitur nepos fili⁹ filij p̄mottui, sicut fili⁹ ipsius possessoris. facit tex. in l. i. C. de cōdit. miser. & ibi Alciat. & Bal. vbi dicūt qd in nepote est sanguinis cōtinuatio, & immediate dicitur fieri, qd per rerū naturā cōtinuatiue vnū est & idē. & rursum idē Bal. i. l. imperialis. §. his illud, ad fi. C. de nupt. & in c. i. col. i. versi. sed immediate de eo qui sibi vel h̄ered. suis. & in c. i. §. filia. in fine. & ibi quoq; Aluatot. & Alex. col. 4. ti. de succ. seu. & Steph. Bett. cō. 302. visis copiis. colu.

*de ditione
ex*

Adde tex singul. cū ibi not. in cap. Adā. & ca. mulier. 33. q. 5. & ca. nec illud. eod. ibi unū fontē generis humani.

colu. 3. lib. 3. vbi adducit illud Matth. 1. Ioram autem genuit Oziam, veluti Ozias dictus sit genitus ex Ioram: quanuis inter vtrunque fuerint Ochozias, Ioas, & Amazias. vt patet ex lib. 4. Regum. ex quib⁹ infertur dubium istud tolli ex tenore regiz concessionis qui inspiciendus est. vt in cap. porro de priuileg. l. si ita stipulatus. §. Chryzogonus. ff. de verb. obligat. & l. si quis stipulatus sit Stiehum. de fideiuss. l. fideiussores. §. pro Aurelio. Sed ex tenore & ex verbis dictæ concessionis manifeste apparet quod Rex voluit filium primogeniti cundemque nepotem debere præferri filio secundogenito. Dicunt enim verba, suus filius maior quem de legitimo matrimonio habuerit tempore mortis suæ ex linea recta. Vbi notandum est, quod filius suus maior, sanè intelligendo, non possunt intelligi, nec locum habere nisi eo casu quo filius maior de quo primo fuerat locutus, præmoriatur viuente patre ad quem sermo legis dirigebatur. arg. ff. de lib. & posth. l. Gallus. §. 1. in tex. & glo. per Doct. & Paul. Ca. in consi. 164. in præsentī causa, nu. 2. Et manifeste patet quia si superuiveret patri, Rex voluit quod ipse solus hæreditaret, non autem filij eius vel alij filij minores, vnde esset cōtradiçtio in verbis, quã euitare debemus. arg. eorum quæ not. Cy. in l. cum falsa. C. de iur. & fact. ignor. in fi. & Bart. in l. fin. §. idem quæssit. ff. de condiç. indeb. Et si dicatur quod etiam si superuiuat locum habeant dicta verba: responderetur quod in dict. casu, præfata verba superflud apposita sunt

sent. Quia tunc si filius maior superuixisset & sic successisset, & postea relicto filio decessisset, nõ esset dubium quod ad filium trãsmisisset excluso fratre. vt tradit in propriis terminis Paul. Castr. in consi. 164. num. 2. dicens, quòd certum & indubitatum est, quòd eo casu quòd filius maior seu primogenitus superuixisset relicto filio: ex eo verba prædicta deberent intelligi, quòd ille deberet præferri in succedendo patri suo, filio maiori seu primogenito, aliis filiis minoribus fratribus patris sui. Quia sic est de iure: & verba, cum fieri potest, intelligenda sunt secundum ordinem iuris, & ad illum sunt redigenda. ff. de iur. dot. l. sed hoc nisi, cum sua glo. & l. 2. in fi. ff. de adim. rer. ad ciui. per. Sed si fili⁹ maior seu primogenitus decederet post mortem patris, non relicto filio, tunc succederet secundogenitus. Quod etiam patet ex verbis legis mētalis dum dicit filius maior ex eo qui moritur, & in omnibus §§. dum dicit ex recta linea, & dum dicit gradatim vnum post alium, idest filius aut nepos, vt postea probabo. Quandoquidem nepos ex primogenito est per rectam lineam, sed frater per indirectam & transuersalem. vt tradit Paul. Cast. in dict. consil. 164. Et si ita est in casu isto, quòd quando filius maior decederet post mortem sui patris relicto filio: ipse filius præferretur patruo secundogenito. Et istud non est dubium, vt dictum est, tam de iure, quàm de intentione concedentis, quæ creditur esse conformis iuri. Præsertim cum ius ciuile iuri diuino conso-

nans, sit in propriis terminis. & ius diuinum potētius sit quā ius humanum tam ex potestate statuentis, quā ex æquitate statuti, vt tradit Baldus omnium rerum vberrius fons, in l. 1. in 2. lectura. ff. de const. princip. O misera obliuio omnium nostrum qui nesciamus dicere consultus Sceuola in dict. l. Lucius. la. 2. quod quidam testator fratrem quem habebat hæredem instituit, & voluit quod si frater ille institutus decederet sine filiis ex se natis, hæreditatem ad certos substitutos perueniret. Et ibi dicit tex. quod si frater iste habeat liberos, conditio substitutorum defecta remanet. Ex qua decisione clarè concluditur quod quicumque descendentes ex illo fratre dicuntur nasci ex illo: quia appellatione liberorum, vt supra dictum est, comprehenduntur quicumque descendentes. tex. & ibi omnes in dict. l. liberorum cum aliis supra al leg. quæ tene mente. itaque, licet ista dictio, ex causam proximam & immediatam denoter, tamen in casu de quo loquimur, ita dicitur nepos nasci ex corpore aui, sicut pater suus. per tex. in dict. l. Lucius. quia ibi dicitur si sine filiis decederit ex se natis. & tamē ibi sub illis verbis comprehenduntur nepotes & cæteri descendentes. Sequitur quod de propria significatione vocabuli illius dictionis, ex, comprehenditur nepos. quem tex. ad propositum allegat Paul. Castr. in consil. 159. vbi dicit quod non est qui ad illum tex. respondeat. Quem refert & sequitur Succ. in dict. consil. 252. nu. 46. & 47. & Andr. Tiraquel,

in dict. tract. de de primog. 9. 40. vbi multa allegat. in. nu. 33. quæ faciunt vt filius primogeniti natus sit ex corpore aui: vsq; adeo, quod ex persona & qualitate patris habet quod ex sua habere non potest. vt videre potes in dict. q. 40. nu. 36. per Domi. Tiraquel. Et ratio huius est, quia immediatum dicitur, quicquid per naturam continuatur. Et hinc venit secundum Succici. quod omnes dicuntur descendere ex corpore Adam, per iura, per eum ibi, & per fundamenta suprâ deducta. Adde tex. ad literam cum ibi not. & ibi per glo. & August. in ca. hæc imago. 33. quæst. 5. quia sicut à Deo processerunt omnia, sic ab Adam, &c. Quod tenet etiam Bal. in consil. 386. vbi dicit quod ius naturæ eius dignitatis hic sunt vnum & idem, vel saltem inseparabiliter connexa, sicut sol & splendor. Cum igitur, inquit ibi Bal. nepos sit splendor patris sui, & figura substantiæ eius: & ex caduce patris, vna caro cum illo est, sicut nos sumus omnes vna caro cum Adam: cum ab ipso tanquam à fonte genituræ sumus deriuati: & tanquam à quadam massa. nam pater, vt ait Lactantius li. 4. ca. 19. quasi exuberans fons est, & filius tanquam defluens ex eo riuus. ille tanquam sol, hic quasi radius à sole porrectus. Et sicut nec riuus à fonte, nec radius à sole, quia & aqua fontis in riuo est, & solis lumē in radio: æque nec vox ab ore seungi, nec virtus, aut manus à corpore diuelli potest. Et rursus ibidem quicquid est in patre, ad filium transfuit, & quicquid in filio, à patre descendit.

Sicut

Sicut ergo, inquit Baldus in dicto consil. 386: quod est de massa videlicet eius pars, nō est realiter distinctum ab ea, ita nepos nō intelligitur quid realiter distinctum à patre suo, allegat ad hoc. Bald. l. fi. C. de impub. & aliis subst. & ut ibi dicit Bal. hic non agimus de forma distincta hominis quæ est anima, sed de communicabili materia, quia eadem natura est patris & filij. Et nos sumus hic in materia geniture, ergo cōmittat ea quæ sunt primogeniture, sicut ex eadem vire est vitis & propago seu germen. Ex quibus Bal. cōcludit, quod nepos est primogenitus, & primogenitus debet dici in virtute generationis quæ à patre derivatur in ipsum nepotē, & ista, inquit, est ratio naturalis. Notat hoc idem in proposito Ludouic. Rom. consil. 148. & quod nepos immediate dicatur nasci ex corpore aui, firmat Ripa. in c. 1. de leg. & long. consuet. nō. 37. & 39. per fundamenta de quibus per eum. Denique de necessitate iuris, nepos dicitur verè nat⁹ ex corpore aui immediate per iura suprā relata. Ex quibus concluditur, fundamentum istud ad nihilum esse redactum, imò nepos ita dicitur primogenitus ex corpore aui, sicut eius pater si viveret. Et in consequentiam excludit patrum in successione ipsius maioratus stante dispositione legis mentalis, quia illi paragraphi intelliguntur secundum illius legis substantiam, & illud quod in perfectione declarant, filij scilicet vel nepotis. Et in defectum nepotis primogeniti, consequetur maioratum filius secundogenitus.

Adde Hieronymum in Danie. ca. 5. b.

tus. Sed interim quòd nepos filius primogeniti vixerit, nunquam intelligeretur vocatus secundogenitus. Et quanuis in dictis paragraphis filius vocetur, clarum est in iure, & sæpius dictum est, quòd nepos ita vocatur sui aui filius, sicut ipsemet filius, & auus ita vocatur pater, sicut ipsemet pater, cum nomen liberorum commune sit filiis & nepotibus. Quod satis ample probatum est, quando discussum fuit quid erat filius, & quid erat nepos, & quid pater & auus, quod iterum atque iterum tene mente.

45 **L**ibet hoc loco illorum reprehendere vanitatem, qui dum volunt contra nepotem ostendere decisionem tex. in l. si. C. de natur. lib. vbi dicitur quòd quòdo in aliqua lege fit mētio de filio cum certa qualitate, nunquam appellatione filij comprehenditur nepos. Quem tex. ad hoc not. Bar. in dict. l. liberorum. nu. 6. versic. item prædicta. ff. de verbor. sig. multa colligunt in quibus oculi falluntur: inter quæ illud etiam quòd furiosis & ebriis omnia duplicia videantur. Et cum lex dicat filius maior qui eo tempore fuerit consequetur bona illa, vellēt fortasse dicere quòd in illis verbis stat qualitas ista eo quòd dicit, maior, & quòd ideo non potest comprehendi nepos, eo quòd nominatur filius cum qualitate, per dict. tex. in dict. l. si. C. de nat. lib. & per theoricam Bar. in dict. l. liberorum quem omnes sequuntur. Quod etiam nihil

H facit

facit ad casum, licet istud fundamentum aliquid coloris videatur habere. Quandoquidem in dicta l. si. dicit Imperator quod licet statutum erat patrem naturalem filio naturali relinquere non posse, nisi certam partem bonorum, tamen dicit ibi textus quod bene relinquere posset nepoti ex ipso filio naturali omnia bona. Ecce quod statutum in filio naturali seu spurio non habet locum in nepote: quia quando lex mentionem facit de filio cum aliqua qualitate non comprehendit nepotem. & qualitas in filio erat, quia spurius seu naturalis: & dispositum in filio respectu qualitatis, non videtur dispositum in nepote ex eo. Sed hoc tantum evenit, quia est quid favorabile ipsi nepoti, & in materia favorabili licitum est extendere casum extra proprietatem verborum. cum de propria significatione huius nominis, filius, comprehendatur nepos. Tamen si ibi tractaretur de minore parte relinquendo nepoti quam filio, illa extensio non fieret. Quod notat Baldus ibi ex textu. ea enim subsistente. quia quando in illo textu tractatur de favore sobolis legitime æquiparatur nepos naturalis suo patri etiam naturali: sed quando tractatur de filio naturali respectu qualitatis odiosæ inhzrentis sibi, tunc nepos non comprehenditur. Tamen si tractaretur de qualitate filij favorabili, tunc nepos ex eo recte comprehenditur, secundum rationem decidendi Bartoli & Baldi & omnium ad illum textum. Et quod hæc conclusio vera sit, quod

quòd lex scilicet menciónem faciens de filio cum qualitate fauorabili comprehendat nepotem, tenet Bartolus, Paulus, & omnes in l. is porest. ff. de acquirend. hæredit. vbi dicunt, quòd qualitas illa primogeniti, quia maior natus & primogenitus, iniecta inclusiuâ & exclusiuâ alterius filij minoris comprehendit nepotem ex primogeniro, & in illum transmirtitur. Notat hoc idem Ioannes Andreas in regula sine culpa de regul. iuris in 6. Ergo lex illa finalis de natur. lib. intelligitur secundum iuris dispositionem, quòd nepos appellatione filij non comprehenditur, quando filius nominatur per legem respectu alicuius qualitaris odiosæ, secus verò quando filius nominatur per legem respectu alicuius qualitatis fauorabilis. quia tunc venit nepos expressè ex propria significatione vocabuli. Et pater in filium recte transmittit qualitatem illam fauorabilem primogenituræ ad excludendum filium secundogenitum in maioratus successione. Ex quo sequitur, quòd decisio illius l. final. C. de natur. lib. pro nepote facit contra filium, quia vera & communis ratio decidendi ad illum tex. est, quia ideo nepos non comprehenditur ibi, quia qualitas sui patris odiosa erat, id est Spurius: & succedere non poterat nisi in cerra parte bonorum. Sed quando lex nominaret filium respectu alicuius qualitatis fauorabilis, prout in casu nostro, tunc nepos recte comprehèderetur. Quandoquidem in odio-

sis, appellatione filij non continetur nepos, si ratio odij quæ erat in filio cessat in nepote.

Licet tam aperta & clara atque communis ratio iuris non esset, & nomen filij ad nepotem adaptari non posset, sufficiebat solum corpus, caro & sanguis: quia, ut supra probatum est, pater & filius, idem corpus, & una eadèmq; substantia, caro & sanguis sunt: & si in nomine dissentiamus, verù de corpore constet, nulla dubitatio est, quin valeat emptio & venditio: nihil enim facit error nominis, cum de corpore constet. ut est tex. ad literam, in l. in venditionibus. ff. de contrahen. empt. Sed talis nepos vere primogenitus appellari potest, quia ad hoc ut aliquid dicatur verum, sufficit quod habeat aliquid veritatis mixtum, ut in l. quid tamen. ff. de contr. empt. Et ut aliquid dicatur extare, sufficit aliquid quantumcunque modicum ex illo extare. l. domum. versi. si vero quantaunque pars. ff. eodem. & l. si cui usufruct. in solæ. ff. de usufru. Præsertim cum ad hoc ut verè primogenitus dicatur, nepos vsque ad nomen habeat. Nam tanta est filij & patris identitas, quod à patre in filium videtur esse quædam continuatio domini, ut etiam viuo patre, filij quodammodo domini rerum & iurium paternorù esse censeantur. Imò nec distinguitur pater à filio, nisi nota per quam distinguitur genitor ab eo qui est genitus, ut in l. in suis. ff. de liber. & posthum. quod

quod not. Bal. in l. quotiens. C. quando nō pet. par. pet. accresc. colu. 12. nu. 32. vbi ad literam dicit quod non videtur mortuus, qui similē sibi relinquit post se: est enim pars sui corporis præsens. l. cum seimus. §. fi. C. de agr. & censit. lib. 11. quem tex. ad hoc aureum dicit Bal. consil. 234. decretum magnifici. col. 1. li. 1. & ex eo. not. Bart. quod si ex statuto nō alibrati non debent audiri, nec in ciuilibus, nec in criminalibus, certe libra patris proderit filio. Atque etiam si statuto absentes non potiantur priuilegiis ciuitatis, satis est patrem in ciuitate esse, vt filius absens priuilegiis potiatur, perinde ac si præsens esset. & sequitur Roman. in l. 1. §. domini. & l. 2. ff. ad Silanian. & Paul. Cast. consil. 110. super primo quaesito. co. 2. tradit dom. Tiraquel. in repet. l. si vnquam. in princ. nu. 15. sed quis hunc. C. de reuoc. donat. Et ex diuerso per illum tex. cōsultit Angel. cōsi. 261. statuto ciuitatis, quod non videtur abesse à ciuitate qui in ea filios relinquit qui sunt pars corporis ipsius: nec tantum filius est pars corporis patris, sed vterque pater & filius sunt tanquam vnum corpus vnāque persona, vt asserit tex. in dict. l. fina. C. de impub. & aliis subtit. quem multum commendant omnes Doct. ibi, inter quos Bal. ad fi. dicit quod id quod vnus habet, censetur & alter habere. & Angel. etiam ad fi. quod habitatio patris, censetur habitatio filij ad consequendum beneficium vel priuilegium, ad quod quidem consequendum requiritur habitatio. Quod etiam voluit Bald. in

l. 1. §. illud. C. communia de manumiss. Sunt inquam pater & filius vna caro. §. hac authoritate 35. quæst. 3. cuius authoritate affirmat glo. in ca. studeat, in verbo, sui. § 4. distinct. & in ca. super eo. extra de test. quod pater & filius censentur vna persona. Atque etiam glo. in c. tibi domino, in verbo, & iuuare, in fi. 63. distin. quæ ex hoc dicit, quod in patre & filio sufficit reuocatio mandati, & si de ea certior nõ factus sit man datarius per l. si pater. ff. de manu. vind. & alia glo. in ca. 4. de pœniten. distinct. 3. Caro. Flor. in clementina l. colum. 4. de rescript. quib⁹ concit quod apud Saconem historix Danicæ lib. 7. dicit Sinaldus, suos ipsius liberos à se non esse diuersos quem suæ generationis autorem habuerunt, seque ac filios vnus hominis loco esse censendos, quibus veluti vnum corpus à natura tributum videatur. *Quandiu enim, vt inquit Baldus in dicta l. quotiens, viuit vita feudi, nõquam intercidit, nec ad proprietatem redit, quia viuere viuentibus est esse, & posito aliquo inesse, nulla sequitur priuatio.* X. colu. qui feud. dat. poss. cap. 1. §. cum verò Corradus. & de gra. succ. in feu. ca. 1. quod etiam firmat Succ. in consil. 31. 1. patt. nu. 14. quia natura, vt dicunt naturales, est qualitas innata à principio generationis, ex qua virtus actus proficiscitur & semper in esse videtur. & habetur cap. 1. de feud. tenet etiam Bal. in procem. feud. 4. diuisione. Quapropter in omnibus aliis creaturis, vt inquit Chrysofostomus, docuit nos beatus Moyses modum formationis

formationis

ad ord. ho.
q. ff. de p. pe
nnt.

mationis dicendo, Dixit Deus, fiat lux, & facta *Genes. 2.*
 est lux: fiat firmamentū, congregetur aqua, fiant
 luminaria, germinet terra herbam foeni, produ-
 cant aquæ reptilia animarum viuētium, & pro-
 ducat terra animam viuentem, & verbo omnia
 firmata sunt. Sed in formatiōe hominis, inquit,
 Et formauit Deus hominem puluerem de terra,
 & inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, fa-
 ctusque est homo in animam viuentem. Vide
 quomodo verbis, inquit Chrysolto, quæ nostræ
 paruitati congruunt, vsus est: simul & modum
 formationis & in formando potentiam do-
 cens, & quasi, vt humano more dicam, mani-
 bus Dei ipsum formare depingit. sicut & alius
 Propheta inquit, Manus tuæ fecerunt me, & *psal. 10.*
 plasmauerunt me. Nam si imperasset simplici-
 ter ex terra hominem, nōne productus fuif-
 set? sed vt modo quo formauit, continuo me-
 moriis inculcaret, vt non supra quàm oportet
 de nobis sentiremus. Hic exclamare iuuat pul-
 chrum illud beati Dauidis dictū. Quis loquetur *psal. 105.*
 potentias Domini, & auditas faciet laudes eius?
 quia de puluere tale animal produxit, & tanto
 honore venustauit, tantisque beneficiis statim
 ab initio prosequutus est. Vide etiam in hoc ip-
 so differentiam inter hoc admirabile rationale
 animal, & cæterorū irrationalium creationem:
 de illis enim, inquit, quod supradictū est, Pro-
 ducant aquæ, & prodierunt ex aquis animantia
 animata: sic & de terra. De homine autem non
 sic: sed prius de terra corpus formauit, & postea

vitalis illi virtus datur, quæ scilicet animæ est substantia. & idcirco de brutis dicebat Moyses, Sanguis eius anima ei⁹ est. In homine autem substantia quædam est incorporea & immortalis, multo interuallo corpus excellens: & tanto, quanto corporeis præminent incorporea. Quod & ipsa natura manifestūfacit, quia quod insertum est, facit poma suæ speciei, non poma radicis. & hoc est ex lege naturæ, quæ vnumquodque generat tale, quale ipsum est. & ob id causa naturalis transit in nepotem qui ex semine patris producit, & in quo nomē patris perpetuatur. Et sicut corpus patris partim in filium transfunditur & propagatur, ita effectus ætatis & primogenituræ inceptus in patre, etiam trāsfunditur in filium: vt quemadmodum patet exclusisset secundogenitum, ita & filius qui est eadem persona & eius locum ingreditur vt supra ostensum est, iure propagationis & repræsentationis etiam excludit. Quamobrem fundamentalis ratio Alexan. confutatur, in quantum dicit quod ideo secundogenitus admittitur, excluso nepote primogeniti, quia ipse secundogenitus est maior ætate. quem refert & sequitur Decius in consil. 1.4. part. in causa Domini Rodorici Lobo, inducendo dicta Alexandri ad legem mentalem, in quantum dicit quod bona illa coronæ habebit filius maior qui ex possessore remanserit tempore mortis suæ. Quippe cum per ea quæ dicta sunt, constet ætatem patris huius nepotis esse considerandam in successione aui, non est dubium

dubium quin ipse nepos admittatur habito respectu ad ætatem sui patris, quæ omnino & per omnia repræsentat in ista successione, excluso secundogenito. Nam aliter si secundogenitus patruus nepotem ex primogenito excluderet, esset nepos multo deterioris conditionis quàm filius: quod esse nõ debet; vt probat tex. in l. maximum vitium, versic. sancimus, ibi & hoc non solum. C. de lib. præt. vbi nepotes ex filiis deterioris conditionis esse non debent, quàm ipsi filij: prout illum tex. ponderant Bal. & Paul. Cast. Corneus, & recentiores.

47 **E**T inquantum ipse Decius in consil. tenet quod nepos repræsentat personam sui patris priuatue & nõ trãsmisive, & sic venit ad succedendum suo ex propria persona, & non ex persona patris, & ideo, inquit, non consequitur ius primogenituræ quod erat in patre. Ad hoc fundamentum satis superque responsum est. Sed vt magis in specie responsum detur, sciendum est quod illa opinio licet sit Bartoli in l. 1. §. si sit filius. ff. de commu. cum emancip. lib. non est vera: quia glos. Accursij ibi, prout ipse Bart. refert, tenet contrarium. & de iure Lusitanix regni maioris autoritatis est glo. quã Bart. vt testatur ordinatio lib. 2. tit. 5. Præcipue cum opinio glo. sit magis cõmunis contra Bart. vt asserit Succii. in dict. consil. 252. nu. 27. Idem tenet Ioan. Andr. in rubr. de seu. Bal. in l. si emancipati.

cipati. C. de collat. quos sequitur Salicetus post Rainel. de Forni. in l. illam, eodem titu. quia vere & realiter nepos subrogatur loco sui patris, cum eisdemmet qualitatibus quas simul habebat pater. Quandoquidem nepos verè & realiter sine aliqua fictione, est caro patris augmentata, imago & figura eius prout suprà dictum & probatum est, & pater nō dicitur mortuus, eo quia viuit in filio. Hic enim accipimus primogenitum, prout est ex radice parentis, & ex massa ipsius. l. pronuntiatio. ff. de verb. sig. cum aliis. Et vt integraliter omnia fundamenta Decij deleantur, videndus est omnino Succ. in dict. consil. 252. à quo subtraxit, nō addito aliquo verbo. & ipse Succ. adeo euidenter respondet, q̄ nemo est qui dubitet nepotem admittendum secundogenito excluso. Et quia fastidiosum reputo referre confutationem fundamentorum Decij positam per Succ. dict. consil. ad ibi videnda remitto. & ibi videbitur qualiter Decius omnia à Succ. transulit ipsum sub silentio relinquendo. Quapropter nullam auctoritatem hac in parte præstare Decio debemus, cum sua intètio fundamentis adeo cōiunctis fundatur. Et miror quo ore seu qua fronte ausus fuit illa transferre asserendo partem cōtrariam illius subtilissimi Succ. à quo subtraxit. Et in quantum ipse Decius allegat Bal. in l. ex hoc iure. ff. de iust. & iur. pro filio, & refert quod ibi dicit Bal. esse scilicet quasi hæreticum disputare de ista q. eo quia per clementinam pastoralis. est decisum, pro filio. Illud autè fateor, quòd

quòd in aliis successioneibus collateralium seu transuersalium quàm fratrum & filiorum fratrum forte nõ haberet locum ius primogenituræ quod per repræsentationem inducitur, vt pote cum repræsentatio de iure communi non habeat locum, nisi in linea directa in infinitum. Et ita in specie nostri casus, videtur voluisse Batto, in dicta authen. post fratres. C. de legitim. hæred. nam nepos succedit, inquit, in locum patris sui tantum, quando tractatur de successione aui vel patris, secus in successione aliorum. per tex, ibi. Ob idque dicit Romanam ecclesiam pronunciaſſe in regno Neapolitano pro Rege Roberto contra Regem Vngariæ, qui erat nepos Caroli primogeniti, vt sæpius dictum est. & hoc sequitur Raph. Co. in l. cum ita. §. in fideicommissio. ff. de legat. 2. & ipse Decius late, consil. omnium. 1. & iterum consil. 127. lib. 5. Alex. consil. 204. col. 3. lib. 2. & consil. 129. colu. 2. Præsertim cum in eodem loco dicat Bald. nepotem præferendum esse excluso secundogenito. & etiam dicit quòd nescit an Papa Bonifacius determinauerit veritatem in Clementina pastoralis. quia ibi sunt quædam dicta quæ sapiunt veritatem iuris, & quædam nõ. & quod Papa ibi fuit magis partialis quàm apostolicus. & in illa clementina pastoralis. erat feudum ecclesiæ vbi non erat locus repræsentationi, sed ex cõcessione dominica per rationes supra deductas, per quas nostra quæstio decisa remanet per legem metalem
& per

& per iura feudorum quæ supra retuli quando probavi bona ista coronæ feudalicia esse per expressa iura de quibus ibi per me.

48

Vod ad præsentem disputationem pertinebat, ostendi: reliquum est, vt afferam rationes quibus fundamentalis ratio legis mentalis omnino declaretur, in quantum dicit verbum illud suus filius maior, quod pronome suus, intelligi debet fratris, scilicet, de quo locutus fuerat ex quo ad aliud relatio fieri non potest. l. 1. & 2. ff. de lib. & posth. & non verbis modo, sed etiam exemplis ex verò petitis, vera esse, quæ à nobis dicuntur, ostendemus. Quod ex ponderatione verbi patet, necessarie nepotē ad successionem vocatum esse secundogenito excluso: quia istud nomen maior significat illum quē nemo præcedit, cū idem sit quod primogenitus seu primonatus. Nam vt ait Iurisconsultus in procem. ff. de ver. sig. in reliqua, quod primum est, aliud ante se habere non potest. Ob idq; Græco vocabulo *πρῶτον* nuncupatur, quia nihil est anterius. facit l. proximus. ff. de verb. signific. tenet Bald. in l. cum antiquioribus, col. 6. C. de iure delib. Idem tenet Barba. consil. 10. vol. 2. col. 8. & Abb. consil. 85. 1. vol. 2. col. 2. dicens quod si testamentum vel alia scriptura faciunt mentionem de maiori filio, debent intelligi de primogenito. Et mos est diuinarum scripturarum vt primogenitus vocetur qui primo natus est

est: non ille quem fratres sequuntur, vt ait Hieronymus, & probat tex in c. Ioseph. de verb. signific. quia nomen istud maior, est comparatiuus, vicem habens superlatiui, qui habere non potest aliquid supra se. vt in l. vbi autem non apparet. ff. de verb. obli. tenet Bar. in l. qui duos. ff. de rebus dub. Et non sermonis res, sed rei est sermo subiectus, vt ad literam dicit tex. in c. intelligia, de verb. signi. Et nihil obstat narrandi diuersitas, vnde eadem dicuntur, ca. nihil. eod. tit. Quia primus non solum is intelligitur qui ante aliquem est, sed etiam is ante quem nemo sit. vt. ff. de vulg. & pupil. subst. l. ex duobus cum aliis ex quibus infertur quod dum lex dicit, suus filius maior, vsque ad trinepotem voluit discedere de maiore natu: cum de natura dictionis, eius, sit quod referatur ad proximū subiectum, vt not. glo. in c. accedens, el. 2. vt lit. contest. tradit Paul. Castr. in dict. consi. 164. lib. 2. vbi idem dicit, Si statutum loquatur de maiore, per iura per eum ibi.

49 **H**oc præhabito apparet euidenter quod nomen istud filius maior, comprehendere secundogenitum nullo casu potest, eo quia maior non est, sed minor: nec primogenitus, sed secundogenitus: præsertim quia quando lex dicit suus filius maior, illico nepos primogeniti intelligitur in defectu patris sui: quia suus sua suum denotat dominium. Bart. in l. quintus. §. argento. ff. de

ff de aur. & arg. leg. tenet Succ. in consil. 92. ¶
 par. versi. 2. circa princ. Et ponitur quandoque
 pro proprius: vt velle suum cuiq; est, habetque
 hoc pronomen suum, vocatiuum, vt si dicā de-
 fendite Cæsarem o amici sui. Et dicimus etiam
 suus est illius mos, sua est istius natura, suus est
 Aristotelis modus, suum Platonis genus. Et vt
 dixit de suo filio maiore. & dominium denota-
 uit, dicendo, suus, illico primogenitus, qui suus
 filius maior fuit, dominium obtinuit in nascen-
 do, prout supra ostensum est. Et cum natus fuit,
 etiam secundogenitus exclusus fuit: & vt semel
 exclusus à primogenito, exclusus remanet du-
 rantib; reliquiis eius, id est nepote filio primo-
 geniti. quia sicut reliquiæ prioris tutelæ, exclu-
 dunt sequentem tutelam. vt in l. l. C. de testam.
 tutel. ita reliquiæ primogenituræ, debent se-
 cundam genituram excludere. quia vt dicit Bal-
 dus in dicta l. cum antiquioribus, primogeni-
 tus etiam in vita patris habet quædam iura quæ
 naturaliter primogenita appellantur, & quæ-
 dam iura consequitur post mortem patris, vt
 ius succedendi. Præsertim cum statim quod di-
 ctum fuit in illis §. 2. & 3. suus filius maior, ad-
 didit & dixit in §. 4. quod si talis filius vir & le-
 gitimus non esset, ad quem bona illa deuenire
 debent. Quæ clausula, secundum iuris disposi-
 tionem intelligitur: & alia interpretatio exce-
 pta quæ sequitur, illi tribui non potest. Dicit
 igitur ille §. filius vir & legitimus aut nepos fi-
 lius filij masculi: & cum præfecit dicere filius fi-
 lij, il-

lij, illico addidit illam clausulam, ad quem peruenire debent. Quæ clausula sic adiecta, expresse denotat, secundum disciplinam iuris feudorum, nepotem ad successionem bonorum admitti excluso secundo filio. Quia verbum seu clausula in fine apposita, si ad omnia præcedentia referri non potest, necessario refertur ad supra proxima & magis connexa & propinqua ipsi verbo seu ipsæ clausulæ, l. i. §. hoc edicto, & ibi Doctores. ff. de posthu. l. si idem. ff. de iurisdic. omniū iudic. clementina, l. §. si. & ibi notata de iure pat. l. si. & ibi Bart. ff. de reb. dubiis. glos. notabilis, in ca. ecclesia vestra. cl. 2. de election. Baldus in sua margarita, in verbo, instrumentum. in versic. nota clausulam. Augustinus ad Polentium lib. 2. vbi ait si vis cauere sequentia, muta antecedentia.

50 Vm autem prædicta clausula aliã proprietatẽ nõ habeat in se, nec cõsequentiã, vt intelligi secũdus filius possit, cũ addita fuit aliis supra proximis verbis in quib⁹ filius filij masculi clare vocatus fuit. Quis igitur ignorat, nisi prorsus incogitans? quod eadem lex omne dubium aufert absque aliqua altercatione, vt secundogenitus in tali successione repellendus veniat in totum, & verba legis impropriari nõ debent, extra literæ sensum, vt est text. clarus in ea. ad audientiam, extra de decimis. Quandoquidem si princeps voluisset quodd secundogenitus in successione præferendus esset &c

& non nepos: bene declarare & exprimere posset illuc quod lib.4. dixit. ti. §2. §. & moriendo dictus emphiteota. Vbi aperte exprimit quod si filius aut filia esset, ad successionem non admitteretur, nepos, licet esset filij primogeniti. Et si princeps hoc voluisset, bene sciuisset ponere vocabulum accommodatius & planius loqui, vt not. Dixit Abb. in dict. c. ad audientiam, colu. 1. de decim. Sed talis est & præsumitur mens loquentis, qualia sunt eius verba, l. ille aut ille. §. cum in verbis. ff. de legat. 3. l. nõ aliter. ff. eodem tit. Sed quia non declarauit, imò cõtrarium apparet, clare per eandem legem mentale constat, nepos ad successionem admitti deberet, & non secundogenitus filius. vt per omnes paragraphos dictæ l. roboratum est, qui omnes dicunt, filius aut nepos, vt §. qui est in ordine 10. qui dicit vtrum dict. lex locum habebit in filio aut nepote naturali, & in §. 15. dicit per nostram auctoritatem per illum concessa fuit filio aut nepoti: in tali casu per mortem dicti filij aut nepotis, & in §. 17. dicit in præiudicium filij primogeniti masculi, cui dicta bona debita sunt per auctoritate dictæ legis. Ex quibus clarè notatur, quod per eandem dictam legem mentale, bona ista coronæ debita sunt primogenito. Et si ipsi sunt debita, qui nascendo secundogenitum exclusit: secundum iuris regulas, nepoti auferri non possunt, qui filius est ipsius primogeniti, qui nunquam exclusus fuit, imò admissus ad secundogenitum excludendum tanquam semel exclusus. &

in

in eodem, §. 17. dicitur quòd si donatio facta fuit in dote alicui filiz, si ipsa absque filio seu nepote masculino & legitimo obiret. Et vltra procedit dicèdo, Et si per mortem suam aliquis filius aut nepos legitimus remanserit, & masculus ex illa descendens per lineam masculinam, ipse habeat talia bona interim vixerit: & deinde in illis succedant filius maior aut nepos legitimi & masculi qui per lineam rectam descendant. In quo clare videtur quòd licet dicta l. generalis esset, & obscura, & restringi deberet, ne veniret contra rationem naturalem: vt expresse tenet Abb. in c. suggestum, de appellat. prò qua decisione facit tex. in l. quanuis. ff. de in ius vocand. Et ne etiam veniret contra ius civile & expressum: tamen ipsa lex clare & aperte idem dicit, quod dicta successio debet currere secùdum supradictum modum, quia aliter esset còtra naturam currere desinere fontem & descendere per consuetum naturalem modum: nec deuari debet, interim quod possit per directum & còsuetum currere cursum. Qui fons huius successio- nis, est quoddam beneficium seu gratia à principi collata, & beneficia vadunt secùdum lineam sanguinis, & sequuntur lineam descendantem vsque ad infinitum. ita expresse tenet Baldus, & est communis opinio in ca. i. versicu. cum vero, de feu. success. vbi dicit Bald. quòd licet in aliis successio- nibus non succedant vltra decimum gradum, tamen in successione feudali, successio sit in infinitum. Ex quibus concludendum est,

I quòd

quod frater primogenito superexistente ipse admittitur, sed eo non existente, sed præmortuo, admittuntur eius liberi. & ista conclusio præobatur, quia constitutio dicit. l. mentalis primo admittit fratrem maiorem, aut eius liberos, eo non existente, & sic generaliter loquitur, siue extant alij fratres, siue non: igitur generaliter debet intelligi, l. i. §. generaliter. ff. de legat. præst. c. si Romanorum. 19. distin. Et quia lex simul circa fratrem aut eius liberos determinat, igitur debet æqualiter determinare. l. iam hoc iure. ff. de vulg. & pupill. & l. si legatarius. §. 1. & ibi per Bartol. ff. de legat. 3. igitur cum fratrem frater admittit cum beneficio exclusionis aliorum fratrum, ita censetur eius liberos admittere, ut æqualis sit determinatio. Et cum lex intelligi debeat, quod mortuo primo fratre admittatur eius liberi: ex quo sequitur per alternatiuam, aut, iuxta notata per Bar. & Doctores, in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de lib. & posthu. & post mortem fratris admittuntur eius liberi, nec de aliis fratribus aliqua fit mentio, igitur liberi matris fratris præferuntur secundum Succ. in dicit. consil. 252. ex duplici regula. Prima est, quia primo nominati post fratrem: arg. l. quotiens. ff. de usufruct. Secunda regula est, quia expressim nominati, & de aliis fratribus nulla facta est mentio. arg. tex. cum ibi not. in l. cum ita. §. in fidei commissio. ff. de legat. 2.

Quid

51

Vid amplius iam dici potest, cum dicitur. l. mentalis semper locuta fuit de filio aut nepote: & idē ultra dicit §. 19. quod dicta bona ad filium vel nepotem masculinū legitimū reuertantur. Et ultra dicit, & si filius seu nepos non sit masculus legitimus per lineam masculinam descendentem, & semper in toto processu dictæ legis & § §. illius, dicit filius aut nepos & per lineam descendentem, ratio non permittit, vt verba interpretemur, cū lex sit adeo clara: quia in incertis, & non in apertis est locus coniecturis. l. continuus. §. cū quis. & ibi glossa & Doctores. ff. de verbor. obligat. & cū lex clara sit, & clarior mens & voluntas dicti Domini Regis, non est curandum de verborum qualitate, dum modo constet de mente loquentis. Baldus in l. quoniam. C. de test. cum similibus. Et quanuis in discursu totius legis mentalis, nō aliter admitteretur nepos, quā eo quod semper dicit filius aut nepos: solum sufficiebat vt nepos admitteretur excluso secundo filio: quia illa dictio seu, vel siue; iuncta filio primogenito, cū sit disiunctiua, firmat nepotem admittendum in defectu primogeniti: quia ista particula seu, vel siue, est qua iungimus ea quorum alterum, non vtrunque affirmamus, vt ait Plautus, Hæc sunt, seu recte seu puerse facta sunt; egomet fecisse confiteor. tenet Bartolus in l. si is qui. ff. de rebus dubis. & in l. cū quis. §.

I ij ex his

ex his. ff. de legat. 3. vbi dicit quòd verba generalia propter adiectionem specialium factam per dictionem siue, non restringuntur. quia vt ibi dicit Bart. dictio siue, non inducit restrictionem, & simile de dictione seu: quia si distinguunt verba, sensum tamen coniungunt. &, vt dicit tex. in l. hæc verba. ff. de verbo. signifi. verba ille aut illic, non solum disiunctiua, sed etiam subdisiunctiua orationis sunt. Sicut cum dicimus aut dies, aut nox est, quorum altero deficiente, necesse est alterum poni. præsertim cum alternatiua seu, vel siue, cadat inter genus & speciem, & ideo resoluitur in coniunctam: vt firmat Bart. in l. si quis ita. ff. de aur. & argen. legat. maxime cum alternatiua seu, vel siue, posita inter patrem & liberos denotet ordinem successionis, & quod post fratrem liberi admittantur, l. cum pater. §. pen. ff. de legat. 2. secundum quòd illum text. intelligit. Bart. in l. Gallus. §. quidam teste. & sic si recte consideretur, dicta constitutio decidit hunc casum. Quapropter apertum est dicta bona per ordinatam descendantiam ab ipsa lege mentali esse succedenda, & in defectum primogeniti, nepos genitus ex eo succedat: quia deficiente vno ex positis in alternatiua, admittitur alter. Maxime cum pater huius nepotis acquisitum habeat in se succedendi ius per suprascriptum modum. vt dicit glos. fin. in c. 1. §. fin. de feu. cogn. vbi ad litteram dicit, quòd mortuo vassallo, eius filius non dicitur feudum acquirere, sed acquisitum capere. & ibi Baldus, qui dicit modum illum loquendi

quendi esse sapidum & pulchrum. Quandoquidem semper dirigimus oculos ad primum stipitem in feu. success. quod est regula approbata de iure, vt tenet Bald. in c.1. de grad. success. in feu. & in l. quotiens. C. quando non pet. par. pet. accresce. vbi dicit quod feudum magis inspicit stipitem suum, quasi formam suam naturalem & originalem: & illi potius in infinitum dicuntur succedere, quia ipse quæsiuit feudum non vltimo moriens in cuius feudum nunc subintratur, quia, vt ibi dicitur, etiam viuente patre, filius dominus intelligitur, & alibi dicitur quod ad propria bona venire intelligitur, vt ff. de success. l.1. §. largius. Vnde nihil ei deest, præter administratio. ff. de lib. & posthum. l. in suis. Quia vt dicit glos. omnibus notat, in l.2. C. qui ætat. vel profess. lib. X. cum eadem sit persona patris & filij, si pater subeat munera, non tenetur filius subire: sufficit enim patrem subire pro vtroque, Quam sequitur Ioan. de Plat. ibi. & pro ea est optimus tex. in l. diximus. §. si pater, ff. de excusat. aut. vbi Bal. hinc sumpta occasione eam glos. citat. & dicit singul. Et vt dicitur in vsib. feud. si duo fratres recipiunt feudum, vnusquisque intelligitur recipere pro se, & descendentes ex se, non ex altero fratre, vt in ca.1. §. cum verò. qui feu. dar. poss. & in c.1. de duo. fratr. à capit. inuest. Ex his ergo colligitur, quod filij non acquirunt patri succedendo, sed acquisitum capiunt: tam in bonis coronæ quæ feudalia sunt, quam in patrimonialibus. quia vt dicit Bal. in l. vt in-

testato. C. de suis & legitimis, ratio succedendi habet etiam locum in feudo per iura & fundamenta supra deducta. Et si per eandem successionis rationem quæ est in bonis patrimonialibus, ordinata fuit feudorum successio per legislatores, lucidum remanet, quod intentio dicti Domini Regis non fuit, legem mentalem condendo destruere, nec derogare tali succedendi ordini & naturæ, tam in feudis, quam in omni iure diuino, civili & canonico. maxime cum nepos nascatur ex radice privilegiata & quæ cæteris præferbatur: ergo & eandem naturam privilegij assumit, quam pater habebat: quia forma & origo quæ à radice ducitur, in quolibet deriuato reperitur. l. in ratione l. a. l. §. si filio. ibi, formam & originem. ff. ad legem Falcidiam. & l. qui id quod. in princip. ff. de donation. & l. tutor. ff. de fideiuss. Et omne quod decidit per medium, sapit naturam medij, si illud medium sit naturale & non simpliciter instrumentale, quia per medium specificatur & naturatur, vt vtar verbis Baldi in consil. 389. lib. 2. Sed cum ipse dictam legem condidit, distinet in modo succedendi eam ordinauit, vt ad vnum tantum dicta successio perueniret, sicut ex ea constat talia bona ditidi non debere. Et clarum est quod illam neutralem facere noluit, nec multiplicis intellectus, sed vnus tantum. Quandoquidem, vt inquit Bartolus in l. in ambiguo. ff. de rebus dubiis, quando vna lex habet plures lectiones, quælibet potest esse bo-

na, si probatur per alias leges vel rationes aliarum legum: sed pro certo Iurisconsultus seu legiflator de vna tantum intellexit, licet de qua voluerit intelligere incertum sit apud nos. Et cum de vnus solum successione locutus fuit prædictus Dominus Rex, hac in lege, & semper loquendo de filio aut nepote illam persequutus fuit, & omnia feuda veræ successione ordinem sequuntur, distinctam condidit illam & claram, & absque confusione, quia lex aliàs indistincte deberet intelligi. quia lex indistincte loquens, indistincte intelligi debet. l. de precio. ff. de public. in rem act. & ibi Bartolus qui dicit quod vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus. Et cum vnus solus succedere debet, per eandemmet legem clare patet quod nepos ad successionem admittetur secundogenito excluso, quia omnia supra tradita iura auferunt omne dubium, si tradi poterat.

Non me præterit, si aliquid dubij in huius legis verbis opponi posset, quod secundum dispositionem decidi deberet & interpretari. Et cum de iure apertum sit, & satis superque satis probatū, dictam successionē de sui natura ad nepotē transire, cuius pater acquisitū omnne ius habebat in habitu, ac si illimet illa essēt bona cōcessa, patet etiā quod licet secundogenitus simpliciter esset substitutus, nihilominus exclusus esset admisso nepote per prædicta iura. Ex

I iij quibus

quibus constanter illud assumitur, quod videmus in substitutionibus non dici patrem extinctum siue non desinere extare, cum nepos ex eo superest in quem transfusa fuit caro & substantia patris, vt colligitur ex celeberrimis dict. ll. cum auus. ff. de codit. & demonst. & cum acutissimi. C. de fid. commiss. & generaliter. §. cum autem. C. de instit. & substitit. supra allegat. que leges ad literam dicunt, quod de iure communi eadem affectio quam testator seu institutor habuit instituto, eandem filiis suis videtur habere: licet tempore institutionis, institutus non haberet filios: quia hæreditas, legatum, fideicommissum, cuiusdam relictum, ea lege, vt post suam mortem ad alium quempiam res redeat, intelligitur, si is cui primo loco relicta est, non decedat absque liberis, etiam si id expressè dictum non sit. Quandoquidem ea conditio semper intelligitur, si sine liberis decesserit, vt notat omnes quotquot in eas leges scripserunt. Et tradit D. Andr. Tiraquei. in suo celeberrimo tract. de nobilit. & in re primogenitorum. quæst. 40. nu. 32. & 45. quia dictæ leges habent locum, etiam si alter filius sit substitutus. Ex quibus sequitur quod licet in casu nostro secundogenitus ex mente legis mentalis substitutus videatur esse, loco primogeniti deficientis, dicta legalis substitutio, intelligitur habere conditionem, si primogenitus sine liberis decesserit, per dicta iura. Taquam non videatur ipse extinctus, qui liberos reliquit. quia tanta est patris & filij identitas: & adeo censentur pater & filius

filius eadem esse persona & eadem caro, ut filius sit verè patris portio, in eòque sit substantia & caro patris, & vnus sit cum ipso patre, ut expressè dicit tex. in c. iam itaque, ibi, vnus erat cum illo. l. quæst. 4. Quapropter non frustra dixerunt iura, quòd pater & filius natura reputantur vna eademque persona, cum omne principium & omnis materia, forma, & substantia, & totale suum esse, præter animam, ut supra probatum est à suo genitore recipiat. Vsq; eadeo, quòd in tota scriptura auus vocatur pater, sicut verus pater: ut suprà probatum est, & habetur Genes. 29. vbi Iacob interrogans dixit, Nostis Labā filium Nachor? cùm esset filius Bathuel. Filius autè dicitur in scriptura, & aui, & proaui, vltra maiores alicuius qui ex illis propagatur, vsitatissimè locutiōis est. Hinc est quod & Isaac patrem filij sui appellauit Abraham: & etiam Iacob patrem suum appellat auum, sicut ei dixerat Isaac pater eius dicens, nisi Deus patris mei Abraham & timor Isaac adfuisset mihi. Ob idque, non solum iura testantur, sed etiam magistra rerum efficax experiētia manifestat. c. quam sit. de elect. quod si pertulit quis institutū filio, cōtinuata affectione omnem eius posteritatem pertulisse censetur. quia quos rationis identitas conuertit, non debet iuris dispositio separare: præcipue illos quos idem ius expresse iungit. Maximè cùm ius sit notissimum omnib⁹ etiam ignaris, successiōnem parentum liberis competere: & id doceat ratio naturalis. Et vbi ra-

tio naturalis aliquid suadet, non præsumitur ignorantia, nec etiam admittitur in fœminis vel rusticis. l. 2. & ibi notant omnes. C. de in ius vocand. tradit Iaf. in l. si quis id quod. ff. de iurisd. omnium iudic. quãdo fortius in dict. Do. Rege præsumi non debet, quod contra rationem naturalem, & adeo expressum ius, legem istã mentalem condere voluisset in successione horũ bonorum: cùm semper præsumatur legislatorem leges condere secundum alias leges, & eas corrigere non præsumitur, vt habetur in l. præcipimus. C. de appellat. in fi. cùm expediat iura iuribus concordare, vt dicit tex. in c. cùm expediat. de elect. in 6. & ibi concord.

Præsertim cùm lex semper dicat, si filius aut nepos. Et quando verba sunt ita plana, non subest dubitatio. vt est tex. ad literam in l. ille aut ille. §. cùm in verbis. ff. de lega. 3. & l. iam hoc iure. §. sed hoc ita. ff. de vulg. & pu. pill. & l. si quis locupletes. ff. de manumis. testa. Vbi verò nulla subest dubitatio, non est interpretationi locus. l. pediculis. §. argento. ff. de auro & argento leg. l. continuus. §. 1. ff. de verbo. obligat. Præsertim cùm datio in feudum nõ sit proprie donatio, sed ob causam datio, vt. ff. de donatio l. 1. cum similib. Et scire oportet sic à principio processisse dispositionem feudi, vt filius viuo patre intelligatur inuestitus, ac etiam possidere, & continuatur in ipsum possessio sine

ne alia inuestitura. vt not. in ca. 1. de feud. cogn. & ibi communiter Doctores, adeo quòd viuo patre, non deest filio nisi administratio: ius ergo quod habet, transmittere potest, vt l. si fratris. C. de iure delib. cum similibus. Porrò ista est necessaria transmissio, in qua non considerantur iura consensùs, sed iura naturæ. Et naturale ius inter omnia primatum obtinet tempore & dignitate: cœpit enim ab exordio rationalis creaturæ. Nam nec variatur tempore, sed immutabile semper permanet, vt dicit tex. 5. distin. decret. Vnde licet viuo patre filius non posset aliquo suo consensù sibi iura patris sui vindicare, vt l. nec nps. C. de capit. tamen ius necessarium primogenituræ transmittit: quia iura naturalia sunt inseparabilia, & impossibile est, non habere quod natura infixit. vt. ff. de pact. l. ius agnationis. & tenet Nicolaus de Math. & est communis opinio: quia in dubio interpretanda sunt secundum ipsius feudi naturam, & generalis feudorum consuetudinem. Nam à natura rei nunquam est recedendū in dubio, quinimo verba potius trahenda sunt ad naturam rei, quàm e contra, naturam rei ad verba: vt sunt iura vulgata. Et nepos potest se vere dicere primogenitum aui, sicut poterat pater eius, attèta etiam uarietate patris sui: cuius corporis pars, ima concohærentia qualitatis temporis fuit in ipsum trāsmissa. Et licet iterum nata sit ex utero matris ipsius nepotis, & sic renata, non tollitur

tur quin per prius fuerit nata ex utero auia, matris scilicet sui patris, arg. de verb. signific. l. 2. & l. cum quidam de legat. 3. & etiam asserit Philosophus in 3. Methaphysicæ. Et si dicatur quod cessante causa cessare debet effectus, per l. adigere §. quantis. ff. de iure pat. & c. cum cessante, de appellat. & cessante causa priuilegij, cessat priuilegium, l. ex facto. & ibi Docto. ff. de vulg. & pupil. cū simil. Et quia in nepote cessat primogenitura, quæ causa est huiusmodi iuris & priuilegij, debet cessare priuilegium quod primogenitura tribuit. Respondetur limitando priorē partem, ut scilicet procedat, nisi quædam reliquæ causæ remaneant. quia tunc licet cesset causa, non tamen cessat effectus propter reliquias illius. per tex. in l. 2. & 3. ff. rer. amo. Et tradunt Dy. & Ioan. Andr. in c. decet. de regul. iur. l. 6. cum multis similibus. Sed hic supersunt reliquæ ipsius primogenituræ, ut supra probatum est, & tradit Succ. consil. 84. li. 3. Cū autem in casu de quo loquimur, causa finalis ipsius priuilegij omnino non extinguatur morte patris, sed supersint reliquæ, non est dubium priuilegium in filios transferri, cū nepos ipse æque primogenitus dicatur, ut pater ipse; ut supra in multis locis ostendimus. Ex quibus clare concluditur quod nepos dicitur natus ex auo, & ex proprio corpore ipsius aui, ut supra satis probatum est, & asserit. Præpos. Alexan. in dict. c. 1. de feud. in di. March. & ob id dixit tex. in l. dedit dotē. ff. de collatio. bon. Quippe officium aui, circa neptem,

neptem, ex officio patris erga filium pendet: & quia pater filiæ, ideo auus propter filiū neptem dorem dare debet, etiā si exhæredatus sit. Quanto igitur fortius successiōē habere debet quæ sua est, secundum iura supra tradita in fortioribus terminis, maxime in isto casu vbi aliqua substitutio secundogenito facta non fuit. & vbi filius primogeniti erat natus, vel pro nato habitus tempore mortis sui patris, qui omne ius acquisitum habebat sicut eius pater si tunc temporis viueret.

50 T igitur legem istam metalem exercitatione assidua laboremus, eamque faciamus de malorum consuetudine perfectam in nepotis fauore subiungemus: quod Papæ siue Imperatoris seu alterius principis sententia contra ius commune, non facit ius generale. Bal. inter consil. Angel. consil. 106. sanctissima & illustrissima Regina. Quinetiam vt pronunciatio principis habeat vim legis, debet fieri cum causæ expressione. Imol. in c. 1. in princip. extra. vt eccles. benef. Alexan. in c. 1. §. & quia vidimus. tit. qui feud. dar. poss. Quāto magis quod §. 22. d. l. dicit & procedit quod in omne ius comune obseruetur. Quod quidē ius comune satis clare ostēdit nepotē admittendū esse in successione, secundogenito excluso. Quapropter successio istorum bonorum coronæ, in descendentes debet directe currere, & non in transuersales, vt habetur

habetur in §. 14. qui dicit quòd nullus legitimus frater successione illorum non habebit, licet per lineam directam masculinam descendat. Et in eodem §. casus còtingibiles narrat, in quibus frater legitimus admissus non fuit ad successione, imò ad eandem coronam regalem illico reuerfa fuerunt: & Rex postea alius concessit. Et quod filius secundus transuersalis sit interim, quod primogenitus aut eius reliquæ viuūt, nulli dubium, eo quia primogenitus iam acquisitum habebat ius, eo instanti quo natus fuit in rerum natura, & per consequens illud ius translatum fuit in filium suum, qui est nepos huius ultimi possessoris. Et ne bis, aut sæpius idem dicamus, cauendum est ne id quod supra diximus, repetamus. Quando quidem si iura supra relata vera sunt, vt sunt vera, non est dubium quòd instanti quo prædictam successione primogenitus acquisiuit, illico frater primogeniti transuersalis existit in eadem hæreditate & successione, quia semel fuit exclusus à primogenito, & exclusus remanet durantibus reliquis primogeniti; hoc est nepos. Quoniam si primogenitus primogenituram præoccupauit in nascendo, & successio ex ea resultans illi fuit concessa: per ius dispositum est, quòd in eodem instanti in primogenitum ipsiusmet filij esset transmissa eo instanti quo in rerum natura procreatus esset. Ex quo sequitur quod idem ius est in nepote, quod in patre suo poterat esse, si tunc viueret. argu. l. si libellum. & ibi Bartol.

Baldus

Baldus, & Salicetus. C. de diuers. rescript. qui dicunt, quòd rescriptum communiter impetratum, præsumitur vtrique concessum. Quapropter secundogenitus transuersalis remanet in hac successione, tum quia nepos ex primogenito est per rectam lineam, sed frater per indi rectam & transuersalem: tunc etiam quia per fratrem suum iam exclusus erat, & in eadem exclusione remanet durantibus reliquiis eius. Præfertim cum quod quis non habet per se, habet per alium in cuius locum reponitur. l. Aristo. §. i. ff. qui res pign. oblig. poss. & l. qui prior, ff. qui poti. in pign. hab. vbi tertius creditor præfertur secundo propter iura ei cõcessa à primo creditore. Ideòque simili ratione nepos debet præferri, qui à patre primogenito ius primogenituræ habet. Ad quod facit tex. in c. auctoritate de concess. præb. lib. 6. vbi ex tribus expectantibus secundus qui ex persona sua primã præbendam obtinere non poruisset, ex persona tamen tertij qui primũ superat, illã obtinet. Et primogenit⁹ nascẽdo, & sese inclusit: & hoc agens, secundogenitum perperuò exclusit. per c. 1. §. quineriã. tit. epi. vel ab. Et not. Bal. in c. 1. ti. de mat. ad morg. cont. Nam durante finali causa exclusionis, durat & exclusio, l. nam & si parentibus. ff. de inoffic. test. quia quod vni est collatum, alteri sublatum est, l. quod in rerum. §. si quis. ff. de legat. 1. Et statim quàm primogenitus natus est, veluti ius illud prioritaris occupat, in eòq; iam fundata est primogenitura, in re quidẽ naturę quo
ad

ad actus iuris, licet quoad bona paterna effectus primogenituræ suspensus sit, donec vivit pater. Et cum transuersalis sit, per eandem legem mentalē, & §. 14. ipsius legis successio ad illum peruenire non potest: quia, ut inquit Bald. in consil. 205. lib. 5. successio in feudo directa nō ascendit, sed descendit, quia pater, inquit, non succedit filio, sed filius patri, ut probat tex. de nat. success. in feud. in princip. & sic multominus debet succedere patruus nepoti ex transuerso, ut asserit tex. de gra. succ. in feu. §. his verò deficientibus. Maxime eum semper dirigamus oculos ad primum stipitem, quia ipse quaesivit feudum, non ultimus motiens in cuius feudum nūpe subintrat: ut latius tractatum est. & ideo iure hereditario & successiuo habet illa bona sui descendentes. Quia autem feudum est paternum, concludi debet quod succedunt fratres & filij fratrum cum patruo. Casus est clarus, ut tenent Ioan. Andr. & Andr. de Iser. Bald. & alij in ca. 1. §. his vero, de gra. succ. in feud. Et probatur in ca. decedente fidei. Et ibi Bald. & doct. in ca. 1. de succes. feu. & idem Bal. in ca. 1. §. si tamen. qui feu. dar. poss. & eadem lex mentalis hoc expresse dicit in quampluribus sui processus § §. in quantum in illis dicit, si is qui praedicta bona obtinuit per donationem regalem, aut is cui dicta bona concessa nouiter fuerunt. Propter quod sequitur verba legis dirigi primo feudi acquisitioni, & ad illam radicē semper diriguntur. Et nullum dubium est quod nepos in feudis tamē de iure quam

quàm ex consuetudine, quàm per eãdem legem mentalem, succedit in gradu, loco, & iure filij; & per consequens ex regula iuris supra deducti; vtitur eisdem priuilegiis per passuam interpretationem. cùm competant ratione dignitatis quæ non moritur quia persona ipsius primogeniti non est huius priuilegij causa, quòd datur primogenito, saltem propinqua, sed ipsamet primogenitura seu ipsius dignitas. Igitur cùm ipsa persona non extinguitur. c. quoniam abbas, extra. de offic. deleg. & ca. si gratiosæ. de rescript. lib. 6. & c. liberti. 12. q. 2. & ibi glo. quam sequitur Alex. in l. pactum quod. colu. 2. C. de pact. & idem Alex. in l. extraneum. col. 3. de hered. instit. vbi vide concord. & propterea trãsmittitur ad successores saltem filios huius dignitatis capaces. Et vtetur nepos etiam priuilegio primogenituræ, quia ex dispositione iuris; nepos succedit in loco & iure filij ex consuetudine feudi, quia ius commune in feudi successione, & in dicta l. mentali facit ordinem, vt in eis succedant filij & nepotes.

55

Ec moueri debent iudices, quia sæpe iudicatum est, quia non exemplis, sed legibus iudicandum est.

Nam iudex sententias sequi non debet, nisi rationem habeat in se; vt tradit Bal. Sali. Ant. de But. & omnes, in l. nemo iudex. C. de sent. & interl. omniū iudie. per tex. ibi, vbi omnes dicunt, quod erronee senten-

K tiz

tiæ non sunt sequendæ, ne in pectoribus iudicū extendatur vitium & error. Et plures isti Doctores dicunt, quod quādo iudices sequuti fuerint sententias iam, latis propter æquam rationem quam in se habent, non sequuntur eas, quia iudicatum sit, sed quia ius & ratio velit.

Hæc agit pro corroboratione ea quæ declarat illam et mētalis lex, in §. 20, tractando vtrum castra ista seu bona vēdi aut permutari possint cum principe, vbi dicit quòd sic. Et rationem decidendi assignando inquit, vt non obuietur viæ per quam licite ad regale patrimonium à quo exierunt, reuertantur, cum princeps illud augmentare teneatur. Qua ratione & intentione permessa, videndum est, cum qua successione, nepotis scilicet vel filij, citius ista bona ad ipsam regalem coronam reuertentur, secundum ea quæ communiter accidunt, quoniam ad ea infra adaptantur, vt in l. nam ad ea cum alijs. ff. de legib. Ad ea enim potius adaptari debet ius, quæ & frequenter & facilè accidunt, quàm ad ea quæ perraro eueniunt. Quia quæ semel aut bis, vt ait Theophrastus, accidunt, cōtemnunt legistatores. Ex quibus patet, quod si nepos succedat, multum temporis transit priusquam vxoretur & filios procreet: cum sæpius successio ad illum perueniat in infantia constitutum, & sine illis faciliter decedere potest: & castra ista seu bona ad ipsam regalem coronam à qua

à qua exitum fecere, iustè deuoluuntur. Quod in secundogenito non contingit, cum ferè semper in ætate est vxorem ducendi, & filios procreandi, propter quod illa occasione impeditur, ne cito ad regalem reuertantur coronam. Cùm autem legem condentis ista sit expressa voluntas, modum, per quem melius satisfiat voluntati illius, inspiciamus. Quandoquidem si præfationes & præemia cuiuscūque legis & institutionis probant causam finalem dispositionis, vt tenet Doctores, & est communis opinio, per textum, in l. final. ff. de hæred. instituend. quid igitur in hac lege fiet? vbi intentio & voluntas ita explanata fuit, ne viz obuietur per quam citius & rationabiliter bona ista reuer- ti possint ad regale patrimonium à quo processerunt.

57

Ræterea, quanquam ita clare hoc non esset decisum de iure diuino, civili, & canonico: & alia quamplura quæ allegari poterant, quæ breuitatis causa omitto: nec esset ratio naturalis quæ in ciuile corrumpere non potest, vt ad literam dicit textus in §. final. Institut. de legit. agnit. titu. Solum opinio sufficiebat vulgi & publica vox & fama, vt aiunt, quod vsque adeo homines habent istam spem succedendi pro certa sicut in re, nepotem scilicet ista bona successurum secundogenito excluso: & ita illum pro inuestito reputant, tam in successiõe patrimonialium bonorum quam.

K ij coronæ,

coronæ , quod hucusque non fuit aliquis quod solum cum ista spe, filiam suam non coniugasset cum quodam filio cuiusdam primogeniti, licet avus viueret, reiecto dubio, quod decedere primogenitus posset in vita sui patris. Et cum omnibus patefactum sit, nepotē suum avum successorum, licet pater eius à morte obumbreretur, viuentē genitore suo. Et ita sculptum sit in cuiuscunque animo : raro inuenitur persona maiora tum instituens, quæ successorē non faciat nepotem ex primogenito, secundogenitum expellendo: sicut in hoc Lusitano regno fuit Do. Petrus Princeps prudentissimus, qui hæreditatē & successionem suam ad nepotē præuenturam decreuit secundogenito excluso, & Comes ille celebrandæ memoriæ Dominus Nunus Alvarez p^{ra}, qui cum vnicam filiam tantū habuisset, & illam nuptui tradidisset filio naturali Dom. Ioannis Regis hoc nomine primus, eodē modo constituit nepotem præferendū esse filio secundogenito. & etiā nonnulli qui hac tēpestate à Domino nostro Rege petierunt, & absq; mora obtinuerūt, vt in suis concessionibus demonstratur, nepotes secundogenitis esse præferēdos, sicut est Do. Antonius à Taide perillustis comes da Castauhiera, persona tantæ præminentis & autoritatis in hoc regno. Et Do. Franciscus à Gama comes da Vidig^{ra}, & Do. Petrus à Soufa, comes do Prado, qui omnes à Rege nostro licētiati ad successionē nepotem vocarunt secundogenito excluso, si in vita possessoris primogenitum decessisse

cessisse contingeret. & quod plures asserunt, raro innenitur falsum, vt ait Philosophus in Ethica, quia integrum est iudicium quod plurimorum sententia confirmatur. Et si institutor istud non patefaciat ius commune & omne aliud, admittit nepotem: nec est aliquis asserens contrarium secundum ipsam naturalem rationem. Et quod communis opinio populi, in is quæ dubia sunt, habeatur pro lege, est doctrina singularis Bal. in ti. de pace cõst. §. opizoni. vbi ait quod quando aliqua clausula inuenitur scripta, quæ in duplici sensu applicari potest, semper applicari debet sensui qui magis auribus sonaret audientium. quia, vt ibi dicitur, omnis intellectus est extraneus, qui in auribus vulgi non sonat. quem commendat glo. regu. can. Iulij 2. in 3. par. princ. & idem Bal. consil. 335. quædam mulier. nu. 7. vbi dicit quod vocabula intelligenda sunt secundum quod vulgus intelligit. allegat l. cum de Ianonis, §. asinam. ff. de fund. instr. & l. librorum. §. quod tamen. ff. de legat. 3. Quoties enim sermo capit duas sententias, ea sumenda est, quæ rei gerendæ aptior est. l. quoties idem sermo. ff. de regul. iuris. quanto igitur à fortiori in simili casu in quo aliquod dubium adhiberi non potest?

LT si dicatur ius primogenituræ in nepotem in actu aut in potetia transmitti non posse, quia primogenitus viuo patre, non habet ius actuale: & ob id illud transmittere non

K iij potest

potest, per l. si quis filium. C. de inoffic. testamē.
 Et quod secūda causa suum effectum agere de-
 bet ex vi primæ causæ. l. tutor. ff. de fideiuss. &
 l. qui id quod. ff. de donatio. A primordio enim
 tituli postetior formatur euentus. l. i. C. de im-
 po. luera. descrip. lib. X. Et quod omnis deriuatio
 præsupponit vim deriuantis in alteram, si-
 ne qua nulla deriuatio potest fieri. l. 2. §. 1. ff. de
 stipen. seruo. Item, quod de potentia est, fieri e-
 tiam non potest, quia talis potentia caduca est
 effecta morte filij, ideo nec transmitti potest.
 per l. i. §. pro secundo. & §. in nouissimo. & §.
 sui autem. C. de caduc. toll. & not. in l. i. C. de
 his qui mit. apert. tabul. Potest responderi, præ-
 ter ea quæ dicta sunt in præcedentibus, quod
 ius competens beneficio legis, transmittitur
 etiam antequam fuerit delatum: vt patet in ar-
 rogato, qui legis beneficio habet quartam in
 bonis arrogati, quam & in heredem transmittit
 nondum delatam, per legem, si arrogator. ff. de
 adoptio. & l. i. §. impuberi. ff. de collatio. bono.
 Quandoquidem si filius viuo patre moriatur,
 ita nepos in eius locum succedit, vt eodem mo-
 do iura suorum heredum nanciscatur: proin-
 déque si præteritus fuerit, æque rumpit testa-
 mentum, vt pater rupisset si superuixisset, per
 §. posthuminum. Institut. de exhibend. liber. &
 per l. si auus. C. de lib. præ. Quod apertissimè
 patet, eadem iura cōpetere nepoti ex filio mor-
 tuo ante auum, quæ & ipsi filio competerent, si
 auo superstes esset. & per l. 3. §. vltimo cum dua-
 bus

bus sequent. ff. de assign. lib. vbi si pater assignauit vni ex liberis libertum: fratres eius, cui facta est, vel ex eo aliquis superest, siue is patri superstes sit, siue non. Propterea & in simili quando superest primogenitus, cui huiusmodi ius primogenituræ est à lege aut consuetudine assignatum, aut aliquis ex eo, vt in dict. l. mentali, non possunt fratres ipsius quicquam iuris prætere. Nam nõ est minoris roboris hæc legis vel statuti assignatio, quam quæ fit ab hominè. per l. si libertus minorem. ff. de iur. patrona. tradit Do. Tiracquellus in dict. trac. de primogenit. q. 40. nu. 35. Item dici potest quòd potentia succedendi etiam trāsmititur à filio mortuo ante patrem. per tex. in §. 1. in auth. de hæred. ab intest. tenent Bar. Paul. Ca. in l. is potest. ff. de acq. hæred. Quemadmodũ enim frater ex vtroque latere excludit fratres ex altero tantum, vt est tex. in dict. §. reliquum supra alleg. & tex. in authent. itaque. C. de successio. & in dict. auth. post fratres. ita & liberi ipsius fratris coniuncti ex vtroque latere, excludunt alios fratres ex altero tantum, licet liberi non sint coniuncti defuncto ex vtroque latere, sed ex vno tantum, videlicet ex parte patris: proptereaque in illis non sit repulsiua qualitas, vtriusq; scilicet vinculi, sed ob id tantum quod in illis repræsentatur qualitas patris. Et propterea etiam in nostro casu, licet in nepote iuniore annis, qualitas ætatis non sit, quæ in patre erat, & propter quam cæteros fratres repellebat, tamen quia patrem repræsentat,

cui ea qualitas inherat, & que patruos repellit ac pater repulisset si vixisset. Ob idque dici nō potest quod per medium inhabile & imperfectum non potest perfectus transitus fieri in aliquo extremorum l. qui sella. §. in rusticis. ff. de seruit. rusti. præd. & quia primogenitus est medium inhabile & imperfectum, cum mortuus sit viuo patre, igitur in nepotem ipsius filium transitus fieri non potest, quia inhabilitas filij primogeniti non impedit quin nepos ex eo in iure primogenituræ succedat, per ea quæ dicta sunt supra sæpius repetita. cum pater ipse etiam viuente auo potest dici ius primogenituræ saltem habitu occupasse. Et in spe huiusmodi ius habuit, & ea quidem firma & nō variabili, vt pote quæ tolli non potest. Maxime cum ille textus trahendus non sit ad alios casus in quibus nepos de iure communi succedit in locum patris, vt etiam patruos excludat, vt supra probatum est. Et minus potest dici quod si nepos præfertur patruo, is ex parte plus cōsequitur quàm pater ipse primogenitus habebat tempore mortis suæ, contra vulgatissimam illam regulam, Nemo plus iuris ad alium trāsferre potest, quàm ipse habeat, vt in l. nemo. & ibi per glo. & Dec. ff. de reg. iur. & ca. Daibertum. i. q. 7. quā etiam regulā tradit Plato in Symposio, quod quis non habet, dare non potest. quia in hoc casu, dicit ratio non militat. quia videmus quod etiam de iure communi nepos vna cum patruis in portione succedit, quàm filius pater ipsius habiturus fuisset: licet
 eam

eam non haberet, cum mortuus est. per dict. authen. cessante, & authen. post fratres. & alia supra allegata iura.

59 **P**ost istarum præmissam rerum positionem, subiungemus: quod ubi ex contractu aliquid sub cōditione debetur, etiam ante conditionis euentum, moriens cui debetur ad hæredes transmittit. vt Instit. de verb. oblig. §. ex conditionali. l. is cui. de actio. & obliga. & ibi glo. & doct. & l. dies. ff. de condit. & demonstra. Idem ubi habetur aliquod ius conditionale ex beneficio principis ubi maius ius queritur, l. beneficium. ff. de constit. princip. negare nemo audebit plus iuris queri ex regia concessione, quæ est pura & semper durat, ca. i. de nat. feud. quàm è contractu conditionali, qui deficiente conditione, deficit & corrui. Et filius mortuus ante patrem aut matrem, aut etiam ante secundas nuptias alterius parētis superstitis, portionem lucri ad nepotes transmittit, quod erat sibi prouenturum ex futuris illis nuptiis, si ad eas usque vixisset. Nec ex ea portione quicquam obtinent patruus. tex. in l. in quib⁹. & in l. si quis prioris. C. de secund. nup. Quod etiã tradit Bal. in ar. statuti disponentis quod filia dotata existentibus liberis non succedat sed ipsi filij obtineant hæreditatē. Nā si is qui habet filium, & ex altero filio iam mortuo nepotē, dotet filiam, & decedat: velitque filius omnino obtinere quod

foror de iure communi habuisset supra dotem, repulso nepote, quia pater eius decessit eo tempore quo transmittere non poterat: nec continentur nepotes appellatione filiorum in materia stricta, concludit tamen cōtrarium, quia nepotes ita ingrediuntur gradum paternum, vt portionem omnino obtineāt, quam pater percepisset, si vixisset. quia ius primogenituræ in filium videtur transmitti, siue illud æquiparemus iuri accrescendi nōdum competēti, per l. si pluribus ff. de suis & legit. siue iuri deliberandi, per l. cum antiquioribus in princ. C. de iur. delib. siue etiam spei competentis ex cōtractu conditionali per supra proxima iura. Nam verū est quod duo in hærede cōcurrunt: persona scilicet & significatio. Et ipsa significatio quæ est quoddam intellectuale, semper est perseverās ænigmatica, licet non corporaliter. quia si cōcedimus nondum filio competere ius primogenituræ viuēte patre, quantū ad successionē pertinet, tamen negari non potest, quin spes cōsequendi sit huiusmodi iuris, & ea quidem firma & inuariabilis, vtpote quam non possit pater, nec alius cuius inuito filio adinere: imò transmitti potest sicut Esau, qui (vt ait Apostol⁹ Paulus ad Hebræos 12.) propter vnā escām primitiua sua vēdidit: & postea cupiēs hæreditare benedictionem, reprobat⁹ est, & non inuenit poenitentiæ locum, quanquam cum lachrymis inquisisset eam. Ob idque licet auus deficiat, nihil ad rhombum, & si promissor sine hærede deceat, non tamen cessat

fat promissio. vt not. in l. i. §. planè. ff. de posit.
 & l. Stichum aut Páphilum. in princ. ff. de solue.
 & l. postquam. ff. vt leg. no. cauea. & l. ex facto. §.
 vlr. ff. ad Trebell. & l. si quis hæredem. ff. de ad-
 ministrat. tut. & l. sancimus. §. cùm autem. C. ad
 Trebel. Cùm autem generatio habeat cõcomi-
 tantiam temporis necessariam. vt in c. abbate sa-
 nè. de re iudic. li. 6. vnde si dicitur genitus & na-
 tus ex auo, propter hoc quia pater eius, cuius ip-
 se portio est, genitus & natus ex illo est. Et pri-
 mogenitus ex contractu cõditionali qui ad hæ-
 redes transmittitur, habebat ius per dict. l. men-
 talem, ex concessione principis, sequitur quod
 ad filium suum transmittere potest, Præsertim
 cùm tũc tẽporis dicatur genitus & natus, quan-
 do pater eius genitus & natus fuit; licet iterum
 natus fuerit: quia iterata natiuitas, vt dicunt na-
 turales, non obfuscet nec tollit veritatẽ primi.
 arg. l. filio quẽ pater. ff. de lib. & posth. & l. assum-
 ptio. ff. ad municip. Et propter hoc dicunt iura
 supra deducta, quod pater & filius natura repu-
 tantur eadẽ persona. Et est notandum quod dũ
 dicit natura, quasi dicat, non per fictionem iu-
 ris positã, sed secundum veritatem iuris natu-
 ralis. & ita filius primogeniti vere primogenit⁹
 dici potest, quod filius Regis appellatur Rex vi-
 uẽte patre Rege. vt probat tex. in l. 2. §. exactis
 deinde Regibus. ff. de origine iur. vbi dicit Iu-
 risconsultus exactos Reges numero multitudi-
 nis, cùm vnus tantum Rex esset, scilicet Tarqui-
 nius: vt hinc intelligas illius filios, quos Reges
 etiam

etiam vocat, fuisse. Et cū eos exactos, vt omnes Romanæ historiæ scriptores recensent, & inter cæteros Liius lib. 2. & 3. Et ita ea verba dictę l. 2. intelligit Zasius, vir præter iuris scientiam, omnium bonarum artium peritissimus, & post eum Hierony. Cagnol. licet Accursius alio eam verborum pluralitatem, non in scite tamen, referat. Sed & Cicero Philip. 3. & 5. Reges etiam exactos dicit. cū de eadem re loqueretur, & priori loco paulò ante dixisset singulariter Tarquinius expulsus. Ex quibus intelligere potes Regis filios Reges dici. Quod planè asserit glo. in ca. vlt. 24. quæst. 1. ex eo tex. qui Regem vocat quempiam filium Regis, licet regnum non habeat. & eam glof. sequitur Andr. de Iser. in prælu. feud. & in ca. 1. & ibi etiam Aluarot. colu. antepenult. & Martin. Laud. & Alexan. in principio colu. 3. tit. quis dicatur dux, Co. Mar. Tradit etiam dominus Tiraquel. in repet. l. si vnquam. C. de reuoc. don. num. 21. vbi allegat quamplures autores qui dicunt quod filius Regis appellatur Rex, & filius comitis potitur priuilegio filii constitutionis, loquēs de Comite. & filij Imperatorum dicuntur Augusti per iura per eum ibi. Et nemo ex Regibus, vt ait Salomon Sap. 7. aliud habuit natiuitatis initium. vnus enim, inquit, introitus est omnibus ad vitam, & similis exitus. cū vnusquisque eadem sit substantia & caro cum ipso patre, vt satis probatum est. Et ex Latinis scriptoribus etiam colligitur. Quintilianus enim lib. 3. cap. 10. Liberos, inquit, natura

tura omnes & eisdem constare elementis. & Boetius ille Severinus lib.3. de consol. philosophiæ, omne hominum genus in terris, simili surgit ab ortu. Plinius autem lib.18. ca.1. terram omnium parentem dixit. & rursus de arbore parens dicit lib.12. ca.5. rami nouem sibi propaginem faciunt circa parentem in orbem. Parentes pro consanguineis posuit Sallustius in persona Romanorum dicens, Parêtes abunde habemus. Ad quod adducit Barbat. illud Virgilij de Ascenio filio Æneæ, Sic oculos, sic ille manus, sic ore ferebat. Et quod scribit Lilius in 2. de bello Punico de Hânibale filio Amilcharis, qui cum exercitum vidisset Hannibalem, arbitrabatur ipsum videre Amilcharem. Et Dido quoque ipsa Ouidiana ad Æneam,

Forſitan & grauidam Dido ſclerate reliquis

Parſque tui latitat corpore clauſa meo. Quibus concinit Hieronymus appellans liberos viscera parentum in epistola Pauli ad Philemonem. nam & ipse Paulus inibi ad id alludens, Tu autem, inquit, illum, id est mea viscera suscipe.

80

E T quia de interpretatione legis mentalis loquimur, non videtur in ea fuisse magis affectio ad secundogenitum quam ad nepotem, imò e contra. Et per prædicta non poterit concurrere secundogenitus seu patruus, tanquam semel exclusus cum nepote ex primogenito. Et sic frustra consideratur quod vnus

venias

veniat iure speciali, alius iure communi: quia imo vnus venit iure quoddam speciali, id est nepos, approbatum iure communi, & per propagationem & repræsentationem. Alius, id est patruus, nullo modo venire potest, quia semel est exclusus à primogenito, & exclusus remanet durantibus reliquiis eius, id est nepote filio primogeniti. Cū in successione feudi attēdatur proximitas gradus respectu primi cui feudum fuit concessum. text. in dicto ca. 1. de successio. feud. tenet Succin. in dicto consil. 252 colum. 10. in princip. & est communis à qua nemo discrepat. Quandoquidem aliud est cū successio defertur proximiori, aliud cum primogenito, vt vtar verbis Pauli Castren. in dicto consilio 164. 2. part. num. 5. nam primum verbum proximior, intelligitur per respectum ad illum cui succeditur. Si ergo, inquit Paulus, tempore quo Titius decedit, ego reperior illi proximior, licet ante mortem alius fuerit proximior, nihil defertur, quia verum est me esse illi nunc proximorem. Sed secundum verbum scilicet primogenitus, non dicitur per respectum ad illum cui succeditur, sed per respectum ad secundogenitū. facit l. si quis ita hēredes. ff. de hēred instit. Si ergo nunc cum Titius moritur, ego sum secundogenitus, licet sim proximior Titio, non tamen est verū quod ego fuerim primogenitus, sed frater meus qui prēmortuus est. Ob idq; si aliquis extat ex eo descendens, non possum vendicare mihi ius primogenituræ, sed ipse sibi primona-

scendo,

scendo, vendicauit pro se & pro suis posteris, quia est qualitas habens, actum instantaneum, & acquiritur in momento cum nascitur. verba sunt sunt Paul. Cast. in dict. consil. 164. nu. 5. maxime cum dicat Bal. in consil. 386. supra alleg. quod nepos ingreditur locum patris. Et licet ponatur pater in vna cellula depicta in arbore consanguinitatis, & filius eius in alia, tamen pater & filius non faciunt nisi vnum gradum, videlicet primum: & sunt duo quasi vnus, sicut est vna fenestra ex duobus angulis, vt not. Institut. de gra. post principium. Et tunc arguit Baldus sic, pater & filius sunt in primo gradu inter se, vt. ff. de gra. l. i. iurisconsultus. Ergo si ambo in primo, sequitur quod ambo in iure primogenituræ. Item dignitas concreata à principiis nature est sicut caro & sanguis qui transit in posteros, quia à medullis & ossibus nascitur, & inde habet substantificam transmissionem, & deriuationem naturalem, quæ deriuatio est priuilegiata. Quia deriuatio fit cum causa sua, virtute, habitu, & dispositione: sicut aqua ducta pertransiens: emanatio etenim est non intercisa, sed extensa per virtutem extensiuam, & in fluxum generationis, tale quale est ipsum generans. Et ideo filius gaudet priuilegio patris, quia si non gauderet, filius patris prerogatiua minueretur, & esset priuilegium personale, non naturale. Et alia multa allegat Bald. in dict. consil. quæ fortiora videntur pro nepote. Et concludit qd Rex Robertus voluit

voluit regnum pro se, sed quòd communis opinio est pro nepote. Ex quo illud subsequitur quod pater & filius ambo sunt in iure primogenituræ, alioqui enim ambo in primo gradu non essent. & successio est ius sanguinis, vt not. in l. ius agnationis. ff. de pact. & l. iura sanguinis. ff. de regul. iur. ins autem sanguinis transit in liberos. l. 3. ff. de interd. & releg. & l. 1. C. de privileg. eor. qui in sac. pal. milit. lib. 12. & prima causa semper repræsentatur secunda in quam influit, l. licet. §. ea obligatio. ff. de procur. sed primogenitus est prima causa quæ vim ac potestatem suam transmittit in filium suum qui est ex natura patris, & ob id debet esse eiusdem censuræ, quia legis censura naturã imitatur. l. nam adoptio. ff. de adopt. Et illa verba proximior intelligi debet respectu successiois secundum dispositionem iuris communis & feudorum consuetudinis, & ita est proximior filius fratris sicut frater per supradicta iura. Et habetur in l. si serui vestri. C. de nox. & in l. si. §. in computatione. C. de iure delib. cum per repræsentationem sũt proximiores. auth. post fratres. C. de legit. hære. vbi tex. vult quòd post fratres & filios fratrum, qui proximior est, admittitur: & sic datur intelligi quòd in fratribus & filiis fratrum, nõ attenditur gradus proximitas ex quo filij ex fratre admittuntur simul cum patruo. Et in casu nostro nepos non est melioris conditionis quàm eius pater in cuius locum subrogatur cum privilegio exclusionis, adeo quòd eodem modo admittitur

mittitur, sicut pater admitteretur si viueret, prout est casus clarus in dicto §. reliquum auth. de hered. ab int. supra allegat. per quem textum apparet quòd nepos ex vno filio est melioris conditionis quàm alter filius quando eius pater erat melioris conditionis prout est casus noster. Et quia tam de iure communi quàm consuetudinario feudorum ad successionem ita dicitur proximior filius fratris sicut frater, vt est communis opinio & finalis conclusio legum & doctorum. & ita nepos est primogenitus sicut pater eius si viueret. Igitur concludo in fauorem nepotis ex primogenito, quod ipse siue in successione, siue in bonis feudalibus, siue ex l. mentali. siue in aliis bonis vel honorantiis quæ debentur primogenito, excludat patruum secundogenitum. Quandoquidem per iura supra deducta, absque dubio remanet quòd omnia bona quæ deferuntur per mortem vltimi possessoris, tam patrimonialia, quàm Regalia, quouis modo concessa, si illa ad primo genitum peruenire debent, licet ad vnum solummodo filium essent concessa, nihilominus ad nepotem iure hæreditario & successiuo debent peruenire eodem modo quo ad patrem erant peruentura. Quoniam cum talia bona fuerint quæ noua non egent principis concessione, sed ex concessione possessoris ad aliquem filium debeant peruenire, dici non potest, quòd filius secundogenitus illa debeat habere, sed nepos sicut & cætera patrimonialia & regalia. Cum realiter &
in

in omnibus personam sui patris repræsentet sicut si viveret, & uterque secundogenitum excludit. Quapropter natura aliquorum bonorum non est dabilis quæ ad primogenitum pertinent, quæ ad suum primogenitum filium abnegentur pertinere, illo penitus excluso, quem penitus exclusum primogenitus habebat: & nepotem admissum qui ad rem semper ius habuit: & in spe sui patris intrauit. Alias plures allegationes omitto, quia rota pene iuris prudentia antiqua & moderna sequitur hæc partem, ut veniat nepos ex primogenito, & apponitur gladius ad radicem hujus hæsitationis.

FINIS.

Res

4971

1851
29/11

1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

13

